

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Diplomová práce

Přestupkové právo v praxi

Bc. Marek Jeřeta

© 2021 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Marek Jeřeta

Veřejná správa a regionální rozvoj – k.s. Litoměřice

Název práce

Přestupkové právo v praxi

Název anglicky

Law on offenses in practice

Cíle práce

Cílem diplomové práce je zjistit, zda současná nová právní úprava přestupkového práva vede ke zlepšení praxe správních orgánů při řešení přestupkové agendy. V případě zjištění nedostatků navrhnout řešení, která by vedla k jejich odstranění.

Metodika

V teoretické části budou prostudovány a analyzovány odborné literární zdroje a relevantní právní předpisy upravující zkoumanou oblast. Na základě získaných teoretických poznatků budou vybrány metody vhodné vypracování praktické části práce, respektive pro sběr dat a jejich vyhodnocení. Získané poznatky budou zpracovány, vyhodnoceny a bude navrženo opatření vedoucí k eliminaci zjištěných nedostatků.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

Přestupek, přestupce, přestupkové řízení, přestupkový zákon, sankce, správní řád, správní orgán.

Doporučené zdroje informací

- BOHADLO, D., BROŽ, J., KADEČKA, S., PRŮCHA, P., RIEGEL, F., ŠŤASTNÝ, V. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, 700 s. ISBN 978-80-7598-052-6.
- HENDRYCH, D. a kol. Správní právo. Obecná část. 9. vyd. Praha: C.H.Beck, s.r.o. 2016, 826 s. ISBN 978-80-7400-624-1.
- HORIZINKOVÁ, E. – NOVOTNÝ, V. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-459-6.
- KUČEROVÁ, H., HORZINKOVÁ, E. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou. Praha: Nakladatelství Leges, s.r.o. 2019. ISBN 978-80-7502-383-4.
- MATES, P. Základy správního práva trestního. 7., přepracované vydání. V Praze: C.H. Beck. 2017. ISBN 9788074006807.
- PRÁŠKOVÁ, H. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, s.r.o., 2017. ISBN 978-80-7502-221-9.
- Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

Předběžný termín obhajoby

2020/21 LS – PEF

Vedoucí práce

JUDr. Daniela Světlíková

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 7. 10. 2020

JUDr. Jana Borská, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 21. 10. 2020

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 19. 03. 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Přestupkové právo v praxi" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30.03.2021

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval JUDr. Daniele Světlíkové, vedoucí práce, za cenné rady a připomínky během zpracování této diplomové práce, které mi velice pomohly. Dále bych chtěl poděkovat Městskému úřadu v České Kamenici za poskytnutí dat nezbytných pro tuto práci.

Přestupkové právo v praxi

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá novou právní úpravou v oblasti přestupkového práva, kterou představují zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích a jejich vlivem na praxi správních orgánů při řešení přestupkové agendy. Teoretická část práce je věnována analýze zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, který nově obecně upravuje celou problematiku přestupků. Zpracovány jsou zde hmotněprávní i procesní instituty přestupkového řízení. Popsány jsou základní pojmy, základy odpovědnosti za přestupek, druhy správních trestů a jejich ukládání a postup správních orgánů při vedení přestupkového řízení. V praktické části práce jsou zpracována data z Městského úřadu v České Kamenici vztahující se k přestupkové agendě za období let 2015-2019. Analyzován je vývoj počtu oznámených přestupků, způsob vyřízení přestupků, druhy ukládaných správních trestů a rozbor skutkových podstat řešených přestupků. V závěru je na základě získaných poznatků z teoretické a praktické části práce posouzen vliv nové právní úpravy na praxi správního orgánu při řešení přestupkové agendy.

Klíčová slova: Přestupek, přestupce, přestupkové řízení, přestupkový zákon, sankce, správní řád, správní orgán.

Law on offenses in practice

Abstract

The diploma thesis deals with the legal regulation in the field of misdemeanor law, which is represented by Act no. 250/2016 Co., on Liability for offenses and proceedings on them and Act no. 251/2016 Co., on certain misdemeanors and their influence on the practice of administrative authority in dealing with misdemeanor agenda. The theoretical part of this thesis is devoted to the analysis of the Act on Liability for offenses and proceeding on them, which newly regulates the issue of offenses. Substantive and procedural institutes of misdemeanor are processed here in this part. There are described the basic terms, bases of liability for offenses, types of administrative penalties and their imposition. Description of the procedure of administrative authority during misdemeanor proceedings is also included. The practical part of this thesis analyzed and processed statistical data of Municipal Office of Česká Kamenice in monitored period of time from 2015 to 2019. The analysis is focussed on development of the number of reported offenses, methods of handling offenses, types of administrative penalties imposed and the types of offenses solved. Conclusion contains the evaluation of the influence of the new legislation on the practice of the administrative authority in solving the misdemeanor agenda based on the findings of the theoretical and practical part of this thesis.

Keywords: offence, offender, misdemeanor proceedings, misdemeanor law, administrative penalties, administrative code, administrative authority.

Obsah

1	Úvod	10
2	Cíl a metodika práce.....	11
2.1	Cíl práce	11
2.2	Metodika práce.....	11
3	Teoretická východiska.....	13
3.1	Vymezení základních pojmů.....	13
3.2	Reforma správního trestání	16
3.3	Prameny přestupkového práva	18
3.4	Základní zásady přestupkového řízení	19
4	Zákon o odpovědnosti za přestupky.....	24
4.1	Obecná ustanovení	24
4.2	Základy odpovědnosti za přestupek	28
4.2.1	Odpovědnost fyzické osoby za přestupek.....	32
4.2.2	Odpovědnost právnické osoby.....	33
4.2.3	Odpovědnost podnikající fyzické osoby	35
4.2.4	Okolnosti vylučující protiprávnost	35
4.2.5	Zánik odpovědnosti za přestupek	37
4.2.6	Správní tresty a jejich ukládání.....	40
4.2.7	Ochranná opatření.....	44
4.2.8	Zvláštní ustanovení o mladistvých	45
4.3	Řízení o přestupcích.....	46
4.3.1	Příslušnost správních orgánů	46
4.3.2	Doručování.....	48

4.3.3	Účastníci řízení	49
4.3.4	Postup před zahájením řízení	50
4.3.5	Postup v řízení	52
4.3.6	Zvláštní druhy řízení	54
4.3.7	Náhrada nákladů řízení	55
4.3.8	Řízení o odvolání	56
5	Praktická část práce	58
5.1	Město Česká Kamenice	58
5.2	Statistika přestupků města Česká Kamenice v letech 2015-2019	59
5.2.1	Přijatá oznámení	59
5.2.2	Ukončené případy	60
5.2.3	Způsoby vyřízení	61
5.2.4	Druhy rozhodnutí	63
5.2.5	Správní tresty	65
5.2.6	Výše uložených pokut	67
5.2.7	Náhrada škody	69
5.2.8	Odvolání	71
5.2.9	Skutkové podstaty	72
6	Diskuse a doporučení	80
7	Závěr	85
8	Seznam použitých zdrojů	87
9	Seznam grafů	89
10	Seznam tabulek	89

1 Úvod

Přestupek je druhem veřejnoprávního deliktu, který je považován svou podstatou za drobnou kriminalitu. Od trestného činu se odlišuje nižší společenskou škodlivostí. S tímto druhem protiprávního jednání se v běžném každodenním životě setkává člověk nejčastěji. Přestupky prostupují do všech oblastí veřejné správy. V přenesené působnosti přestupky projednávají orgány místní samosprávy, kterými jsou zejména obce. Obce a jejich samospráva jsou součástí veřejné správy, která je součástí studovaného oboru a z tohoto důvodu byla problematika přestupkového práva zvolena jako téma této diplomové práce.

Inspirací k sepsání této diplomové práce bylo zavedení nové právní úpravy v oblasti přestupkového práva a to zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, která nabyla účinnosti dne 1.7.2017. Předchozí právní úprava, obsažená v zákoně č. 200/1990 Sb., o přestupcích, byla dlouhá léta označována jako nevyhovující. Kritizována byla zejména její roztržitost do více právních předpisů, nepřehlednost a komplikovanost. Výrazným problémem byl velmi složitý systém správních deliktů. Podle staré právní úpravy se přestupku mohla dopustit pouze fyzická osoba. Právnická osoba a podnikající fyzická osoba se dopouštěla tzv. jiného správního deliktu. U jiných správních deliktů chyběla jednotná obecná právní úprava. Nedostatky byly i v procesní rovině, kdy přestupky byly projednávány podle přestupkového zákona a jiné správní delikty výhradně podle správního řádu. O nevhodnosti staré právní úpravy svědčí i skutečnost, že za dobu své účinnosti byla více než 60krát novelizována.

Reakcí na nedostatky staré právní úpravy bylo přijetí již zmíněných dvou zákonů, na kterých se pracovalo více než 10 let. Přijetí nové právní úpravy s sebou přineslo celou řadu změn. Z celkového pojetí nového zákona je patrná inspirace trestním zákonem, a to jak v oblasti hmotně právní, tak i procesní. Nejzásadnější změnou nové právní úpravy je, že došlo ke sjednocení správních deliktů fyzických osob, právnických osob a podnikajících fyzických osob do jednoho právního předpisu a do jednoho pojmu přestupek. Přestupek se stal nejvýznamnějším pojmem správního trestání, který má zefektivnit samotné řízení o přestupcích. Takováto zásadní změna se dozajista musela odrazit na praxi správních orgánů při řešení přestupkové agendy. Právě aplikovatelnost nové právní úpravy v praxi je předmětem zkoumání této diplomové práce, která svým obsahem přispěje ke zhodnocení její funkčnosti a efektivnosti.

2 Cíl a metodika práce

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce je popsat a zhodnotit novou právní úpravu v oblasti přestupkového práva, kterou představují zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za některé přestupky a řízení o nich a zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích. Na základě zjištěných poznatků ověřit v praxi správního orgánu, zda nová právní úprava vedla ke zlepšení praxe při řešení přestupkové agendy a v případě zjištění nedostatků nové právní úpravy navrhnout změny, které by vedly k jejímu zlepšení.

2.2 Metodika práce

Diplomová práce je rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou. V teoretické části práce budou prostudovány a analyzovány odborné literární zdroje a relevantní právní předpisy upravující zkoumanou oblast přestupkového práva. Metodou deskripce bude popsáno členění zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Tato část práce bude členěna do kapitol v posloupnosti, v jaké je členěn zákon o odpovědnosti za přestupky. Popsána bude hmotněprávní i procesní část zákona. Prostřednictvím metody komparace budou uvedeny rozdílnosti nové právní úpravy oproti předchozí právní úpravě, které budou doplněny o názorné praktické příklady.

Na poznatky získané z teoretické části práce bude navazovat praktická část práce. V úvodu praktické části bude metodou deskripce popsáno město Česká Kamenice a odbor správních činností a matriční úřad, který se v České Kamenici zabývá zpracováním přestupkové agendy. Popsán bude správní obvod z pohledu polohy, rozlohy a počtu obyvatel. Dále bude popsáno, jaké je personální zabezpečení odboru správních činností a matričního úřadu. V rámci popisu budou uvedeny i obce, se kterými má město Česká Kamenice uzavřené veřejnoprávní smlouvy. Popsány budou i podmínky těchto veřejnoprávních smluv.

Z interních systémů odboru správních činností a matričního úřadu v České Kamenici budou následně získána primární statistická data z ročních statistik vztahující se k přestupkové agendě za období let 2015-2019. Získaná data budou utříděna do přehledných grafů a tabulek

s jejich popisem. Uspořádaná data budou následně analyzována prostřednictvím popisné statistiky, kdy budou užity následující charakteristiky: aritmetický průměr, minimální a maximální hodnota, četnosti, procentuální podíly a rozpětí. Data získaná popisnou statistikou budou porovnána metodou komparace, na základě které bude zjištěno, jakým způsobem se v rámci sledovaného období vyvíjel počet řešených přestupků, jakým způsobem byly přestupky nejčastěji řešeny, jaké druhy správních trestů byly za přestupky ukládány a jaké skutkové podstaty byly nejčastěji v rámci přestupkového řízení řešeny.

V závěru diplomové práce budou interpretovány získané teoretické poznatky a výsledky získané z analýzy primárních statistických dat týkajících se přestupkové agendy v České Kamenici. Bude zjištěno, zda má nová právní úprava vliv na praxi správních orgánů při řešení přestupkové agendy a jestli vedla k jejímu zlepšení.

3 Teoretická východiska

3.1 Vymezení základních pojmů

Hned v úvodu této diplomové práce je třeba si vymežit dva významné základní pojmy, které se budou v dalších kapitolách velice často objevovat. Jedná se o pojmy správní trestání a přestupkové právo.

Správní trestání

Lidská společnost jakožto každý složitý systém vyžaduje určitou regulaci, která do ní vnáší řád a tento řád v ní udržuje. Právo bylo a je jedním z nejdůležitějších regulátorů vztahů ve společnosti a nezbytným prvkem jejího řádného fungování. Právní institut, kterým společnost a stát zajišťuje, aby bylo právo dodržováno, a současně reaguje na jeho porušení, na protiprávní jednání osob, je institut právní odpovědnosti. Právní odpovědnost, z dnešního převažujícího retrospektivního pojetí, vzniká až jako následek porušení (ohrožení) primární právní povinnosti, v podobě sekundární sankční povinnosti. Proniká napříč celým právním systémem a zasahuje jak do oblasti práva veřejného, tak i soukromého.¹

Se systémem právní odpovědnosti je úzce spojen pojem právní delikt. Právní delikt je chápán jako porušení právem stanovené povinnosti, se kterým je spojena hrozba sankcí. S ohledem na právní dualismus jsou delikty rozlišovány na soukromoprávní a veřejnoprávní.²

Veřejnoprávní delikty jsou charakterizovány především vztahem mezi státem nebo jiným veřejnoprávním subjektem a pachatelem deliktu. Hlavním smyslem a účelem tohoto odpovědnostního vztahu je potrestat pachatele a zajistit ochranu společnosti.

Trestání veřejnoprávních deliktů je možné dělit na trestání soudní a trestání správní. Soudní trestání řeší právním delikty vymezené trestním právem, klasifikovanými jako trestné

¹ BOHDALO, David, POTĚŠIL, Lukáš, POTMĚŠIL, Jan. *Správní trestání z hlediska praxe a judikatury*.

² MATES, Pavel, a kol. *Základy správního práva trestního*.

činy. O vině a trestu v tomto případě rozhodují soudy. Naopak správní trestání řeší správní delikty, klasifikované jako přestupky, u kterých o vině a trestu rozhodují orgány veřejné správy.³

Veřejná správa je tradičně zařazována jako specifická složka moci výkonné. V České republice představuje poměrně specifický systém. Na jedné straně jsou orgány veřejné správy oprávněny vydávat „vlastní“ předpisy, jejichž prostřednictvím se veřejná správa sama podílí na správě veřejných záležitostí. V podstatě stanovuje a specifikuje obecná pravidla chování. Zároveň jsou orgány veřejné správy oprávněny trestat, vynucovat pravidla chování a sankcionovat jejich porušení. Žádné jiné právní odvětví neumožňuje tvorbu práva a případné sankcionování v případě jeho porušení.

Účelem správního trestání je v první řadě zajištění bezproblémového a bezporuchového výkonu veřejné správy. Správní trestání slouží veřejné správě k tomu, aby mohla vykonávat správu veřejných záležitostí a aby tento výkon nebyl narušen či ohrožen. Lze tedy říci, že správní trestání má ochrannou funkci. Vedle ochranné funkce má správní trestání ještě několik dalších funkcí, mezi které patří funkce reparační, satisfakční, retributivní, represivní, preventivní a výchovná. Tyto funkce se projevují různě, a proto je obtížné stanovit, která z výše zmíněných funkcí je na pomyslném prvním místě. Pokud budeme na oblast správního trestání pohlížet jako na složku trestního práva, budou na prvních místech funkce represivní, retributivní, satisfakční či reparační. Naopak budeme-li pohlížet na správní trestání jako součást veřejné správy, do popředí se dostanou funkce preventivní, výchovná či signalizační. Obě oblasti nelze stavět proti sobě, nýbrž je třeba vycházet z jejich vzájemného doplňování a kombinace. Teprve tím je podpořena existence správního trestání jako specifické oblasti veřejné správy.^{4, 5}

V literatuře se vedle pojmu správní trestání často objevuje pojem správní právo trestní. Tyto dva pojmy spolu úzce souvisí. Pojem správní právo trestní označuje skupinu právních norem, které upravují odpovědnost za správní delikty. Správní trestání, jak již bylo vysvětleno výše, je samotná činnost orgánů veřejné správy. Závěrem lze říci, že správní trestání je uskutečňováno na základě správního práva trestního.

³ HENDRYCH, Dušan, a kol. *Správní právo. Obecná část. 9. vydání.*

⁴ BOHDALO, David, POTĚŠIL, Lukáš, POTMĚŠIL, Jan. *Správní trestání z hlediska praxe a judikatury.*

⁵ FRUMAROVÁ, Kateřina, a kolektiv. *Správní trestání.*

Přestupkové právo

Přestupkové právo je druhým z pojmů, který je potřeba na začátku diplomové práce vymezit. V odborné literatuře obecnou definici tohoto pojmu nenajdeme. Jedním z autorů, který s pojmem přestupkové právo pracuje je H. Prášilová. Ta ve své knize „Nové přestupkové právo“ toto právo člení na přestupkové právo hmotné a přestupkové právo procesní.⁶

Přestupkové právo hmotné určuje, co je přestupek, kdo a za jakých podmínek za něj odpovídá a jaké tresty za něj mohou být uloženy. Mezi pachatelem přestupku a subjektem veřejné správy vzniká v rámci přestupkového práva hmotného hmotněprávní vztah. Jednotlivým subjektům v rámci tohoto vztahu vznikají vzájemně povinnosti. Správní orgán má povinnost pachateli za přestupek uložit správní trest a pachatel má povinnost strpět uložení správního trestu a splnit jej. H. Prášilová dále člení přestupkové právo hmotné na obecnou a zvláštní část.⁷ Obecná část určuje, co je přestupek, kdo za něj odpovídá a jaký trest za něj lze uložit. Zvláštní část obsahuje znaky skutkových podstat jednotlivých přestupků.

Přestupkové právo procesní upravuje postupy subjektů přestupkového řízení (správních orgánů a účastníků řízení) směřující ke zjištění, zda byl spáchán přestupek. Pokud ano, tak jeho pachateli uloží spravedlivý a přiměřený trest. Mezi osobou, proti které bylo zahájeno přestupkové řízení, a správním orgánem vzniká procesně právní vztah. Tento vztah vzniká ve chvíli, kdy je osoba obviněna ze správního deliktu, tedy jakmile vůči ní správní orgán učiní první procesní úkon. V tomto vztahu má obviněný povinnost plnit procesní povinnosti, snášet omezení stanovená zákonem, využívat procesní práva. Správní orgán má povinnost postupovat v souladu se zákonem a právo ukládat a vymáhat povinnosti stanovené zákonem.⁸

⁶ PRÁŠKOVÁ Helena. *Nové přestupkové právo*.

⁷ PRÁŠKOVÁ Helena. *Nové přestupkové právo*.

⁸ JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon o některých přestupcích. Komentář*.

3.2 Reforma správního trestání

Před současnou právní úpravou správního trestání, kterou přinesly zákony č. 250/2016 Sb. a zákon č. 251/2016 Sb., byla právní úprava správního trestání mnoho let označována jako nedostatečná a nevyhovující. Kritizována byla především nekoncepčnost, roztříštěnost, nedostatek právní úpravy odpovědnosti za správní delikty a nedostatky legislativního zpracování skutkových podstat deliktů.⁹ Předchozí právní úprava vycházela zejména ze zákona č. 200/1990 Sb. o přestupcích, správního řádu a jiných zákonů upravující výkon veřejné správy na jednotlivých úsecích. Mezi zákonem o přestupcích a jinými zákony byl subsidiární vztah, což znamenalo, že pokud zvláštní právní předpis danou problematiku neřešil, postupovalo se vždy podle zákona o přestupcích.¹⁰

Hlavním nedostatkem staré právní úpravy byla absence jasného vymezení pojmu správního deliktu. Do doby přijetí nové právní úpravy existovalo několik druhů správních deliktů, kterými byly přestupky, jiné správní delikty fyzických osob, správní delikty právnických osob a správní delikty podnikajících fyzických osob, veřejné disciplinární delikty a tzv. správní pořádkové delikty. Každý z těchto vyjmenovaných deliktů se lišil subjektem deliktu a jeho postavením, charakterem porušených povinností, znakem zavinění a v neposlední řadě různými typy sankcí. Neexistovala obecná právní úprava základů odpovědnosti za tyto správní delikty. Výjimkou byly pouze přestupky, které byly obecně upraveny v přestupkovém zákoně, kdy obecná část tohoto zákona se vztahovala na všechny přestupky i na ty, jejichž skutkové podstaty byly obsaženy ve zvláštních zákonech. Jiné správní delikty a správní delikty právnických osob a podnikajících fyzických osob byly upraveny pouze ve zvláštních zákonech, které upravovaly jednotlivá odvětví a obory veřejné správy. Ve zvláštních zákonech byl zpravidla pouze výčet skutkových podstat, stanovení správních trestů a určení správního orgánu, který o nich rozhoduje.¹¹ Z důvodu chybějící obecné úpravy byly orgány veřejné správy nuceny

⁹ PRÁŠKOVÁ Helena. *Nové přestupkové právo*.

¹⁰ KUČEROVÁ, Helena, HORZINKOVÁ, Eva. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem*.

¹¹ JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon o některých přestupcích. Komentář*.

při rozhodování používat analogii zákona, v některých případech dokonce i analogii práva. Zmiňované rozesetí skutkových podstat správních deliktů ve zvláštních zákonech vedlo k tomu, že právní úprava byla roztržena po celém právním řádu. Další kritizovanou oblastí byly správní tresty a výše jejich pokut. Výše pokut měla mnohdy až nesmyslně veliké rozpětí, které se v některých případech pohybovalo od nuly až do několika milionů. Tvrdost správního trestu neodrážela škodlivost a závažnost deliktu. Špatná diferenciací pokut vedle k tomu, že za typově stejně závažné delikty byly subjektům ukládány odlišně přísné tresty.¹² Poslední kritizovanou oblastí bylo samotné řízení o správních deliktech, které, vyjma řízení o přestupcích, nebylo speciálně upraveno. To znamenalo, že pokud se nejednalo o přestupek, postupovalo se v řízení podle správního řádu, eventuálně podle zvláštních zákonů. Nedostatkem takto upraveného procesu bylo, že nezohledňoval zvláštnosti trestního charakteru spojeného s tímto řízením a neumožňoval tak dodržet požadavky spravedlivého procesu.¹³

Všechny výše uvedené nedostatky si uvědomovali i zákonodárci a z tohoto důvodu započali dlouhý a složitý proces reformy správního trestání. Výsledkem této reformy měl být nový právní předpis, jenž by zajistil jednotnou a komplexní právní úpravu, kterou by došlo k odstranění veškerých nedostatků zastaralé právní úpravy.

Ještě před přijetím nové právní úpravy, tedy zákona o odpovědnosti za přestupky, byl zákon č. 200/1990 Sb. novelizován zákonem č. 204/2015 Sb. Novelizace s sebou přinesla zásadní změny přestupkového práva a napověděla, jakým směrem se bude ubírat nová právní úprava. Jako příklad změn lze uvést zavedení institutu přerušení promlčecí doby, zvýšení hranice pokut ukládaných v blokovém a v příkazním řízení, byly zpřísněny podmínky pro ukládání omezujících opatření, dále bylo stanoveno, že ve společném řízení se neprojednává přestupek, který byl spáchán po zahájení řízení o jiném přestupku. Poslední a nejspíše nejzásadnější změnou bylo zavedení evidence přestupků. Jejím přínosem byla možnost zjistit

¹² KUČEROVÁ, Helena, HORZINKOVÁ, Eva. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem.*

¹³ PRÁŠKOVÁ Helena. *Nové přestupkové právo.*

u pachatele recidivu, tedy zda se stejného protiprávního jednání dopouští opakovaně, a následně tuto skutečnost zohlednit při ukládání sankce.¹⁴

Následně došlo k přijetí zákona č. 250/2016 Sb. o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, s účinností od 1.7.2017. Nejzásadnějším rozdílem oproti předcházející právní úpravě je skutečnost týkající se rozšíření okruhu pachatelů. Pachatel přestupku v minulosti mohla být pouze fyzická osoba, nová právní úprava rozšiřuje okruh pachatelů i o právnické osoby.¹⁵ Další důležitou změnou je i ustanovení o promlčecí době, jejíž lhůta závisí na závažnosti přestupku, kdy u běžných přestupků je lhůta 1 rok a u závažnějších přestupků 3 roky. Došlo i ke změně terminologie, kdy pojem sankce byl nahrazen pojmem správní trest. V neposlední řadě je třeba zmínit, že nová právní úprava klade větší důraz na závažnost přestupku, z tohoto důvodu byly zavedeny polehčující a přitěžující okolnosti, ke kterým se přihlíží při určení druhu a výměry správního trestu.¹⁶

Společně se zákonem o odpovědnosti za přestupky byl přijat i zákon č. 251/2016 o některých přestupcích, který na něho přímo navazuje. Věnuje se skutkovým podstatám přestupků, které nebylo možno převést do jiných zákonů. Jedná se o přestupky vyskytující se na více úsecích veřejné správy.

3.3 Prameny přestupkového práva

Výchozími prameny přestupkového práva jsou Ústava České republiky a Listina základních práv a svobod. Tyto dva prameny patří k normám nejvyšší právní síly v České republice. Ústava ani Listina základních práv se konkrétně problematikou přestupkového práva nezabývají, neobsahují žádné ustanovení, které by se vztahovala na správní trestání. Z ústavních požadavků a ústavně zaručených práv lze odvodit určité základní principy vztahující se též na správní trestání. Například Listinou práv a svobod je čl. 40 zaručeno právo na právní pomoc,

¹⁴ BOHADLO, David, BROŽ, Jan, KDEČKA, Stanislav, PRŮCHA, Petr, RIGEL, Filip, ŠŤASTNÝ, Vít. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich*.

¹⁵ KUČEROVÁ, Helena, HORZINKOVÁ, Eva. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem*.

¹⁶ ONDRUŠKOVÁ, Marta, ONDRUŠKA, Radek, VYTOPIIL, Petr. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Praktický komentář k zákonu č. 250/2016 Sb.*

právo odepřít výpověď, právo být považován za nevinného, dokud rozhodnutí o vině nenabyde právní moci, právo na spravedlivý proces.¹⁷

Dalšími prameny jsou mezinárodní smlouvy, na které odkazuje čl. 10 Ústavy, k jejich ratifikaci dal souhlas Parlament a jimiž je Česká republika vázána. Ze zmiňovaného článku dále vyplývá, že tyto mezinárodní smlouvy jsou součástí právního řádu a jsou nadřazeny zákonu. Jestliže stanoví mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva.¹⁸ Z těchto smluv je třeba zmínit zejména Úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod, Mezinárodní pakt o občanských a politických právech a Úmluvu o právech dítěte.

Mezi prameny přestupkové práva samozřejmě patří i vnitrostátní předpisy. Do této skupiny patří zejména samotný zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích, zvláštní zákony obsahující skutkové podstaty přestupků, tvořící zvláštní část přestupkového práva a samozřejmě i správní řád, který je uplatňován subsidiárně tam, kde přestupkový zákon nebo zvláštní zákon neobsahuje zvláštní úpravu.¹⁹ Na závěr je třeba uvést, že kromě výše zmíněných zákonů existují i další, které upravují konkrétní ustanovení přestupkového zákona jako například zákon o Policii České republiky, o sociálně-právní ochraně dětí, o Rejstříku trestů atd.²⁰

3.4 Základní zásady přestupkového řízení

Na rozdíl od trestního řízení, které má v § 2 zákona 141/1961 Sb. trestní řád, jasně vymezeny základní zásady řízení, v zákoně o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich žádné takovéto ustanovení týkající se hmotněprávních a procesních zásad přestupkového řízení nenajdeme. Přestupkové řízení je jedním z druhů správního řízení, které je obecně upraveno ve správním řádu. Většina zásad, ze kterých by měl správní orgán při své činnosti vycházet, se nachází právě v tomto předpise. Na závěr je třeba zmínit, že obecné zásady přestupkového

¹⁷ Čl. 40 zákona č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod. In: Sbíрка zákonů České republiky. 1993, částka 1, [online]. [cit.2021-04-03]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-2>

¹⁸ Čl. 10 zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky. In: Sbíрка zákonů České republiky. 1993, částka 1, [online]. [cit.2021-04-03]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1>

¹⁹ FRUMAROVÁ, Kateřina, a kolektiv. *Správní trestání*.

²⁰ PRÁŠKOVÁ Helena. *Nové přestupkové právo*.

řízení lze taktéž vyvodit i z obecných ústavních požadavků na uplatňování veřejné moci, z obecných principů demokratického a právního státu a z požadavků obsažených v mezinárodních smlouvách.²¹

Zásada žádný trestný delikt, žádný trest bez zákona

Zásada se týká formy trestního práva správního a je ukotvena v čl. 2 odst. 2 a v čl. 39 Listiny základních práv a svobod, kde je stanoveno, že „*státní (respektive veřejná) moc může být uplatňována jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který stanoví zákon.*“²² Z této zásady vyplývají základní požadavky, které je možné shrnout následovně. Porušení právních povinností může být trestné jen tehdy, pokud tak stanoví zákon. Dále je touto zásadou kladen požadavek na určité a jasné definování skutkových podstat přestupků. Další požadavky této zásady jsou vyjádřeny ve formě zákazu, kdy se jedná o zákaz retroaktivity přísnějšího zákona a zákaz analogie v neprospěch pachatele.²³

Zásada subsidiarity trestní represe

Zásada subsidiarity trestní represe bývá označována jako zásada pomocné role trestního práva anebo jako princip ultima ratio. Vyjadřuje požadavek omezit trestání na případy, kdy je to odůvodněno závažností a společenskou škodlivostí protiprávních jednání a kdy nedostačují jiné prostředky a nástroje.²⁴ Respektovat ji musí jednak zákonodárce a jednak správní orgán. Zákonodárce proto, že on je ten, kdo stanovuje, jaké činy lze postihnout jako přestupky a jaké tresty za tyto mohou být uloženy. Správní orgán proto, že on je ten, kdo aplikuje normy přestupkového práva. Správní orgán respektováním zásady subsidiarity dohlíží, aby vedle obecných znaků přestupku byl naplněn i materiální znak přestupku, kterým je myšleno určitá minimální míra společenské škodlivosti.

²¹ MATES, Pavel, a kol. *Základy správního práva trestního*.

²² Čl. 39 zákona č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod. In: Sbírká zákonů České republiky. 1993, částka 1, [online]. [cit.2021-04-03]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-2>

²³ MATES, Pavel, a kol. *Základy správního práva trestního*.

²⁴ PRÁŠKOVÁ, Helena. *Základy odpovědnosti za správní delikty*.

Zásada přiměřenosti a individualizace správního trestu

Podle této zásady je po správním orgánu vyžadováno, aby správní trest, který stanovuje pachateli, byl ukládán s přihlédnutím k povaze a závažnosti spáchaného přestupku a osobním poměrům pachatele. K posouzení druhu a intenzity správního tresty složí hlediska uvedená v ustanovení § 37 až § 40 zákona o odpovědnosti za přestupek. Každý správní trest musí být podle těchto hledisek řádně a individuálně odůvodněn, nelze, aby správní orgán ukládal plošně za přestupky určitého typu stejné tresty.²⁵

Zásada řádného zákonného procesu

Tato zásada je procesním doplňkem zásady žádný trest bez zákona a garantuje, že stíhání nemůže být bezdůvodné a do práv stíhaných osob nesmí být zasahováno více, než je nezbytně nutné. Jedná se o jednu z nejzákladnějších zásad.²⁶ Vedle toho, že stíhání nemůže být vedeno bezdůvodně, stanovuje i samotný postup stíhání. Ten musí být také upraven zákonem a zároveň musí splňovat požadavky spravedlivého procesu, mezi které například patří veřejně vedený proces a respektování presumpce nevinny.²⁷

Zásada legality a zásada oficiality

Podle zásady legality je správní orgán povinen stíhat všechny přestupky, o kterých se dozví. Tím je zajištěna rovnost osob před zákonem, žádoucí určitost a předvídatelnost právní úpravy. Existují však i výjimky stanovené zákonem, které umožňují stíhání přestupku odložit. Například když podezřelý spáchá jedním skutkem více přestupků, které nebyly projednány ve společném řízení. Podezřelému byl v samostatném řízení uložen za jeden z těchto přestupků správní trest, který je považován za postačující.²⁸

²⁵ PRÁŠKOVÁ Helena. *Nové přestupkové právo*.

²⁶ MATES, Pavel, a kol. *Základy správního práva trestního*.

²⁷ PRÁŠKOVÁ, Helena. *Ústavní základy správního trestání*.

²⁸ KUČEROVÁ, Helena, HORZINKOVÁ, Eva. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem*.

Správní orgán zahajuje řízení o přestupku z vlastní iniciativy. Tuto skutečnost stanovuje zásada oficiality.²⁹ Pokud jsou splněny zákonné předpoklady, musí správní orgán řízení o přestupku zahájit, a to i v případě nesouhlasu účastníků řízení. Stejně tak jako u zásady legality, tak i u zásady oficiality existují výjimky. Týká se to přestupků, které mohou být projednány pouze se souhlasem postižené osoby nebo v případě rozhodování o nároku na náhradu škody či vydání bezdůvodného obohacení na základě návrhu poškozeného.

Zásada ne bis in idem

Je jedním z hledisek zabezpečujících v právním státě právní jistotu a též autoritu orgánu, který rozhoduje. Vyjadřuje pravidlo, že nikdo nesmí být stíhán a potrestán za jeden skutek dvakrát. Zásada ne bis in idem je obsažena mezi ústavními principy a též i v řadě mezinárodních smluv. Zákaz dvojího postihu lze uplatnit za splnění určitých podmínek, musí existovat totožnost osoby stíhané nebo potrestané ve věci původní a ve věci nové, musí existovat totožnost skutku, který byl předmětem původního řízení a který je předmětem nového řízení, a nakonec musí existovat pravomocné rozhodnutí ve věci, které nebylo zákonem stanoveným postupem zrušeno.³⁰

Zásada presumpce nevinny

Princip presumpce nevinny je zakotven v Listině základních práv a svobod v čl. 40 a je součástí práva na spravedlivý proces. Podle této zásady je třeba na obviněného nutno hledět jako na nevinného do doby, než je pravomocným rozhodnutím vyslovena vina obviněného.³¹

Ve fázi shromažďování důkazů pro rozhodnutí se presumpce nevinny projevuje tím, že důkazní břemeno je na straně správního orgánu. Ten musí zákonnými prostředky vinu obviněného dokázat. Z vlastní iniciativy tak vyhledává důkazy a podklady pro rozhodnutí.

²⁹ MATES, Pavel, a kol. *Základy správního práva trestního*.

³⁰ PRÁŠKOVÁ Helena. *Nové přestupkové právo*.

³¹ Čl. 40 zákona č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod. In: Sbírká zákonů České republiky. 1993, částka 1, [online]. [cit.2021-04-03]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-2>

Nevyčkává pouze na důkazní návrh obviněného. V rámci presumpce nevinny má obviněný právo k věci nevypovídat, nesmí být v žádném případě nucen k výpovědi nebo k doznání.

Dále se vedle shromažďování důkazů presumpce nevinny projevuje v rozhodování o vině a trestu. Správní orgán může o vině a trestu rozhodnout pouze za situace, kdy bylo prokázáno, že se daný skutek stal, že ho spáchal obviněný a že současně byly naplněny všechny znaky skutkové podstaty konkrétního přestupku. Pokud zůstanou po shromáždění všech důkazů a podkladů pro rozhodnutí pochybnosti o vině obviněného, není možno ho uznat vinným a správní orgán musí rozhodnout v jeho prospěch podle zásady *in dubio pro reo*.³²

Zásada zajištění práva na obhajobu

Smyslem a účelem této zásady je garantování plné ochrany zákonných zájmů a práv osoby, proti níž je vedeno řízení. Správní orgán je povinen poučit obviněného o jeho právech umožňujících mu plné uplatnění obhajoby. V rámci obhajoby je obviněný oprávněn se hájit a uvádět skutečnosti na svou obranu, které mohou mít v závěru vliv na upuštění od trestu nebo jeho zmírnění.

Zásada rozhodování v přiměřené lhůtě

Tato zásada je opět ústavně zakotvena. V Listině základních práv a svobod je v čl. 38 odst. 2 je výslovně uvedeno: „Každý má právo, aby jeho věc byla projednána veřejně, bez zbytečných průtahů a v jeho přítomnosti a aby se mohl vyjádřit ke všem prováděným důkazům.“³³ O přiměřené lhůtě řízení se dále zmiňuje také evropská Úmluva o ochraně lidských práv, Listina základních práv EU a také v doporučujícím dokumentu Rady Evropy.

Zbytečné průtahy v řízení mohou mít ve výsledku významný vliv na účel řízení a kvalitu rozhodnutí. V důsledku průtahů může dojít ke snížení množství a kvality důkazů, které poté komplikují zjišťování skutečného skutkového stavu. Oslabená důkazní hodnot se pak

³² KUČEROVÁ, Helena, HORZINKOVÁ, Eva. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem*.

³³ Čl. 38 zákona č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod. In: Sbírká zákonů České republiky. 1993, částka 1, [online]. [cit.2021-04-03]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-2>

nepochybně projeví v kvalitě rozhodnutí. Navíc prodlužující délka řízení přispívá k tomu, že se vytrácí základní vztah mezi deliktem a ukládaným trestem. Případné průtahy mohou vést k představě o nefunkčnosti systému správního trestání, která může následně poškozovat autoritu správních orgánů. Samozřejmě průtahy v řízení způsobují i samotní účastníci, zejména to bývají obvinění, kteří se záměrně snaží protahovat řízení a činit obstrukce. V tomto případě se však nedá hovořit o porušení práva na projednání věci v přiměřené lhůtě.³⁴

Závěrem lze konstatovat, že řízení by mělo probíhat rychle, plynule a bez zbytečných průtahů. Je třeba ale zdůraznit, že dodržení zásady rychlosti řízení a respektování práva na projednání věci v přiměřené lhůtě, nemůže být v konfliktu se zásadou materiální pravdy.

4 Zákon o odpovědnosti za přestupky

Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen ZOPŘ) je považován za nový přestupkový zákon. Je založený na myšlence částečné kodifikace, což znamená, že zákon nemá kodifikovat celý správně trestní proces, ale pouze upravit zvláštnosti řízení o přestupcích. Sjednocuje dosavadní přestupky, jiné správní delikty fyzických osob a správní delikty právnických osob do jednotného pojmu přestupek. Jedná se o normu smíšené povahy, obsahuje obecnou hmotně právní i procesní úpravu.

ZOPŘ je systematicky uspořádán do čtyř částí. V první části jsou zařazena obecná ustanovení, v druhé části najdeme základy odpovědnosti za přestupek, třetí část upravuje řízení o přestupcích a poslední čtvrtá část obsahuje společná, přechodná a závěrečná ustanovení.

4.1 Obecná ustanovení

V této části je vymezen předmět právní úpravy zákona. Vedle předmětu právní úpravy se zde nachází i ustanovení o časové územní a osobní působnosti zákona. Obecná ustanovení se vztahují na všechny přestupky, avšak za předpokladu, že jiný zákon nestanoví úpravu jinou. Ustanovení zvláštního zákona má vždy při aplikaci přednost, a to na základě obecné právní

³⁴ PRÁŠKOVÁ Helena. *Nové přestupkové právo*.

zásady *lex specialis derogat legi generali*. V případě, že postup řízení o přestupcích není upraven přestupkovým zákonem, užije se jako generální norma správní řád.³⁵

Konkrétní předmět úpravy zákona je uveden v ustanovení § 1 ZOPŘ, z tohoto paragrafu vyplývá, že zákon upravuje obecné podmínky odpovědnosti za přestupek, vymezuje druhy správních trestů a ochranných opatření a zásady jejich ukládání. Dále upravuje postup projednávání přestupku správními orgány, včetně postupu před zahájením řízení o přestupku. V neposlední řadě upravuje postavení účastníků před příslušnými správními orgány.

Z výše uvedeného je patrné, že ZOPŘ kodifikuje pouze obecnou část správního trestání. Kodifikační zákon sjednotil do jednoho právního předpisu odpovědnost za správní delikt fyzických osob, právnických osob a podnikajících osob, tedy podnikatelů. Toto sjednocení mělo za následek zrušení jednotlivých druhů správních deliktů zavedení jednotného pojmu pro všechny, a to přestupek. Na druhou stranu zákon neupravuje skutkové podstaty jednotlivých druhů přestupků, ty byly přesunuty do zvláštních zákonů, které upravují daný úsek veřejné správy. Skutkové podstaty, které nešlo zařadit pod určitou věcnou problematiku, byly přesunuty do nově vzniklého zákona č. 251/2016 Sb. o některých přestupcích.³⁶

Působnost zákona stanovuje, v jakém rozsahu je norma používána na konkrétní případy. Zpravidla je rozlišována na časovou, územní a osobní. Obecně lze říci, že časová a územní působnost odpovídají na otázku, kdy a kde zákon působí a osobní působnost řeší, vůči komu zákon působí.

Časová působnost ZOPŘ vychází ze zákazu retroaktivity. Princip retroaktivity je obsažen v čl. 40 odst. 6 zákona č. 2/1993 Sb., Listiny základních práv a svobod, dále je zmíněna i v dalších předpisech mezinárodního charakteru (Všeobecné deklaraci lidských práv a Mezinárodním paktu o občanských a politických právech). Tento princip stanoví, že odpovědnost za přestupek se posoudí podle zákona účinného v době, kdy došlo ke spáchání přestupku. Časová působnost vymezená v ZOPŘ se nevztahuje pouze na tento zákon, ale týká se

³⁵ ONDRUŠKOVÁ, Marta, ONDRUŠKA, Radek, VYTOPILO, Petr. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Praktický komentář k zákonu č. 250/2016 Sb.*

³⁶ BOHADLO, David, BROŽ, Jan, KDEČKA, Stanislav, PRŮCHA, Petr, RIGEL, Filip, ŠTASTNÝ, Vít. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.*

i jiných zákonů obsahující ustanovení o přestupcích.³⁷ Zákaz retroaktivity odůvodňuje požadavek právní jistoty. Tou je myšleno, že osoba, která jedná v souladu se zákonem, musí mít jistotu, že za své jednání nebude postížena v budoucnu, změní-li se názor zákonodárce na to, jaké jednání má být trestáno. Může nastat i výjimka, kdy nebude respektován princip retroaktivity, a to ve chvíli, kdy bude nová právní úprava pro pachatele příznivější.³⁸ Naopak čin spáchaný v době účinnosti nového zákona nelze nikdy posuzovat podle zákonů účinných dříve. O tom, zda bude použita stará nebo nová právní úprava rozhoduje z úřední povinnosti správní orgán., který musí zvolení dané právní úpravy řádně odůvodnit v rozhodnutí.

V řízení o přestupku se aplikuje zákon, který je účinný v době, kdy došlo k dokončení jednání, tedy v době, kdy pachatel konal nebo byl povinen konat. Skutečnost, kdy nastal nebo měl nastat následek, není v dané věci rozhodující.³⁹ Během spáchání přestupku pokračujícího, hromadného a trvajících se za dobu dokonání považuje doba jejich ukončení. U přestupku trvajících je to chvíle, kdy došlo k odstranění protiprávního stavu. U hromadného a pokračujícího přestupku je to okamžik dokonání posledního útoku. Pokud dojde během páchání přestupku ke změně zákona, užije se zákon, který je účinný při dokončení jednání.⁴⁰

Územní působnost, jak již bylo zmíněno, určuje, kde bude právní norma působit. V případech vnitrostátních předpisů je zpravidla jedná o území daného státu. Území daného státu je prostor vymezený státními hranicemi, kde stát vykonává svoji suverenitu. Podle ZOPŘ se odpovědnost za přestupek vztahuje na všechny přestupky spáchané na území České republiky, bez ohledu na osobu pachatele. U osoby pachatele není určující jeho vztah ke státu, tím je myšleno jeho státní občanství, národnost, trvalý pobyt.⁴¹

³⁷ ONDRUŠKOVÁ, Marta, ONDRUŠKA, Radek, VYTOPIIL, Petr. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Praktický komentář k zákonu č. 250/2016 Sb.*

³⁸ KUČEROVÁ, Helena, HORZINKOVÁ, Eva. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem.*

³⁹ PRÁŠKOVÁ Helena. *Nové přestupkové právo.*

⁴⁰ KUČEROVÁ, Helena, HORZINKOVÁ, Eva. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem.*

⁴¹ JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon o některých přestupcích. Komentář.*

V ustanovení § 3 odst. 3 ZOPŘ, týkající se uzemní působnosti, zákon řeší tzv. distanční delikty. V tomto případě se jedná o přestupky, jejichž znaky mohou být naplněny z části v tuzemsku a z části v cizině. K jednání pachatele přestupku dojde v České republice a následek nastane na cizím území, takto spáchaný přestupek se považuje za přestupek spáchaný v České republice.⁴²

Osobní působnost zákona řeší otázku, koho se norma týká. Ustanovení § 4 ZOPŘ tyto osoby nevymezuje klasicky, ale negativně. To znamená, že vymezuje okruh osob, které jsou vyňaty z působnosti ZOPŘ. Jedná se o osoby požívající výsad a imunit podle zákona nebo mezinárodního práva. Podle zákona jsou těmito osobami prezident republiky, soudci Ústavního soudu, poslanci a senátoři Parlamentu České republiky. U těchto osob nelze jako přestupek projednat jednání, které má znaky přestupku. Nelze ani vykonat správní trest nebo v jeho výkonu pokračovat. Účelem není zajistit jim beztrestnost, ale ochránit je před zásahy výkonné moci. U poslanců a senátorů Parlamentu České republiky existuje výjimka, která těmto osobám dává určitou možnost výběru. Mají možnost požádat, aby o jejich přestupkovém jednání bylo rozhodnuto v disciplinárním řízení u komory, jejíž jsou členem. V případě, že o tuto možnost nepožádají, přestupek je projednán dle ZOPŘ.⁴³

ZOPŘ v ustanovení o působnosti zákona dále stanovuje, jakým způsobem se projednávají přestupky příslušníků bezpečnostních sborů, osob podléhajících vojenské pravomoci, osob během výkonu vazby, trestu odnětí svobody nebo zabezpečovací detence. Není-li správnímu orgánu do vydání rozhodnutí o přestupku známo, že pachatel je jednou z vyjmenovaných osob, projedná se přestupek podle ZOPŘ, v opačném případě správní orgán vyzoomí služebního funkcionáře nebo příslušný služební orgán a postoupí mu jednání mající znaky přestupku k vyřízení.⁴⁴

⁴² PRÁŠKOVÁ Helena. *Nové přestupkové právo*.

⁴³ BOHADLO, David, BROŽ, Jan, KDEČKA, Stanislav, PRŮCHA, Petr, RIGEL, Filip, ŠTASTNÝ, Vít. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich*.

⁴⁴ KUČEROVÁ, Helena, HORZINKOVÁ, Eva. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem*.

4.2 Základy odpovědnosti za přešupek

Definice přešupku je vymezena v ustanovení § 5 ZOPŘ „*Přešupkem je společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přešupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin.*“⁴⁵ Ze základní definice vyplývá, že přešupek je definován dvojím způsobem, a to pozitivně a negativně. Pozitivní vymezení říká, že přešupek je společensky škodlivý protiprávní čin výslovně označený za přešupek a který vykazuje znaky stanovené zákonem. Negativní vymezení říká, že protiprávní jednání lze označit za přešupek, nejedná-li se o trestný čin.⁴⁶ Trestné činy se od přešupků liší svou vyšší společenskou škodlivostí. Jako konkrétní případ můžeme uvést jednání, kterým je způsobena škoda na cizím majetku. Úmyslné způsobení škody na cizím majetku je přešupkem, když způsobená škoda nepřekročí hranici 10000,- Kč. V případě, že bude škoda vyšší, bude vyšší společenská škodlivost a jednání již bude považováno za trestný čin např. jako poškozování věci dle § 228 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku.

Vedle zmíněného pozitivního a negativního vymezení je přešupek definován i formálními znaky a materiálním znakem.

Za **materiální znak přešupku** se pokládá jeho společenská škodlivost, která musí mít vždy alespoň minimální stupeň. Materiální znak je prostředek, který za prvé umožňuje odlišit přešupek od trestného činu a za druhé umožňuje nestíhat bagatelní přešupky, jejichž závažnost a následky jsou bezvýznamné.

Formální znaky přešupku se rozlišují na **obecné** a **typové** znaky. Obecné jsou takové znaky, které jsou všem přešupkům společné. Řadíme mezi ně zejména přičetnost a věk pachatele. Za typové znaky jsou považovány znaky skutkové podstaty přešupku, kterými jsou objekt, objektivní stránka, subjekt, subjektivní stránka.

Objekt přešupku je zájem chráněný zákonem, jenž je vymezen v jednotlivých zákonech stanovících skutkové podstaty přešupků. Jedná se o společenský zájem, proti kterému směřuje

⁴⁵ § 5 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přešupky a řízení o nich. In: Sbírka zákonů České republiky. 2016, částka 98, [online]. [cit.2021-04-03]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-250>

⁴⁶ JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o odpovědnosti za přešupky a řízení o nich. Zákon o některých přešupcích. Komentář.*

škodlivé a protiprávní jednání. Rozlišujeme objekt obecný, druhový a individuální.⁴⁷ Obecným objektem je řádný výkon veřejné správy, ochrana osobnosti člověka, majetku fyzických a právnických osob. Druhovým je objekt společný skupinám přestupků v určité oblasti, například na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomániemi. Individuální objekt má poté každá skutková podstata jako konkrétní zájem a je klíčový pro správnou kvalifikaci skutku.

Objektivní stránkou přestupku se rozumí porušení určité právní povinnosti, která se váže ke konkrétnímu vymezenému objektu. Obligatními znaky jsou jednání, následek a příčinný vztah (vztah mezi protiprávním jednáním jako příčinou a škodlivým následkem, který je právě tímto jednáním vyvolán).⁴⁸ Jednání lze definovat jako projev lidské vůle ve vnějším světě. Následkem se rozumí konkrétní porušení nebo ohrožení zájmu společnosti v rámci individuálního objektu přestupku.

Subjekt přestupku je pachatel protiprávního jednání, kterým dle ZOPŘ může být fyzická osoba, právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba. Zákon může pro subjekt vyžadovat speciální kritéria, aby mohl být subjekt označen za pachatele, musí nejdříve tyto speciální kritéria splňovat. Tento druh subjektu je označován zákonem jako zvláštní nebo speciální subjekt.

Subjektivní stránka je posledním typovým znakem, který se ovšem nevztahuje na všechny subjekty, ale pouze na fyzické osoby. A to z důvodu, že subjektivní stránka přestupku je tvořena zaviněním. U právnických osob a podnikajících fyzických osob je odpovědnost za přestupek postavena nikoliv na zavinění, ale na objektivní odpovědnosti.⁴⁹ Zavinění je definováno jako vnitřní psychický stav pachatele k protiprávnímu jednání a jeho následku. Tvoří ho dvě složky, složka vědění a složka vůle, které zároveň určují formu zavinění. Základními formami zavinění jsou úmysl a nedbalost.

Podle nové právní úpravy není trestný pouze dokonáný přestupek, ale i jeho **pokus**.
„Pokus přestupku je jednání fyzické osoby, které bezprostředně směřuje k dokonání přestupku

⁴⁷ JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon o některých přestupcích. Komentář.*

⁴⁸ PRÁŠKOVÁ Helena. *Nové přestupkové právo.*

⁴⁹ ONDRUŠKOVÁ, Marta, ONDRUŠKA, Radek, VYTOPIL, Petr. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Praktický komentář k zákonu č. 250/2016 Sb.*

*a kterého se fyzická osoba v úmyslu přestupek spáchat, jestliže k dokonání nedošlo.*⁵⁰ V dokonání pachateli zpravidla zabránila nějaká překážka nebo okolnost nezávislá na jeho vůli. Jestliže od dokonání přestupku upustí pachatel dobrovolně, na základě své vůle, nic mu v dokonání nebránilo, odpovědnost za pokus přestupku zaniká. Pokus přestupku není trestný u všech přestupků, ale pouze u těch, u kterých to zákon stanoví.

Následující ustanovení §7, §8 a §9 ZOPŘ vymezují zvláštní druhy přestupků, kterými jsou tzv. **pokračování v přestupku, trvajícím přestupek a hromadný přestupek**. Zvláštností těchto přestupků je skutečnost, že jsou páčány po delší časový úsek. Protiprávní jednání trvajícím delší dobu může představovat jeden skutek a tím pádem i jeden přestupek. Vymezení těchto zvláštních druhů přestupků je důležité pro určení doby spáchání přestupku a správné právní kvalifikace. „**Pokračováním v přestupku se rozumí takové jednání, jehož jednotlivé dílčí útoky vedené jednotným záměrem naplňují skutkovou podstatu stejného přestupku, jsou propojeny stejným nebo podobným způsobem provedení, blízkou souvislostí časovou a souvislostí v předmětu útoku.**“⁵¹ **Trvajícím přestupku** se dopustí pachatel, jenž svým jednáním vyvolá a následně udržuje protiprávní stav, nebo svým jednáním udržuje protiprávní stav, který nevyvolal. Nejčastěji je trvajícím přestupek spáchán opomenutím konání, k němuž je pachatel povinen. Typickým příkladem je nesplnění povinnosti při odevzdání řidičského průkazu příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností po nabytí právní moci rozhodnutí, kterým byl pachateli uložen zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel. O trvajícím přestupek se nejedná, pokud následek protiprávního činu trvá, ale samotné protiprávní jednání již ne. **Hromadný přestupek** je takový přestupek, u něhož zákon vyžaduje pro vznik odpovědnosti za přestupek více útoků spojených společným záměrem. U jednotlivých útoků je vyžadována objektivní a subjektivní souvislost. V právní úpravě se hromadné přestupky téměř nevyskytují. Jedním z hromadných přestupků je například přestupek podle § 119 odst. 1 písm. a) zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích, tohoto přestupku se dopustí

⁵⁰ § 6 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: Sbirka zákonů České republiky. 2016, částka 98, [online]. [cit.2021-04-03]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-250>

⁵¹ § 7 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: Sbirka zákonů České republiky. 2016, částka 98, [online]. [cit.2021-04-03]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-250>

pachatel, který uskutečňuje zlomyslná volání. Aby došlo k naplnění skutkové podstaty, musí učinit alespoň dvě a více volání.⁵²

Přestupek může být spáchán **jednáním** (přestupky komisivní) nebo **opomenutím** (pravé omisivní). „*Jednáním se pro účely tohoto zákona rozumí i opomenutí takového konání, k němuž byl pachatel povinen podle jiného právního předpisu nebo úředního rozhodnutí, v důsledku dobrovolného převzetí povinnosti konat nebo vyplývala-li jeho zvláštní povinnost z jeho předchozího ohrožujícího jednání nebo k němuž byl z jiného důvodu podle okolností a svých poměrů povinen.*“⁵³ Znakem skutkové podstaty přestupků spáchaných opomenutím je vedle jednání též účinek (změna hmotného předmětu útoku). Pro tento druh přestupků je dále charakteristické, že opomenutí je výlučným znakem jejich objektivní stránky. Předpokladem vzniku odpovědnosti za přestupek spáchaným opomenutím je, že pachatel přestupku měl vůbec možnost konat to, co bylo jeho povinností. Zvláštní povinnost konat vyplývající ze zákona mají například policisté či lékaři.⁵⁴

Zpravidla bývá přestupek spáchán jednou osobou, může nastat, ale i situace, kdy se na jeho spáchání podílí i další osoby. V tomto případě jde o přestupek spáchaný ve **spolupachatelství**, které je trestné u všech přestupků. Přestupek spáchaný více osobami je pro společnost škodlivější než přestupek spáchaný jednou osobou. Ke spáchání přestupku spolupachatelstvím je vyžadováno společné úmyslné jednání pachatelů, které naplní skutkovou podstatu téhož přestupku. Z pohledu odpovědnosti za přestupek je na každou osobu pohlíženo, jako by přestupek spáchala sama. Míru podílení se na spáchání přestupku může správní orgán zohlednit při určování druhu a výměry správního trestu.⁵⁵

⁵² PRÁŠKOVÁ Helena. *Nové přestupkové právo.*

⁵³ § 10 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: Sbírnka zákonů České republiky. 2016, částka 98, [online]. [cit.2021-04-03]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-250>

⁵⁴ KUČEROVÁ, Helena, HORZINKOVÁ, Eva. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem.*

⁵⁵ KUČEROVÁ, Helena, HORZINKOVÁ, Eva. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem.*

4.2.1 Odpovědnost fyzické osoby za přestupek

„Fyzická osoba je pachatelem, jestliže svým zaviněným jednáním naplnila znaky přestupku nebo jeho pokusu, je-li trestný.“⁵⁶ Podle tohoto vymezení může být pachatelem přestupku každá fyzická osoba, tj. občan ČR, cizinec i osoba bez státní příslušnosti. Odpovědnost fyzických osob za přestupek je dále založena na jejich deliktní způsobilosti. Deliktní způsobilost je vázána na dosažení určité rozumové a volní vyspělosti, která odpovídá určitému věku. Věková hranice pro odpovědnost za přestupek je u fyzických osob stanovena na 15 let. Další požadavkem na vznik odpovědnosti za přestupek je přičetnost fyzické osoby. Pachatel nemůže být za spáchání přestupku odpovědný, pokud byl v době spáchání nepřičetný. Jelikož nepřičetnost není otázkou skutkovou, ale právní, je třeba ji u pachatele prokázat. Prokázání lze zajistit odborným lékařským posudkem, popřípadě přibráním znalce z oboru psychiatrie.⁵⁷ V případě, že by se do stavu nepřičetnosti přivedl pachatel sám, byť i z nedbalosti, například požitím alkoholu nebo jiné návykové látky, tak tento stav nezbavuje pachatele odpovědnosti za přestupek.

Za pachatele přestupku se považuje i fyzická osoba, která ke spáchání přestupku použila jinou osobu (fyzickou, právnickou), jež jinak není za přestupek trestně odpovědná, například pro nedostatek věku či nepřičetnost.

Fyzická osoba je rovněž pachatel, pokud jednala jako účastník, tedy jako organizátor, návodce a pomocník. Za organizátora je považován ten, kdo zosnoval nebo řídil spáchání přestupku. Návodce je osoba, která vzbudila v jiném rozhodnutí spáchat přestupek. Pomocníkem je ten, kdo umožnil nebo usnadnil jinému spáchání přestupku. Účastenství na přestupku je trestné pouze stanoví-li tak zákon.

Subjektivní stránkou přestupku u fyzické osoby představuje **zavinění**, kterým se rozumí vnitřní (psychický) vztah člověka k určitým skutečnostem, které zakládají přestupek. Zavinění má dvě části, složku vědění a složku vůle. Na základě těchto složek ZOPŘ rozlišuje dvě formy zavinění, **úmysl** a **nedbalost**. Úmyslné zavinění je založeno na obou složkách, u nedbalosti

⁵⁶ § 13 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: Sbíрка zákonů České republiky. 2016, částka 98, [online]. [cit.2021-04-03]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-250>

⁵⁷ PRÁŠKOVÁ Helena. *Nové přestupkové právo*.

složka vůle chybí. Úmyslné zavinění je dále členěno na přímé a nepřímé. V přímém úmyslu jedná pachatel, který svým jednáním přímo chce způsobit ohrožení nebo porušení chráněného zájmu. U nepřímého úmyslu pachatel nechce přímo způsobit škodlivý následek, ale ví, že svým jednáním k tomu dojít může, a pro případ, že jej způsobí, je s tím srozuměn. Nedbalost lze obecně vymežit tak, že pachatel zanedbáním povinné opatrnosti způsobí nezamýšlený následek. Nedbalostní zavinění je členěno na vědomé a nevědomé. Při vědomé nedbalosti pachatel ví o možnosti způsobit trestněprávní následek, při nevědomé nedbalosti o této možnosti ani neví, ačkoliv o tom podle okolností a svých osobních poměrů vědět měl a mohl. U vyvození odpovědnosti fyzické osoby za přešůpek postačí zavinění z nedbalosti, pokud není v zákoně výslovně uvedeno, že je třeba úmyslného zavinění.⁵⁸

ZOPŘ nově do právní úpravy zařazuje i problematiku **omylu**. U omylu se zkoumá, zda určité skutečnosti pachatel věděl nebo znal nebo mylně předpokládal a zda se měl omylu vyvarovat. Jelikož je omyl úzce spojen se zaviněním, přichází v úvahu pouze u jednání u fyzických osob, u kterých je zavinění jedním z předpokladů odpovědnosti za spáchání přešůpku. V některých případech je omyl zařazován do okolností vylučující protiprávnost. Obecnou podstatou omylu je rozpor vědění či představ pachatele se skutečností. Podle předmětu, jehož se omyl týká, rozlišujeme **omyl skutkový** a **omyl právní**.⁵⁹ U skutkového omylu pachatel jedná v rozporu se skutečností, kterou nezná nebo ji nepředpokládá. U právního omylu pachatel neví o protiprávnosti svého jednání z důvodu neznalosti nebo mylného výkladu norem přešůpkového práva.⁶⁰

4.2.2 Odpovědnost právnické osoby

Dřívější právní úprava stanovovala, že přešůpku se mohla dopustit pouze fyzická osoba. Podle nové právní úpravy může být za přešůpek odpovědná i právnická osoba. „*Právnická osoba je pachatelem, jestliže k naplnění znaků přešůpku došlo jednáním fyzické osoby, která se*

⁵⁸ JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o odpovědnosti za přešůpky a řízení o nich. Zákon o některých přešůpcích. Komentář.*

⁵⁹ PRÁŠKOVÁ Helena. *Nové přešůpkové právo.*

⁶⁰ KUČEROVÁ, Helena, HORZINKOVÁ, Eva. *Zákon o odpovědnosti za přešůpky a řízení o nich a zákon o některých přešůpcích s komentářem.*

*za účelem posuzování odpovědnosti právnické osoby za přestupek považuje za osobu, jejíž jednání je přičitatelné právnické osobě a které porušila právní povinnost uloženou právnické osobě, a to při činnosti právnické osoby, v přímé souvislosti s činností právnické osoby nebo ku prospěchu právnické osoby nebo v jejím zájmu; za porušení právní povinnosti uložené právnické osobě se považuje též porušení právní povinnosti uložené organizační složce nebo jinému útvaru, který je součástí právnické osoby.*⁶¹

V ustanovení § 20 odst. 2 ZOPŘ jsou taxativně vymezeny osoby, jejichž jednání je přičitatelné právnické osobě. Těmito osobami jsou:

- statutární orgán nebo člen statutárního orgánu,
- jiný orgán právnické osoby nebo jeho člen,
- zaměstnanec nebo osoba v obdobném postavení při plnění úkolů vyplívajících z tohoto postavení,
- fyzická osoba, která plní úkoly právnické osoby,
- fyzická osoba, kterou právnická osoba používá při své činnosti, nebo
- fyzická osoba, která za právnickou osobu jednala, jestliže právnická osoba výsledku takového jednání využila.

Odlišností od odpovědnosti u fyzických osob je, že u právnické osoby nemusí být zjištěna konkrétní osoba, která se daného přestupku dopustila. U odpovědnosti právnické osoby za přestupek se nezkoumá zavinění. Jejich odpovědnost je totiž založena na objektivní odpovědnosti s možností liberace, tedy postačí fakt, že právnická osoba jednáním fyzických osob, které se jí přičítá, porušila právní povinnost a tím naplnila znaky skutkové podstaty.⁶² Liberace je vymezena v ustanovení § 21 ZOPŘ, které říká, že právnická osoba neodpovídá za přestupek, když prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení protiprávní povinnosti zabránila.⁶³ Právnická osoba nemůže být zproštěna

⁶¹ § 20 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: Sbírka zákonů České republiky. 2016, částka 98, [online]. [cit.2021-04-03]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-250>

⁶² PRÁŠKOVÁ Helena. *Nové přestupkové právo*.

⁶³ ONDRUŠKOVÁ, Marta, ONDRUŠKA, Radek, VYTOPIIL, Petr. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Praktický komentář k zákonu č. 250/2016 Sb.*

odpovědnosti, pokud neprováděla povinnou nebo potřebnou kontrolu nad fyzickou osobou, jejíž jednání je přičitatelné právnické osobě.

4.2.3 Odpovědnost podnikající fyzické osoby

Odpovědnost podnikající fyzické osoby je stejně jako odpovědnost právnické osoby založena na objektivní odpovědnosti s možností liberace. Z tohoto důvodu se u podnikající fyzické osoby neposuzuje zavinění. „*Podnikající fyzická osoba je pachatelem, jestliže k naplnění znaků přestupku došlo při jejím podnikání nebo v přímé souvislosti s ním a podnikající fyzická osoba svým jednáním porušila právní povinnost, která je uložena podnikající fyzické osobě nebo fyzické osobě.*“⁶⁴ Podnikající fyzická osoba může jednat sama za sebe nebo prostřednictvím svých zaměstnanců nebo dalších osob. Jednání těchto dalších osob je přičitatelné podnikající fyzické osobě. Zákon uvádí taxativní výčet osob, jejichž jednání je přičitatelné podnikající fyzické osobě, jsou to:

- a) zaměstnanec nebo osoba v obdobném postavení při plnění úkolů vyplývajících z tohoto postavení,
- b) fyzická osoba, která plní úkoly podnikající fyzické osoby,
- c) fyzická osoba, kterou podnikající fyzická osoba používá při své činnosti
- d) fyzická osoba, která za podnikající fyzickou osobu jednala, jestliže podnikající fyzická osoba výsledku takového jednání využila.

V případě, že podnikající fyzická osoba ukončí své podnikání a přestane být podnikatelem, její odpovědnost za přestupek spáchaný v době podnikání nezaniká. Zprostit odpovědnosti se může pouze v případě prokázáním, že vynaložila veškeré úsilí, které lze požadovat, aby přestupku zabránila.

4.2.4 Okolnosti vylučující protiprávnost

Některé okolnosti způsobují, že jednání, které se svými rysy podobá přestupku, není protiprávní. Okolnosti vylučující protiprávnost působí *ex tunc*, což způsobuje, že protiprávní

⁶⁴ § 22 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: Sbírká zákonů České republiky. 2016, částka 98, [online]. [cit.2021-04-03]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-250>

jednání již od samého počátku není přestupkem.⁶⁵ Tím, že jsou tyto okolnosti dány již při jednání nebo při něm, dochází k tomu, že odpovědnostní právní vztah vůbec nevznikne. Okolnostmi vylučující protiprávnost jsou krajní nouze, nutná obrana, svolení poškozeného, přípustné riziko a oprávněné použití zbraně.

Krajní nouze je vymezena v ustanovení § 24 ZOPŘ, které říká „*Čin jinak trestný jako přestupek není přestupkem, jestliže jím někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněného zákonem. Nejde o krajní nouzi, jestliže toto nebezpečí bylo možno za daných okolností odvrátit jinak nebo následek tímto odvrácením způsobený je zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil, anebo byl-li ten komu nebezpečí hrozilo povinen je snášet.*“⁶⁶ Z tohoto ustanovení vyplývá, že aby se jednalo o krajní nouzi, musí být splněny následující podmínky: existence nebezpečí, nebezpečí musí hrozit zájmu chráněného zákonem, nebezpečí musí hrozit bezprostředně, nebezpečí nebylo možno odvrátit jinak, následek odvrácení nesmí být stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil. Z tohoto ustanovení také dále vyplývá, že vyhýbat se plnění povinností s odkazem na vlastní nebezpečí nesmí osoby, které jsou povinny nebezpečí snášet. Mezi osoby, které jsou povinny hrozící nebezpečí snášet, patří například policisté, vojáci, hasiči nebo lékaři.

Nutná obrana je další okolností vylučující protiprávnost a její definice je velice podobná definici krajní nouze. Osoba jednající v nutné obraně odvrací přímo hrozící nebo trvajícím útokem na zájem chráněný zákonem. Přípustnost nutné obrany se odvíjí dle intenzity útoku a obrany. Obrana nesmí být zcela zjevně nepřiměřená intenzitě útoku.

Další okolností vylučující protiprávnost, která se však u odpovědnosti za přestupek nevyskytuje příliš často, je **svolení poškozeného**. Tato okolnost byla do ZOPŘ ukotvena nově. Svolením poškozeného se stává čin, který byl jinak přestupkem, činem dovoleným a oprávněným. Osoba může dát souhlas pouze k zájmům, o kterých může ona sama volně rozhodovat. Souhlas nelze dát k ublížení na zdraví nebo k usmrcení. Podmínkou udělení takového souhlasu je, že osoba dávající svolení musí být osobou svéprávnou, příčetnou a musí

⁶⁵ KUČEROVÁ, Helena, HORZINKOVÁ, Eva. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem.*

⁶⁶ § 24 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: Sbírká zákonů České republiky. 2016, částka 98, [online]. [cit.2021-04-03]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-250>

být schopna posoudit své jednání. Svolení poškozeného nemůže být uděleno až po činu, lez ho udělit pouze před nebo během jednání. Souhlas musí být v neposlední řadě učiněn dobrovolně, určitě, vážně a srozumitelně.

Přípustné riziko je další okolností, která vylučuje odpovědnost za konkrétní přestupek. Základními předpoklady pro osobu jednající za přípustného rizika jsou:

- osoba musí jednat v souladu s dosaženým stavem poznání a informacemi, které měla v době svého rozhodování,
- osoba musí jednat v rámci svého zaměstnání, povolání, postavení, funkce nebo svého předmětu činnosti,
- jednání osoby musí směřovat k společensky prospěšné činnosti,
- osoba musí předem učinit maximální opatření směřující k zamezení nebo zmírnění škodlivých následků.

Zákon dále uvádí případy, kdy o přípustné riziko nejde:

- jestliže jednání osoby za přípustného rizika ohrozí život nebo zdraví člověka,
- jestliže výsledek, ke kterému jednání směřuje, zcela zřejmě neodpovídá míře rizika,
- jestliže jednání odporuje požadavkům jiného právního předpisu, veřejnému zájmu nebo zásadám lidskosti nebo se přičí dobrým mravům.

Oprávněné použití zbraně je poslední okolností vylučující protiprávnost. „*Přestupek nespáchá, kdo použije zbraně v mezích stanovených jiným právním předpisem.*“⁶⁷ Jedná se o obecné vymezení, které se odkazuje na jiný právní předpis. Důvody a možnosti použití zbraně jsou uvedeny například v zákoně č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, v zákoně č. 553/1991 Sb., o obecní policii nebo v zákoně č. 119/2002 Sb., o zbraních a střelivu.

4.2.5 Zánik odpovědnosti za přestupek

„Důvody zániku odpovědnosti za přestupek jsou materiální povahy. Postupem času zaniká škodlivost činu pro společnost, a tudíž i odpovědnost pachatele za spáchaný přestupek. Na druhé straně jsou zde i procesní důvody, neboť postupem času se obtížně provádí dokazování

⁶⁷ § 28 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: Sbíрка zákonů České republiky. 2016, částka 98, [online]. [cit.2021-04-03]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-250>

vzhledem k tomu, že se oslabuje síla důkazních prostředků“⁶⁸ Pokud nastane některý z důvodů zániku odpovědnosti za přešupek, správni orgán před zahájením řízení o přešupku věc odloží podle § 76 odst. 1 písm. f) ZOPŘ a pokud již vylo řízení zahájeno, tak řízení zastaví podle § 86 odst. 1 písm. h) ZOPŘ. Důvody zániku odpovědnosti za přešupek jsou taxativně vymezeny v ustanovení § 29 ZOPŘ, odpovědnost zaniká:

- a) uplynutím promlčecí doby,
- b) smrtí fyzické osoby,
- c) zánikem právnické osoby, nemá-li právního nástupce,
- d) vyhlášením amnestie.

Promlčecí doba je svou podstatou lhůtou prekluzivní, jelikož s jejím uplynutím nezaniká jen nárok na potrestání, ale zaniká samotné právo státu nebo jiného subjektu vyslovit vinu a uložit pachateli trest za spáchaný přešupek. K promlčení přihlíží správni orgány a správni soudy z úřední povinnosti. Hmotněprávním důvodem promlčení je, že po uplynutí určité doby zaniká zájem na stíhání pachatele, jelikož negativní dojem z protiprávního činu postupně mizí a zároveň již nelze zcela naplnit účel trestu. Procesním důvodem promlčení je, že po určité době nelze již řádně provést ve věci dokazování, jelikož důkazní prostředky časem pozbývají spolehlivosti.⁶⁹ Hlavním účelem promlčecí doby je, aby se správni orgány soustředily na protiprávní jednání, která jsou z hlediska plynutí času aktuální. Vhodně zvolená promlčecí doba je předpokladem pro naplnění zásady projednání přešupku v přiměřené lhůtě. Nová právní úprava v souvislosti s promlčením přešupku upravuje délku promlčecí doby, běh promlčecí doby, stavení a přerušení promlčecí doby.

Délka promlčecí doby je odstupňována na základě kritéria, kterým je hranice sazby pokuty. Výše sazby pokuty za přešupek odráží závažnost spáchaného přešupku. Jednoduše řečeno, čím vyšší je sazba pokuty, tím vyšší je společenská škodlivost protiprávního jednání. Zákon rozlišuje dvě délky promlčecí doby, jednoletou a tříletou. Kritériem pro roční promlčecí lhůtu je hranice sazby pokuty do 100000,- Kč. Je-li sazba pokuty nad 100000, - Kč (včetně),

⁶⁸ KUČEROVÁ, Helena, HORZINKOVÁ, Eva. *Zákon o odpovědnosti za přešupky a řízení o nich a zákon o některých přešupcích s komentářem.*

⁶⁹ KUČEROVÁ, Helena, HORZINKOVÁ, Eva. *Zákon o odpovědnosti za přešupky a řízení o nich a zákon o některých přešupcích s komentářem.*

je délka promlčecí doby 3 roky. Zvláštní zákony mohou délku promlčecí doby upravovat odchylně.

Běh promlčecí doby je upraven v ustanovení § 31 ZOPŘ, které říká „*Promlčecí doba počíná běžet dnem následujícím po dni spáchání přestupku; dnem spáchání přestupku se rozumí den, kdy došlo k ukončení jednání, kterým byl přestupek spáchán. Je-li znakem přestupku účinek, promlčecí doba počíná běžet dnem následujícím po dni, kdy takový účinek nastal.*“⁷⁰

V případě pokračujícího a hromadného přestupku začíná promlčecí lhůta běžet dnem následujícím po dni, kdy došlo k poslednímu dílčímu útoku. U trvajících přestupků je to den po dni, kdy došlo k odstranění protiprávního stavu. Jestliže se pachatel dopustí více přestupků, promlčecí doba běží pro každý z nich zvlášť.

Existují okolnosti, které způsobují, že promlčecí doba neběží, dochází k jejímu stavení. Jedná se o překážky stanovené zákonem, jenž jsou taxativně uvedeny v ustanovení § 32 ZOPŘ. „*Do běhu promlčecí lhůty se nezapočítává doba:*

- a) *po kterou se pro tentýž skutek vedlo trestní řízení,*
- b) *po kterou bylo řízení o přestupku přerušeno proto, že bylo možné očekávat uložení trestu obviněnému z přestupku za jiný skutek v trestním řízení, přičemž správní trest, který lze uložit v řízení o přestupku, je bezvýznamný vedle trestu, který by bylo možné uložit v trestním řízení,*
- c) *po kterou se o věci vedlo soudní řízení správní,*
- d) *po kterou trvalo podmíněně upuštění od uložení správního trestu“.*⁷¹

Po odpadnutí výše uvedených překážek, začíná promlčecí doba běžet dále a navazuje na dosud uplynulou část promlčecí doby. Vedle stavení promlčecí lhůty, může být dojit i k přerušování promlčecí lhůty. Lhůta může být přerušena pouze z důvodů uvedených v zákoně.

⁷⁰ § 31 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: Sbírnka zákonů České republiky. 2016, částka 98, [online]. [cit.2021-04-03]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-250>

⁷¹ § 32 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: Sbírnka zákonů České republiky. 2016, částka 98, [online]. [cit.2021-04-03]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-250>

„Promlčecí doba se přerušuje:

- a) oznámením o zahájení řízení o přestupku,
- b) vydáním rozhodnutí, jímž je obviněný uznán vinným,
- c) vydáním rozhodnutí o schválení dohody o narovnání“.⁷²

Po odpadnutí důvodu přerušení začíná běžet promlčecí lhůta znovu od počátku, nenavazuje na již započatou promlčecí lhůtu jako tomu je u stavení promlčecí doby. U přerušení promlčecí doby zákon stanovuje tzv. maximální objektivní promlčecí dobu, po jejímž uplynutí dojde k zániku odpovědnosti za přestupek. Důvodem jejího stanovení je vyloučení příliš dlouhé promlčecí doby v případech jejího opakovaného přerušování.⁷³ U běžných přestupků, u kterých je horní sazba pokuty stanovena do 100000,- Kč, je tato maximální doba stanovena na 3 roky. U závažnějších přestupků, kde je horní sazba 100000,- Kč a více je tato doba stanovena na 5 let.

4.2.6 Správní tresty a jejich ukládání

Ochrana společnosti a veřejného řádu před protiprávními činy je hlavním účelem přestupkového řízení. Správní trest je právě to, co by mělo do budoucna odradit pachatele přestupku od dalšího protiprávního jednání. Správní trest je novým pojmem, který zavedl ZOPŘ a nahradil jím dřívější termín sankce.⁷⁴ Podle nové právní úpravy je za přestupek možné uložit následující správní tresty: napomenutí, pokutu, zákaz činnosti, propadnutí věci nebo náhradní hodnoty, zveřejnění rozhodnutí o přestupku.

Napomenutí (§ 45 ZOPŘ) je nejmírnějším správním trestem. Na pachatele má působit morálně a výchovně. Cílem tohoto správního trestu je, aby si pachatel uvědomil protiprávnost a společenskou škodlivost svého činu, což by mělo k jeho nápravě postačit. Napomenutí lze uložit za každý přestupek podle ZOPŘ. Může být uloženo samostatně nebo spolu s jiným správním trestem, kromě pokuty, což je výslovně uvedeno v § 36 ZOPŘ.

⁷² § 33 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: Sbíрка zákonů České republiky. 2016, částka 98, [online]. [cit.2021-04-03]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-250>

⁷³ PRÁŠKOVÁ Helena. *Nové přestupkové právo*.

⁷⁴ KUČEROVÁ, Helena, HORZINKOVÁ, Eva. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem*.

Pokuta (§ 46 ZOPŘ) je nejtypičtějším a nejfrekventovanějším správním trestem, který je za přestupek ukládán. Jde o trest peněžité povahy, který je možno uložit za přestupek, u něhož tak stanoví zvláštní zákon. Může být uložen samostatně nebo společně s jiným trestem. Pokutu lze uložit ve výši stanovené zvláštním zákonem, která je zpravidla vyjádřena maximální hranicí, kterou je možno za daný přestupek uložit. V případě, že zákon nestanoví konkrétní výši pokuty, nelze za takovýto přestupek uložit pokuty vyšší než 1000,- Kč. Pachatel přestupku, kterému byl uložen správní trest pokuty, je povinen ji uhradit do 30 dnů od nabytí právní moci rozhodnutí, pokud správní orgán nebo jiný zákon nestanoví lhůtu jinou.

Zákaz činnosti (§ 47 ZOPŘ) je druh správního trestu, který citelně zasahuje do právního postavení fyzických osob, právnických osob a podnikajících fyzických osob. V důsledku uložení tohoto správního trestu pachatel nemůže vykonávat některá zaměstnání, povolání nebo činnosti, ke kterým je zapotřebí určité povolení. Zákaz činnosti má výrazný represivní charakter a je ho možno uložit pouze za činnosti, které zneužil nebo využil ke spáchání přestupku. Nemůže být uložen za všechny přestupky, ale pouze za ty, u nichž to zákon výslovně dovoluje. U takových přestupků je zákonem stanovena i horní hranice doby, po kterou lze zákaz činnosti uložit. Není-li doba nijak stanovena, je možné za daný přestupek uložit zákaz činnosti maximálně na 3 roky. Po uplynutí poloviny doby, na kterou byl zákaz činnosti vysloven, může pachatel právní orgán požádat o upuštění zbytku zákazu činnosti. Tento druh trestu je možné uložit samostatně, ale zpravidla bývá ukládán kumulativně se správním trestem pokuty.

„Propadnutí věci (§ 48 ZOPŘ) je správním trestem, jehož účelem je (podobně jako v trestním právu) odejmout pachateli věc, která by mohla sloužit k dalšímu páčání trestných činů, ztížit pachateli podmínky k další trestné činnosti a případně mu odejmout prospěch ze spáchaného činu.“⁷⁵ Správní trest propadnutí věci je možno uložit jen na věci, které mají vztah k spáchanému přestupku. Jde o věc, která byla užita nebo určena k přestupku, věc, kterou pachatel získal přestupkem anebo věc, kterou dostal jako odměnu za přestupek. Propadnutí věci je možné uložit za každý přestupek. Po nabytí právní moci rozhodnutí o uložení trestu, přechází vlastnictví věc na stát. Je-li hodnota věci, jenž má propadnout v nápadném nepoměru k povaze

⁷⁵ § 48 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: Sbíрка zákonů České republiky. 2016, částka 98, [online]. [cit.2021-04-03]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-250>

přestupku, nelze na ní tento správní trest uložit. Výjimkou, kdy nemusí být tato podmínka naplněna, je, vyžaduje-li to bezpečnost osob nebo majetku.

Propadnutí náhradní hodnoty (§ 49 ZOPŘ) je doplňujícím institutem k správnímu trestu propadnutí věci. „*Jestliže pachatel věc, která by mohla být prohlášena za propadlou, před uložením propadnutí věci zničí, poškodí, zcizí, zatají, učiní neupotřebitelnou nebo zůžitkuje, nebo jestliže jinak propadnutí takové věci zmaří, může mu být uloženo propadnutí náhradní hodnoty až do výše, která odpovídá hodnotě takové věci.*“ Vlastníkem propadnuté náhradní hodnoty se po nabytí právní moci stává stejně jako u propadnutí věci stát.

Zveřejnění rozhodnutí o přestupku (§ 50 ZOPŘ) je posledním správním trestem, který lze uložit pouze právnické osobě nebo podnikající fyzické osobě, pokud tak zákon stanoví. Jde o nově zavedený správní trest v řízení o přestupcích. Tento druh trestu postihuje dobrou pověst, dobré jméno a soukromí osoby. Zveřejnění rozhodnutí o přestupku má výrazně preventivní a ochranný charakter. Svou podstatou napomáhá v informování veřejnosti o protiprávní činnosti pachatele. Rozhodnutí o přestupku se zveřejňuje ve veřejném sdělovacím prostředku na náklady pachatele, současně je také zveřejněno na úřední desce příslušného správního orgánu.

Při rozhodování o druhu správního trestu a jeho výměry, musí správní orgán postupovat podle určitých pravidel. Jde zejména o dodržování principu zákonnosti a individualizace. V každém konkrétním případě je před uložením správního trestu, třeba přihlédnout ke všem okolnostem, které mají vliv na posouzení míry společenské škodlivosti spáchaného přestupku. V ustanovení § 37 ZOPŘ jsou uvedeny všeobecné okolnosti, ke kterým může správní orgán při ukládání správního trestu přihlédnout. Jedná se o demonstrativní výčet těchto okolností, správní orgán může přihlédnout i k jiným, které nejsou v zákoně výslovně uvedeny. Správní orgán konkrétně přihlédne například k povaze a závažnosti přestupku, k přitěžujícím a polehčujícím okolnostem, u fyzické osoby k jejím osobním poměrům, u právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby k povaze její činnosti. V následujících ustanoveních § 38 až § 40 ZOPŘ jsou zmiňované všeobecné okolnosti více konkretizované.

Povaha a závažnost přestupku je dána zejména významem chráněného zájmu, který byl přestupkem porušen nebo ohrožen, významem a rozsahem následku, způsobem spáchání,

okolnostmi spáchání, druhem a mírou zavinění, délkou doby, po kterou trvalo protiprávní jednání a počtem jednotlivých dílčích útoků.⁷⁶

Mezi další skutečnosti, které mají vliv na posouzení společenské škodlivosti spáchaného přestupku, patří **polehčující a přitěžující okolnosti**.

Polehčujícími okolnostmi pro pachatele jsou:

- a) věk blízký věku mladistvého,
- b) pokud spáchal přestupek k odvrácení útoku nebo jiného nebezpečí, ale nebyly zcela naplněny podmínky nutné obrany nebo krajní nouze,
- c) pokud napomáhal k odstranění škodlivého následku přestupku nebo dobrovolně nahradil způsobenou škodu,
- d) pokud spáchal přestupek pod vlivem hrozby nebo nátlaku.

Přitěžujícími okolnostmi pro pachatele jsou:

- a) pokud při spáchání přestupku využil něčí bezbrannosti, podřízenosti nebo závislosti
- b) spáchání více přestupků,
- c) opakované spáchání přestupku,
- d) pokud při spáchání přestupku zneužil svého postavení nebo funkce,
- e) pokud spáchal přestupek jako člen organizované skupiny
- f) spáchání přestupku na dítěti, osobě těhotné, nemocné, zdravotně postižené nebo vysokého věku.

Ukládání správních trestů za dva a více přestupků je upraveno v ustanovení § 41 ZOPŘ. Pokud se pachatel dopustí dvou a více přestupků a v dané věci je vedeno společné řízení, správní orgán uloží pachateli trest za přestupek nejpřísněji trestaný. Jestliže jsou horní hranice sazeb pokut u přestupků stejné, uloží se trest podle přestupku, který je nejzávažnější. V případě, že trest za nejzávažnější přestupek neodpovídá okolnostem případu, může správní orgán horní hranici sazby pokuty zvýšit o 50 %. Navýšená sazba však nesmí překročit součet horních hranic sazeb pokut za jednotlivé přestupky.

⁷⁶ JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon o některých přestupcích. Komentář.*

Správní orgán může od uložení správního trestu upustit, a to zcela nebo podmíněně. Jedná se o případy, kdy je sice vyslovena vina pachatele, ale není mu uložen trest. K upuštění od správního trestu se se přistupuje v případech, kdy správní orgán má za to, že samotné projednání věci před správním orgánem postačí k nápravě pachatele. U podmíněného upuštění je výkon správního trestu odložen pod podmínkou, že pachatel splní podmínky stanovené v rozhodnutí správního orgánu. Podmíněn lze upustit od správního trestu pouze u přestupku, kterým byla způsobena majetková škoda nebo kterým se pachatel bezdůvodně obohatil. Ve zmiňovaném rozhodnutí, je stanovena lhůta, do kdy musí pachatel poškozenému nahradit způsobenou škodu nebo vydat bezdůvodné obohacení. Pokud pachatel podmínku nesplní do stanovené lhůty, je mu uložen správní trest. Od uložení správního trestu lze zcela upustit, jestliže o dvou a více přestupcích téhož pachatele nebylo vedeno společné řízení a za jeden z těchto přestupků byl v samostatném řízení uložen správní trest, jenž je považován za trest odpovídající tomu, který by byl jinak uložen ve společném řízení.

4.2.7 Ochranná opatření

Ochranná opatření nejsou svou podstatou správní tresty, i když jejich konečný účel je shodný, a to ochrana společnosti před společensky škodlivými protiprávními činy. Ochranná opatření se od správních trestů liší tím, že újma způsobená ochranným opatřením není důsledkem společenského odsudku pachatele, ale nevyhnutelným účinkem nezbytným k ochraně pachatele nebo veřejného zájmu. Ukládány jsou z důvodu zajištění nápravy pachatele a omezení možnosti pachatele páchat další protiprávní jednání. Ochranná opatření nemají působit jako odstrašení. Jejich ukládání není závislé na vině pachatele, lze jej uložit i osobě, která není odpovědná z důvodu přičetnosti nebo věku. Ochrannými opatřeními jsou dle ZOPŘ omezující opatření a zabránění věci nebo náhradní hodnoty.⁷⁷

Omezující opatření spočívá v zákazu navštěvovat určená veřejně přístupná místa, jako jsou konkrétní ulice, obchody, parky nebo místa, na kterých se konají sportovní, kulturní a jiné společenské akce. Omezujícím opatřením lze uložit i zákaz styku s určitou osobou nebo skupinou. V rámci skupiny se může jednat o zákaz styku s komunitou, která má na pachatele

⁷⁷ FRUMAROVÁ, Kateřina, a kolektiv. *Správní trestání*.

nepříznivý vliv, například s extrémistickou skupinou. Zákaz styku s určitou osobou je často užíván v situacích domácího násilí nebo stalkingu. Omezujícím opatřením může být uložena i povinnost podrobit se programu pro zvládnání agrese nebo násilného chování. Tento druh ochranné opatření je možné uložit pouze fyzické osobě, a to za předpokladu, že existuje přímá souvislost mezi spáchaným přestupkem a omezujícím opatřením, které má být uloženo. Omezující opatření se ukládá pouze společně se správním trestem a na dobu nejdéle 1 rok. Dodržování omezujícího opatření provádí správní orgán obvodu, v němž má omezující opatření účinky.

V případě **zabrání věci** se jedná o subsidiární opatření ke správnímu trestu propadnutí věci. Smyslem tohoto ochranného opatření je zabránit pachateli v dalším páčání přestupku s konkrétní věcí a odebrání prospěchu ze spáchaného přestupku. Podmínkou zabrání věci je, že to vyžaduje bezpečnost osob nebo majetku nebo jiný obecný zájem a zároveň je splněn jeden z následujících důvodů:

- do 60 dnů se nezjistí skutečnosti odůvodňující zahájení řízení o přestupku proti určité osobě,
- věc náleží pachateli, proti němuž nelze vést řízení o přestupku,
- věc náleží pachateli, u něhož bylo od správního trestu upuštěno nebo podmíněně upuštěno,
- vlastník věci není znám.

Zabrání věci nelze uložit s propadnutím věci. Zabraná věc se stává majetkem státu, stejně jako tomu je u správního trestu propadnutí věci. „*O zabrání věci nelze rozhodnout, uplynulo-li od jednání mající znaky přestupku 5 let.*“⁷⁸

4.2.8 Zvláštní ustanovení o mladistvých

Za mladistvého pachatele přestupku je podle ZOPŘ osoba, která v době spáchání přestupku dosáhla patnáctého roku a nepřekročila osmnáctý rok svého věku. K mladistvým je v rámci přestupkového řízení přistupováno se zvláštní péčí. Snahou je, aby při ukládání

⁷⁸ § 53 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: Sbíрка zákonů České republiky. 2016, částka 98, [online]. [cit.2021-04-03]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-250>

správního trestu byl co nejméně ohrožen další vývoj mladistvého.⁷⁹ Mladistvému lze uložit všechny druhy správních trestů jako fyzické osobě, ovšem s určitými omezeními. Horní hranice sazby pokuty se v případě mladistvého snižuje na polovinu, přičemž nesmí přesáhnout částku 5000,- Kč. Toto omezení se nevztahuje na mladistvou podnikající osobu. Dalším omezením vztahujícím se správní tresty mladistvého pokuta příkazem na místě. Horní hranice sazby pokuty příkazem na místě se snižuje na polovinu, přičemž nesmí přesáhnout částku 2500,- Kč. Vedle správních trestů majetkové povahy se omezení vztahují i na uložení správního trestu zákazu činnosti. Mladistvému je možné uložit zákaz činnosti nejdéle na jeden rok, a to za předpokladu, že jeho uložení nebude bránit mladistvému v přípravě na jeho budoucí povolání. *„Od uložení správního trestu mladistvému lze též upustit, jestliže vzhledem k povaze spáchaného přestupku a k dosavadnímu způsobu života mladistvého lze důvodně očekávat, že uložení omezujícího opatření zajistí jeho nápravu lépe než správní trest.“*⁸⁰

4.3 Řízení o přestupcích

Tato část zákona upravuje postup správních orgánů v řízení o přestupcích, jehož účelem je zjistit, zda byl určitý skutek spáchán, kdo ho spáchal, uložit pachateli správní trest a zajistit jeho výkon. Konkrétně je zde vymezena příslušnost správních orgánů, účastníci řízení, postup před zahájením řízení, samotné řízení až do vydání rozhodnutí a upraven je tu i postup odvolacího řízení.

4.3.1 Příslušnost správních orgánů

Nová právní úprava předpokládá, že **věcná příslušnost** je vymezena ve zvláštních zákonech. Jestliže však v těchto zákonech vymezena není, tak ustanovení v §60 ZOPŘ určuje, že k projednání přestupků je věcně příslušný obecní úřad s rozšířenou působností, v jehož obvodu došlo ke spáchání přestupku. Takto určený správní orgán je povinen provést řízení

⁷⁹ KUČEROVÁ, Helena, HORZINKOVÁ, Eva. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem.*

⁸⁰ § 59 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: Sbíрка zákonů České republiky. 2016, částka 98, [online]. [cit.2021-04-03]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-250>

o přestupku. Věcně příslušný správní orgán může věc postoupit k projednání a rozhodnutí orgánu vyššího stupně nebo správnímu orgánu jiné kategorie pouze v případech stanovených zákonem. Pokud dojde správnímu orgánu podání, o kterém není příslušný rozhodovat, postoupí takovéto podání usnesením příslušnému správnímu orgánu. Může nastat situace, kdy dojde mezi správními orgány ke sporu ohledně věcné příslušnosti. V tomto případě o věcné příslušnosti rozhoduje nejbližší společný nadřízený správní úřad. Nemají-li správní orgány společný nadřízený správní úřad, rozhodne o příslušnosti v dohadovacím řízení ústřední správní úřad. ZOPŘ dále taxativně vymezuje okruh přestupků, které spadají pod příslušnost obecních úřadů. Jde o přestupky proti pořádku v územní samosprávě, proti veřejnému pořádku, proti občanskému soužití a proti majetku.⁸¹

Některé obce nejsou schopny samy zabezpečit celý rozsah přestupkové agendy, a proto ve smyslu § 63 odst. 1 zákona o obcích mohou uzavřít s jinou obcí **veřejnoprávní smlouvu**, která za ně bude vykonávat tuto agendu. Obec může veřejnoprávní smlouvu uzavřít pouze s obcí s rozšířenou působností nebo s obcí s pověřeným obecním úřadem, v jejímž správním obvodu se obec nachází. Na základě veřejnoprávní smlouvy nelze převést příslušnost k projednání jen některých přestupků, vždy se musí převést celá přestupková agenda. K uzavření veřejnoprávní smlouvy je třeba souhlas příslušného krajského úřadu.⁸²

V ustanovení § 61 ZOPŘ je vymezena **funkční příslušnost**, která je součástí věcné příslušnosti, a určuje, který orgán uvnitř správního orgánu má ve věci rozhodovat. Přestupkovou agendu zpravidla projednávají referenti odborů příslušných úřadů nebo komise. Komise pro projednávání přestupků stanovuje starosta obce. Komise musí mít vždy lichý počet a minimálně 3 členy. Jeden z členů komise je starostou jmenován jako předseda. Předseda komise musí splňovat požadavky uvedené v § 111 ZOPŘ, kterými je vysokoškolské vzdělání nejméně v magisterském studijním programu obor právo. Pokud osoba tyto požadavky

⁸¹ KUČEROVÁ, Helena, HORZINKOVÁ, Eva. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem.*

⁸² PRÁŠKOVÁ Helena. *Nové přestupkové právo.*

nesplňuje, postačí vzdělání v bakalářském studijním programu v jiné oblasti a splnění zkoušky z odborné způsobilosti u Ministerstva vnitra.⁸³

Místně příslušným správním orgánem k řízení o přestupku je správní orgán, v jehož obvodu byl přestupek spáchán, tedy kde došlo k jeho dokonání. V případě, že v dané věci je místně příslušných více správních orgánů, kteří se vzájemně nedohodnou, řízení povede správní orgán, který zahájil řízení jako první. Pokud nelze zjistit, kde došlo ke spáchání přestupku nebo byl-li přestupek spáchán v cizině, je k řízení o přestupku místně příslušný správní orgán, ve kterém má fyzická osoba trvalé bydliště. V případě právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby je místně příslušným správní orgán, ve kterém mají tyto osoby své sídlo nebo kde vykonávají svou činnost. Jestliže výše uvedená pravidla neurčí místní příslušnost, tak je k projednání přestupku příslušný správní orgán, který se o spáchání přestupku v jeho obvodě dozvěděl jako první.

ZOPŘ v ustanovení § 63 upravuje možnost vyloučení správního orgánu z projednání a rozhodování ve věci. Jedná se o situaci, kdy podezřelým z přestupku je územně samosprávný celek nebo člen jeho zastupitelstva a příslušným správním orgánem k jeho projednání je orgán tohoto samosprávného celku. Za této situace nadřízený správní orgán pověří k provedení řízení jiný správní orgán ve svém správním obvodu.

4.3.2 Doručování

Doručování je obecně upraveno ve správním řádu. ZOPŘ nově upravuje dva způsoby doručování, a to doručování veřejnou vyhláškou (§ 66 ZOPŘ) a doručování zmocněnci (§67). Veřejnou vyhláškou se doručuje osobám, u kterých není znám pobyt nebo sídlo nebo osobám, kterým se nedaří doručovat. Na úřední desce správního orgánu se vyvěsí pouze oznámení o možnosti převzít doručovanou písemnost. Doručování zmocněnci je ZOPŘ upraveno z důvodu obrany proti obstruktivnímu jednání účastníků přestupkového řízení, zejména obviněných z přestupku. Jestliže se opakovaně nedaří doručit písemnost zmocněnci, doručuje se pouze účastníkovi řízení.

⁸³ Důvodová zpráva k § 61 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. [online]. [cit.2021-03-03]. Dostupné také z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=555&CT1=0>

4.3.3 Účastníci řízení

Okruh účastníku je taxativně vymezen v ustanovení § 68 ZOPŘ, nikdo jiný kromě těchto osob účastníkem řízení být nemůže. Účastníky řízení jsou obviněný, poškozený a vlastník zabrané věci nebo náhradní hodnoty. Každý z účastníků má v rámci řízení o přestupku jiná procesní práva.

Obviněným se stává podezřelý v okamžiku, kdy proti jeho osobě správní orgán učiní první procesní úkon. Zpravidla tímto prvním procesním úkonem je doručení nebo ústní vyhlášení oznámení o zahájení řízení nebo oznámení příkazu. Obviněný je jediným účastníkem řízení, bez kterého nelze řízení vést. Může jim být fyzická osoba, právnická osoba i podnikající fyzická osoba. Pouze obviněný je účastníkem v celém řízení. Na obviněného se po celou dobu řízení, dokud není uznán vinným pravomocným rozhodnutím, pohlíží jako na nevinného. Jde o dodržení základního principu trestání v demokratické společnosti, principu presumpce nevinny. V rámci průběhu řízení má obviněný plná procesní práva. Mezi jeho práva patří zejména právo na obhajobu, navrhopvat důkazy, činit návrhy, vyjádřit se ke všem skutečnostem, nahlížet do spisu, podávat opravné prostředky. Nově může obviněný v rámci svých procesních práv vyslýchat svědky.

Poškozený je dalším účastníkem řízení o přestupku s plnými procesními právy, které však nemá po celou dobu řízení, ale je v části řízení, které se týká jím uplatněného nároku na náhradu škody nebo nároku na vydání bezdůvodného obohacení. Osoba, které byla způsobena škoda, musí nárok na odškodnění uplatnit nejpozději při prvním ústním jednání nebo ve lhůtě, kterou určí správní orgán, jestliže se ústní jednání v řízení o přestupku konat nebude.

Zvláštní postavení mají v řízení o přestupku **osoby přímo postižené spácháním přestupku**. Jedná se o osoby, jejichž práva nebo zájmy byly jednáním pachatele přímo dotčeny. Některé přestupky vyžadují souhlas těchto osob k tomu, aby mohlo být zahájeno řízení o přestupku. V případě těchto osob nejde o účastníka řízení ale o osobu zúčastněnou na řízení s vybranými procesními právy. Mezi jejich práva patří vyrozumění o zahájení řízení, možnost po celou dobu řízení navrhopvat důkazy a činit jiné návrhy, nahlížet do spisu, účastnit se ústního jednání, být přítomni při všech úkonech v řízení a mají také právo na oznámení rozhodnutí. Správní orgán je povinen řízení usnesením zastavit, pokud osoba přímo postižená přestupkem vezme svůj souhlas se zahájením řízení zpět.

Dalšími osobami, které nejsou podle ZOPŘ v postavení účastníků řízení, ale mají na řízení účast, jsou **zákonný zástupce a opatrovník mladistvého obviněného z přestupku a orgán sociálně-právní ochrany dětí**. Procesní práva těchto osob jsou vymezena v ustanovení § 72 ZOPŘ. Uvedená práva mohou zmíněné osoby vykonávat pouze ve prospěch mladistvého, a to i proti jeho vůli.

4.3.4 Postup před zahájením řízení

Správní orgán před zahájením řízení přijímá podněty o možném spáchání přestupku a po jejich zhodnocení rozhoduje, zda je důvodné zahájit řízení. Podnět může podat každá fyzická i právnická osoba. Informace o možném spáchání přestupku správní orgán získává i z vlastní činnosti. Povinnost oznamovat přestupek příslušnému správnímu orgánu k jeho projednání má orgán Policie České republiky, Vojenské policie nebo jiný správní orgán, jestliže není sám k jeho projednání příslušný. Minimální obligatorní náležitosti, které by mělo oznámení přestupu obsahovat, jsou uvedeny v ustanovení § 73 ZOPŘ. Oznamovatel „*v oznámení uvede zejména, kdo je podezřelým z přestupku, pokud mu je znám, popis skutku, ve kterém je přestupek spatřován, místo a čas, kdy měl být přestupek spáchán, zákonné ustanovení obsahující skutkovou podstatu předmětného přestupku a důkazní prostředky, které jsou mu známy.*“⁸⁴

Oznamování přestupku orgánem policie je upraveno v následujícím ustanovení § 74 ZOPŘ. Před oznámení přestupku je orgán policie povinen provést nezbytná šetření ke zjištění osoby pachatele podezřelé ze spáchání přestupku a zajistit důkazní prostředky nezbytné pro pozdější dokazování před správním orgánem. Toto platí, když orgán policie prošetřuje vybraný okruh přestupků, kterým jsou přestupky proti veřejnému pořádku, proti občanskému soužití, proti majetku, proti pořádku ve státní správě, proti pořádku v územní samosprávě a podle zákona o silničním provozu, na úseku požární ochrany nebo o nichž to stanoví jiný zákon. Police v rámci šetření využívá nejčastěji institut podání vysvětlení, které je vyžadováno od osob, jež mohou přispět k objasnění skutečností důležitých pro odhalení přestupku a jeho

⁸⁴ § 73 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: Sbíрка zákonů České republiky. 2016, částka 98, [online]. [cit.2021-04-03]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-250>

pachatele. O všech zjištěných skutečnostech policejní orgán sepiše úřední záznam, který se přiloží k oznámení o přestupku. Oznámení přestupku příslušnému správnímu orgánu musí orgán policie učinit nejdéle do 30 dnů ode dne, kdy se o něm dozvěděl. V případě, že v rámci šetření orgán policie zjistí, že není dáno podezření z přestupku nebo že nelze přestupek projednat anebo do 30 dnů nezjistí, že přestupek spáchala konkrétní osoba, tak věc odloží.

Příslušný správní orgán je při prověřování přijatých oznámení oprávněn vyžadovat od orgánu policie či jiných správních orgánů **součinnost**, která spočívá v provedení potřebných úkonů. Součinnost může správní orgán vyžadovat před zahájení řízení o přestupku, tak i v průběhu celého řízení.

Správní orgán může, aniž by zahájil řízení o přestupku věc usnesením odložit. Taxativní důvodu odložení jsou uvedeny v § 76 ZOPŘ a patří mezi ně například:

- došlé oznámení neodůvodňuje zahájení řízení o přestupku,
- podezřelý z přestupku požívá výsad imunit (senátor, poslanec, soudce Ústavního soudu),
- podezřelý z přestupku v době spáchání nedovršil patnáctý rok svého věku,
- podezřelý z přestupku nebyl v době spáchání přestupku přičetný,
- odpovědnost za přestupek zanikla,
- fyzická nebo podnikající fyzická osoba zemřela
- o tomtéž skutku se vede trestní řízení,
- osoba přímo postižená spácháním přestupku nedala souhlas k zahájení řízení nebo souhlas vzala zpět.

Usnesení o odložení věci se pouze poznamenává do spisu a právní moci nabývá samotným poznamenáním do spisu.

4.3.5 Postup v řízení

Zahájení řízení

Správní orgán je v rámci vyjádření zásady legality, povinen zahájit řízení o každém přestupku, který zjistí. Při zahájení řízení postupuje správní orgán z moci úřední.⁸⁵ V ZOPŘ je výslovně stanoveno, že řízení o přestupku je zahájeno okamžikem, kdy bylo podezřelému doručeno oznámení o zahájení řízení nebo ústním vyhlášením takového oznámení před podezřelým. V případě, že se má vést společné řízení s více podezřelými, k zahájení řízení dojde až v okamžiku doručení oznámení všem podezřelým. V oznámení o zahájení řízení musí být uveden popis protiprávního jednání, o kterém má být v řízení rozhodováno a právní kvalifikace tohoto jednání.⁸⁶

Samostatně je v ZOPŘ upraveno zahájení řízení se souhlasem osoby přímo postižené spácháním přestupku. Jedná se o případy, kdy ochrana veřejného zájmu ustupuje individuálnímu zájmu osoby přímo postižené spácháním přestupku. „*Řízení o přestupku, o němž tak stanoví jiný zákon, lze zahájit a v již zahájeném řízení pokračovat pouze se souhlasem osoby přímo postižené spácháním přestupku. Je-li osob přímo postižených spácháním přestupku více, postačí souhlas pouze jedné z nich.*“⁸⁷ Správní orgán je povinen takovou osobu poučit o právu udělit souhlas k zahájení řízení a současně s poučením jí určí lhůtu do kdy je možno souhlas udělit. Lhůta určená správním orgánem nesmí být kratší než 30 dní. Pokud osoba přímo postižená spácháním přestupku neudělí souhlas ve stanovené lhůtě, pak již tak učinit nemůže. Udělený souhlas může osoba vzít zpět po celou dobu řízení až do vydání rozhodnutí. Souhlas vzatý zpět již znovu udělit nelze. Správní orgán souhlas osoby přímo postižené spácháním přestupku nepotřebuje, pokud byla přestupkem postižena osoba mladší 18 let nebo byl-li přestupek

⁸⁵ ONDRUŠKOVÁ, Marta, ONDRUŠKA, Radek, VYTOPIIL, Petr. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Praktický komentář k zákonu č. 250/2016 Sb.*

⁸⁶ PRÁŠKOVÁ Helena. *Nové přestupkové právo.*

⁸⁷ Důvodová zpráva k § 79 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. [online]. [cit.2021-03-03]. Dostupné také z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=555&CT1=0>

důvodem vykázaní ze společného obydlí. V těchto případech správní orgán zahájí řízení nebo v něm pokračuje z moci úřední.⁸⁸

Průběh řízení

Po zahájení řízení může správní orgán nařídit **ústní jednání**. Oproti předchozí právní úpravě není ústní jednání obligatorní fází řízení o přestupku.⁸⁹ Správní orgán nařídí ústní jednání pouze v případech, kdy je potřebné a může přispět ke zjištění stavu věci. Naopak povinné je ústní jednání vždy, když je obviněným mladistvý. Z důvodu nepovinnosti konání ústního jednání je v ustanovení § 80 ZOPŘ upravena možnost, že o konání ústní jednání má právo požádat sám obviněný nebo poškozený, kteří o tomto právu musí být správním orgánem poučeni. Jestliže dospěje správní orgán k závěru, že je nutné nařídit ústní jednání, je povinen k němu předvolat všechny účastníky řízení. Ústní jednání se může konat i bez přítomnosti obviněného, a to za předpokladu, že byl řádně předvolán a souhlasí s jeho konáním bez jeho přítomnosti nebo pokud se bez náležité omluvy či bez dostatečného důvodu k ústnímu jednání nedostaví.⁹⁰

Správní orgán se v rámci řízení o přestupku při shromažďování podkladů pro vydání rozhodnutí řídí především správním řádem, ve kterém jsou vymezeny nejčastější a nejobvyklejší způsoby získávání **důkazních prostředků**. Podle správního řádu jsou těmito důkazními prostředky zejména listiny, ohledání, svědecké výpovědi a znalecké posudky. V ustanovení § 82 ZOPŘ jsou dále upraveny podmínky výslechu obviněného. „*Obviněný má právo nevypovídat. Správní orgán nesmí obviněného nutit k výpovědi nebo doznání. Správní orgán obviněného před výslechem poučí o právu nevypovídat a o zákazu provádět výslech.*“⁹¹

⁸⁸ PRÁŠKOVÁ Helena. *Nové přestupkové právo*.

⁸⁹ KUČEROVÁ, Helena, HORZINKOVÁ, Eva. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem*.

⁹⁰ PRÁŠKOVÁ Helena. *Nové přestupkové právo*.

⁹¹ § 82 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: Sbíрка zákonů České republiky. 2016, částka 98, [online]. [cit.2021-04-03]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-250>

Ukončení řízení

V případě vyslovení viny obviněného, končí řízení o přestupku vydáním meritorního rozhodnutí, kterým je obviněnému uložen správní trest, povinnost nahradit majetkovou škodu a náklady řízení. Další možností, jak ukončit řízení o přestupku, je vydání rozhodnutí o schválení dohody o narovnání. Jde o zcela nový institut v řízení o přestupku, který je možné uzavřít mezi obviněným a poškozeným. Řízení o přestupku je ukončeno bez vyslovení viny obviněného a s tím spojenými negativními následky. V případě, že v rámci řízení bylo zjištěno, že obviněný daní skutek nespáchal, nelze řízení ukončit vydáním rozhodnutí, které by obviněného zprošťovalo viny. Správní orgán za těchto předpokladů ukončí řízení o přestupku vydáním usnesení, kterým je řízení zastaveno.

4.3.6 Zvláštní druhy řízení

Mezi první zvláštní druh řízení patří **společné řízení**, které je vymezeno v ustanovení § 88 ZOPŘ. Důvodem vedení společného řízení je procesní ekonomie, účelnost a šetření nákladů. Podmínkou pro společné řízení je, že podezřelý se dopustil více přestupků na stejném úseku veřejné správy a k jejich projednání je příslušný tentýž správní orgán. Ve společném řízení se projednávají za stejných podmínek i přestupky, kterých se dopustilo více pachatelů. Přestupek, který byl spáchán na stejném úseku veřejné správy, se neprojednává ve společném řízení, pokud byl spáchán po zahájení řízení o jiném přestupku. ZOPŘ ve zmíněném ustanovení upravuje i průběh společného řízení podezřelých mladistvých. U mladistvých je společné řízení konáno jen pod podmínkou, že je to vhodné z hlediska zjištění stavu věci, hospodárnosti, rychlosti řízení a že není na újmu mladistvého podezřelého.

Druhým zvláštním řízením je **řízení o náhradě škody a o vydání bezdůvodného obohacení**. Jedná se o tzv. adhezní řízení. Není samostatným řízením, ale je součástí řízení o přestupku. Za předpokladu, že je obviněný uznán vinným, rozhoduje správní orgán i o náhradě škody poškozenému, která mu byla způsobena spácháním přestupku, která musí být v přímé příčinné souvislosti. V adhezním řízení je možno rozhodovat pouze majetkové újmě. Jestliže nelze spolehlivě zjistit existenci a výši škody, správní orgán o náhradě škody nerozhodně a poškozeného odkáže s jeho nároky na soud nebo jiný orgán veřejné moci.

Dalším zvláštním druhem řízení je **vydání příkazu**. Jde o zkrácení řízení, které se vyznačuje rychlostí a hospodárností. Správní orgán příkaz využívá, když skutková zjištění považuje za dostatečná a není třeba dokazování a nařízení ústního řízení. Výsledkem příkazu je výrok o vině a výrok o správním trestu. Příkaz je svou podstatou zvláštním druhem rozhodnutí a musí mít veškeré náležitosti rozhodnutí. Příkazem lze uložit správní trest napomenutí, pokutu, zákaz činnosti nebo propadnutí věci nebo náhradní hodnoty. Proti příkazu je možné podat řádný opravný prostředek, kterým je odpor. Podáním odporu se příkaz ruší a v řízení se pokračuje. Při pokračování v řízení se správní orgán musí řídit zásadou *reformatio in peius*. Správní orgán nemůže v pokračujícím řízení obviněnému uložit jiný druh správního trestu a zároveň nemůže ano rozhodnout o vyšší výměře daného trestu.

Poslední zvláštním druhem řízení je **příkaz na místě**, který je dalším formou zkráceného řízení. Příkaz na místě nahradil institut blokového řízení z předchozí právní úpravy. Způsob vyřizování přestupků tímto druhem řízení je administrativně nejjednodušší, a tudíž i nejhospodárnější. V praxi je hojně využíván. Příkazem na místě lze uložit pouze správní trest pokuty nebo napomenutí. Podmínkami pro jeho vydání je, že obviněný souhlasí se zjištěným stavem věci, s právní kvalifikací skutku, s uložením pokuty a její výší a v neposlední řadě musí obviněný souhlasit i se samotným vydáním příkazového bloku. Vyjmenované podmínky musí být splněny kumulativně, při nesplnění jedné z podmínek nelze příkaz na místě vydat. Příkazem na místě je možné uložit pokutu v maximální výši 10000,- Kč. U mladistvého je maximální výše pokuty stanovena na 2500,- Kč. Příkaz na místě se stává pravomocným a vykonatelným v okamžiku, kdy ho obviněný podepíše. Proti příkazu na místě nelze podat žádný řádný opravný prostředek, přípustný je pouze přezkum, o který je možné požádat nejpozději do 6 měsíců od jeho nabytí právní moci.

4.3.7 Náhrada nákladů řízení

„Správní orgán uloží obviněnému, který byl uznán vinným, povinnost nahradit náklady řízení paušální částkou. Pokud bylo rozhodnutí o přestupku zrušeno jiným orgánem veřejné moci a tato skutečnost, má za následek nesplnění podmínek pro uložení náhrady nákladů řízení,

*správní orgán nahrazené náklady vrátí.*⁹² Výše paušální částky za náklady řízení vychází z vyhlášky č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého zisku, a činí 1000,- Kč. V závislosti na složitosti případu může být základní částka navýšena o další vzniklé náklady. Náklady navyšuje například za přibrání znalce. Zákon stanovuje maximální výši nákladu v řízení a to 10000,- Kč. Povinnost uhradit náklady řízení je obviněnému uloženo v rozhodnutí o přestupku.⁹³

4.3.8 Řízení o odvolání

V odvolacím řízení proti rozhodnutí vydaném ve správní řízení se postupuje podle obecné právní úpravy v §81 až §93 správního řádu. Odchytky typické pro přestupové řízení jsou upraveny v ZOPŘ. V ustanovení § 96 ZOPŘ jsou uvedeny osoby, které jsou oprávněné podat odvolání a v jakém rozsahu.

Odvolat se může:

- obviněný v plném rozsahu,
- poškozený pouze proti výroku o nároku náhrady škody nebo nároku na vydání bezdůvodného obohacení,
- zákonný zástupce a opatrovník mladistvého obviněného a orgán sociálně-právní ochrany dětí ve prospěch mladistvého obviněného pouze proti výroku o vině, o správním trestu, o ochranném opatření, o nároku na náhradu škody,
- vlastník věci se může odvolat pouze proti výroku o zabránění věci nebo náhradní hodnoty,
- proti rozhodnutí o schválení dohody o narovnání se může odvolat ten, kdo ji uzavřel.

Jedině obviněný v rámci odvolání může s ohledem na svou obhajobu uvádět nové skutečnosti nebo důkazy. Ostatní účastníci odvolacího řízení takové oprávnění nemají. Nové skutečnosti nebo důkazy mohou uvádět pouze ve svých vyjádřeních vztahujících se k novým skutečnostem nebo důkazům, které v odvolání uvedl obviněný.

⁹² § 95 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: Sbírnka zákonů České republiky. 2016, částka 98, [online]. [cit.2021-04-03]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-250>

⁹³ KUČEROVÁ, Helena, HORZINKOVÁ, Eva. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem.*

Pokud zákon nestanoví jinak, je lhůta pro podání odvolání stanovena na 15 dnů ode dne oznámení rozhodnutí. Včasné a přípustné odvolání proto rozhodnutí má vždy odkladný účinek. V případě, že se osoba jednou pro vždy vzdá práva na odvolání při vydání rozhodnutí, nebo pokud podané odvolání vezme zpět, nemůže jej opětovně podat. Správní orgán by takovéto odvolání zamítl jako nepřípustné.

Odvolací správní orgán následně v plném rozsahu přezkoumává napadené rozhodnutí o přestupku, a to z hlediska správnosti a zákonnosti. Po přezkoumání může odvolací správní orgán dojít k těmto závěrům:

- napadené rozhodnutí nebo jeho část zruší a řízení zastaví,
- napadené rozhodnutí nebo jeho část zruší a věc vrátí k novému projednání správnímu orgánu, který rozhodnutí vydal,
- napadené rozhodnutí nebo jeho část změní,
- shledá rozhodnutí správným a zákonným a odvolání zamítne.

Odvolací správní orgán nemůže v odvolacím řízení zpřísnit správní trest v neprospěch obviněného. Obviněný svým podáním odvolání proti rozhodnutí nemůže v podstatě nic ztratit.

5 Praktická část práce

Praktická část diplomové práce se zabývá analýzou dat týkajících se přestupkové agendy města Česká Kamenice v letech 2015–2019. Na začátku této kapitoly jsou uvedeny informace vztahující se k městu Česká Kamenice. Dále jsou zpracována statistická data získaná od odboru správních činností a matričního úřadu v České Kamenici za uvedené období, která jsou seříděna do grafů a tabulek. Z vyhodnocených dat je vyvozen závěr, jaký vliv má nová právní úprava na praxi správních orgánů při řešení přestupkové agendy.

5.1 Město Česká Kamenice

Město Česká Kamenice je město nacházející se na severu Čech v okrese Děčín. Rozloha města je 38,76 km² a má přibližně 5200 obyvatel. V katastru města se stýkají tři chráněné krajinné oblasti CHKO Lužické hory, CHKO Labské pískovce a CHKO České Středohoří. Historické centrum města je městskou památkovou zónou. Česká Kamenice je obcí s pověřeným obecním úřadem a v rámci přenesené působnosti vykonává na svém území státní správu. Přestupky jsou projednávány na Městském úřadě Česká Kamenice odborem správních činností a matriční úřad, který má v současné době celkem sedm zaměstnanců.

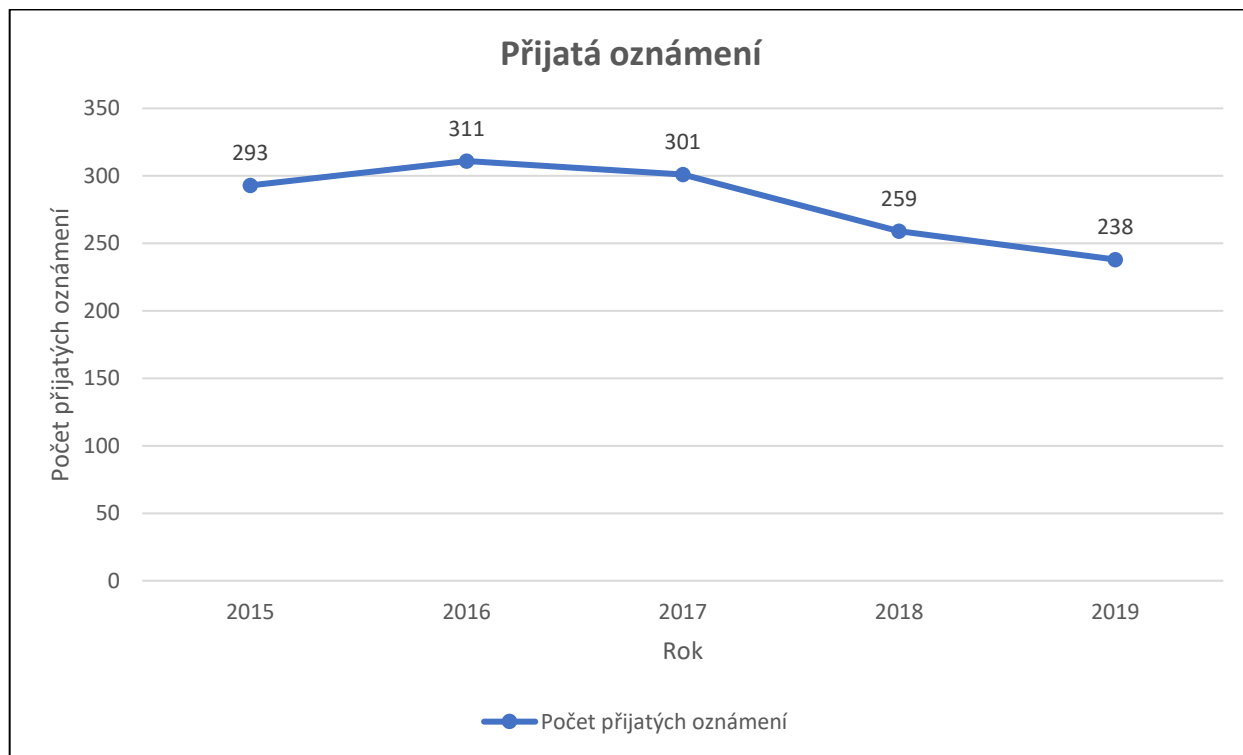
Okolní obce mají s městem Česká Kamenice uzavřenou veřejnosprávní smlouvu, kterou přenesly výkon své přestupkové agendy na město. Česká Kamenice řeší přestupky pro obce Kytlice, Srbská Kamenice, Jetřichovice, Markvartice, Veselé, Jánská a Kunratice. Za každý vyřízený přestupek obce hradí městu Česká Kamenice náklady za vyřízení. Obce Srbská Kamenice, Markvartice, Veselé, Jánská a Kunratice platí za jeden vyřízený přestupek 750,- Kč. S obcemi Kytlice a Jetřichovice byly v roce 2019 uzavřeny nové veřejnoprávní smlouvy a došlo k úpravě poplatků za vyřízení. Za přestupek, který je vyřízen odložením nebo postoupením podle ustanovení § 76 a ustanovení § 64 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky, hradí obce náklady ve výši 500,- Kč. Za přestupek, který byl vyřízen příkazem, hradí náklady ve výši 1500,- Kč. Nejvíce tyto obce platí za přestupek, který byl vyřízen v ústním jednání a byl za něho uložen správní trest. Za takovýto přestupek obec zaplatí 2000,- Kč. Vyúčtování nákladů za vyřízení se provádí 4x ročně. Přestupky přijaté na základě veřejnoprávních smluv tvoří z celkového nápadu jen jednotky případů ročně.

5.2 Statistika přestupků města Česká Kamenice v letech 2015-2019

5.2.1 Přijatá oznámení

Jedním ze základních statistických ukazatelů je počet přijatých oznámení příslušným správním orgánem za rok. Jak již bylo uvedeno v teoretické části diplomové práce, správní orgán přijímá oznámení o možném spáchání přestupku od orgánu Policie České republiky, Vojenské policie nebo jiného správního orgánu. Vedle zmíněných subjektů správní orgán přijímá oznámení o možném spáchání přestupku i od občanů. V České Kamenici jsou nejvíce přijímána oznámení od Obvodního oddělení Policie České republiky v České Kamenici, následně od Městské policie v České Kamenici a od občanů. V následujícím grafu je znázorněn vývoj počtu přijatých oznámení za sledované období let 2015–2019.

Graf 1 – Počet přijatých oznámení

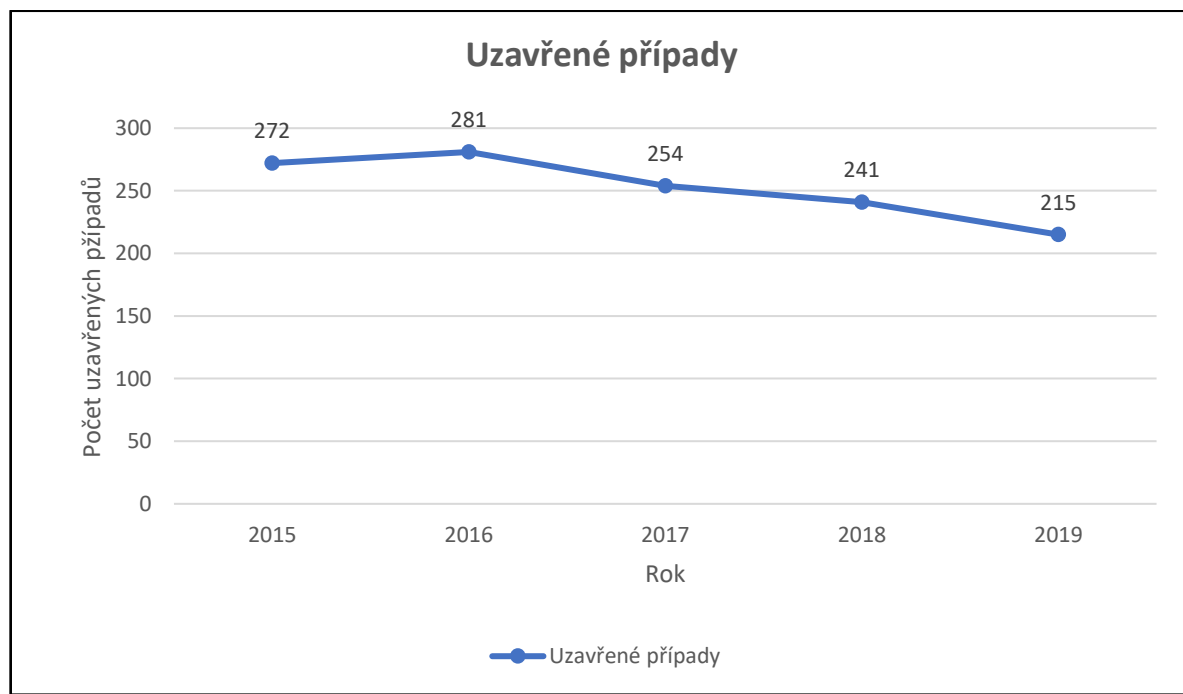
Zdroj: Městský úřad Česká Kamenice, vlastní zpracování

Během sledovaného pětiletého období dosáhl počet přijatých oznámení v České Kamenici průměru 280. Nevyšší počet došlých oznámení byl zaznamenán v roce 2016, a to celkem 311. Nejnižší počet přijatých oznámení byl zaznamenán v roce 2019, celkem 238. Z uvedených dat je nadále patrné, že od roku 2016 postupně docházelo k poklesu přijatých oznámení. V roce 2020 se dá očekávat, že dojde k nárůstu přijatých oznámení, a to z důvodu novelizace zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákon. Zmíněnou novelizací dochází ke změně § 137 trestního zákoníku týkající se hranice výše škody. Před touto novelizací byl materiálním znakem, kterým byla rozlišována společenská škodlivost přestupku od trestného činu, částka 5000,- Kč. Podle nové právní úpravy byla tato hranice nově stanovena na částku 10000,- Kč. Z tohoto důvodu se dá předpokládat, že správním orgánům bude oznamováno více přestupků.

5.2.2 Ukončené případy

S každým přijatým oznámením se musí správní orgán nějakým způsobem vypořádat. Vydat rozhodnutí musí správní orgán bezodkladně nejpozději do 60 dnů. Počet ukončených případů v daných letech je uveden v následující tabulce.

Graf 2 – Počet uzavřených případů

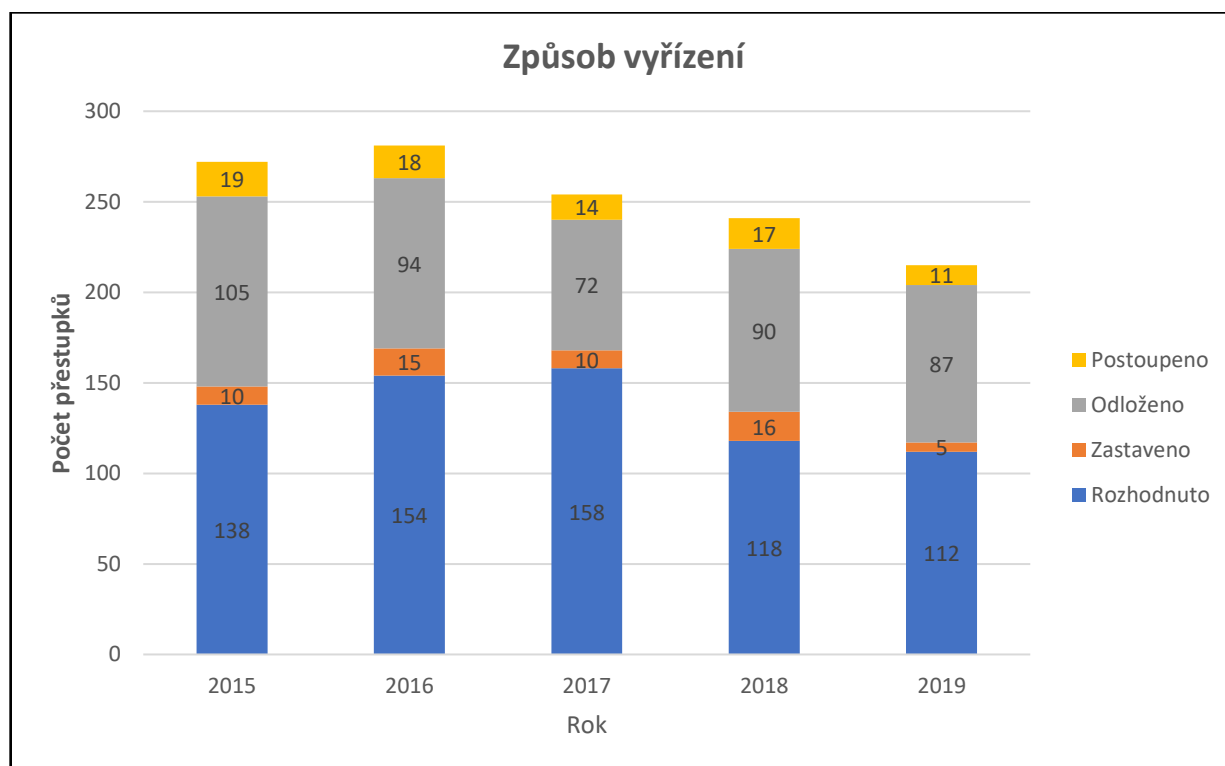
Zdroj: Městský úřad Česká Kamenice, vlastní zpracování

Z uvedených hodnot v tabulce je patrné, že počet ukončených případů svým vývojem kopíruje vývoj počtu přijatých oznámení. S klesajícím počtem přijatých oznámení klesal i počet uzavřených případů. Nejvyšší počet uzavřených případů byl zaznamenán v roce 2016, a to 281. Naopak nejnižší počet uzavřených případů byl zaznamenán v roce 2019, a to 215. Od roku 2016 do roku 2019 došlo k poklesu uzavřených případů o 23 %. Závěrem je třeba zmínit, že počet uzavřených případů se neshoduje s počtem přijatých oznámení, protože ne všechny případy se podaří ukončit a uzavřít roce, ve kterém byly přijaty. Nevyřízené případy jsou převáděny do roku následujícího.

5.2.3 Způsoby vyřízení

S uzavřenými případy se správní orgán musel určitým způsobem vypořádat. Danou věc je možno odložit, postoupit, rozhodnout nebo zastavit řízení. Způsoby vyřízení a jejich počty v jednotlivých letech sledovaného období jsou uvedeny v následujícím grafu.

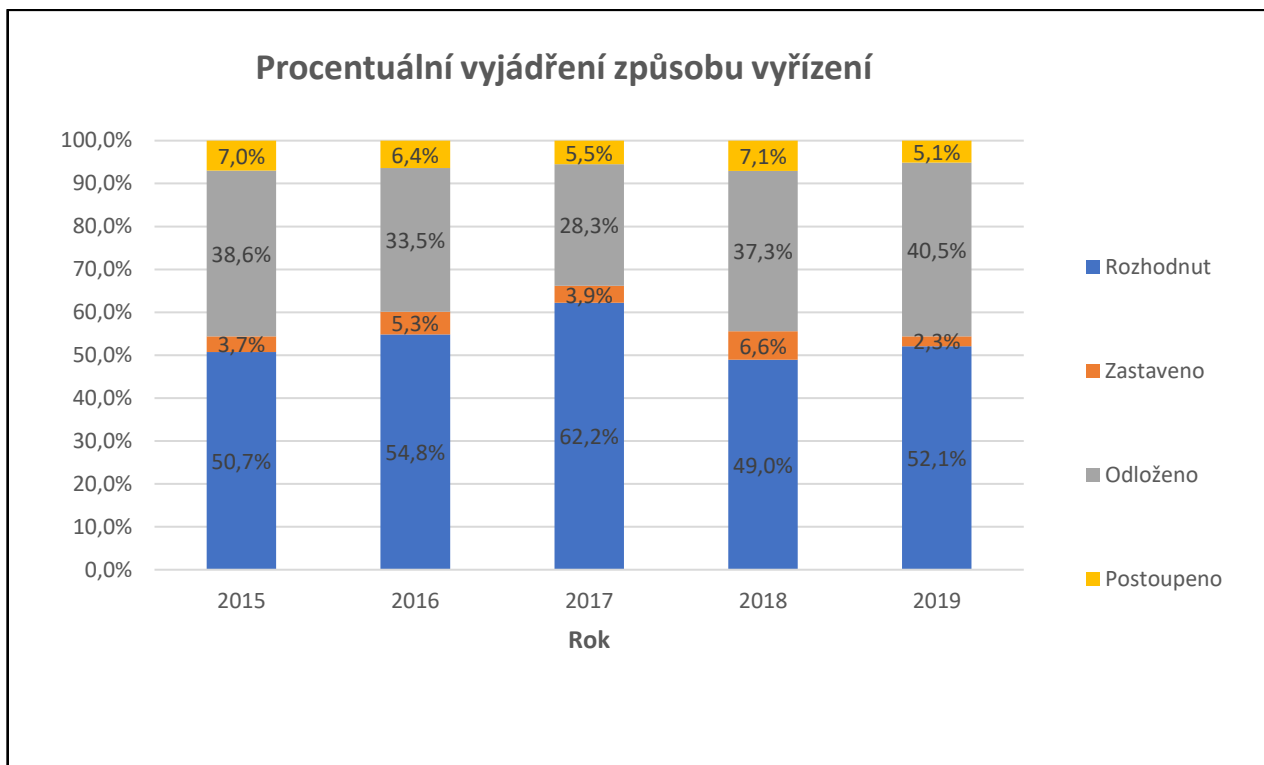
Graf 3 – Způsob vyřízení

Zdroj: Městský úřad Česká Kamenice, vlastní zpracování

Z hodnot uvedených v grafu je patrné, že nejčastějším způsobem vyřízení během sledovaného období je vydání rozhodnutí ve věci. Procentuálně se tato hodnota pohybovala v rozmezí od 49 % do 62,2 %. Dalším nejčastějším způsobem vyřízení je odložení věci. Věc je odkládána usnesením za předpokladu, že nastal některý z taxativně vymezených důvodů uvedených v § 76 ZOPŘ. Nejčastějším důvodem odložení bývá skutečnost, že přijaté oznámení neodůvodňuje zahájení řízení o přestupku. Nejvyšší počet odložených případů byl zaznamenán v roce 2015, a to 105. Nejnižší počet odložených případů byl zaznamenán v roce 2017, a to 72. Procentuální hodnota odložených případů ve sledovaném období pohyboval v rozmezí od 28,3 % do 40,5 %. Následujícím způsobem vyřízení bylo postoupení věci, jehož hodnota se v průměru pohybovala kolem 15 případů za rok. V rámci procentuálního vyjádření se hodnota postoupených věcí pohybovala v rozmezí od 5,1 % do 7,1 %. K postoupení věci dochází z jednoho z důvodů uvedených v § 64 ZOPŘ. Důvodem postoupení může být, že správní orgán není věcně a místně příslušný k projednání věci, nebo například že zjištěné skutečnosti nasvědčují tomu, že byl spáchán trestný čin. Z pohledu četnosti je zřejmé, že nejméně častým způsobem vyřízení je zastavení již zahájeného řízení. Procentuálně se tato hodnota během sledovaného období pohybovala průměrně kolem 4 %. K zastavení řízení dochází v případě, že nastane jeden z důvodů uvedených v § 86 ZOPŘ, například že skutek, o němž se vede řízení, se nestal, anebo že ho nespáchal obviněný. V následujícím grafu jsou z důvodu lepší orientace uvedeny procentuální podíly jednotlivých způsobů vyřízení věci za sledované období.

Graf 4 – Procentuální vyjádření způsobu vyřízení

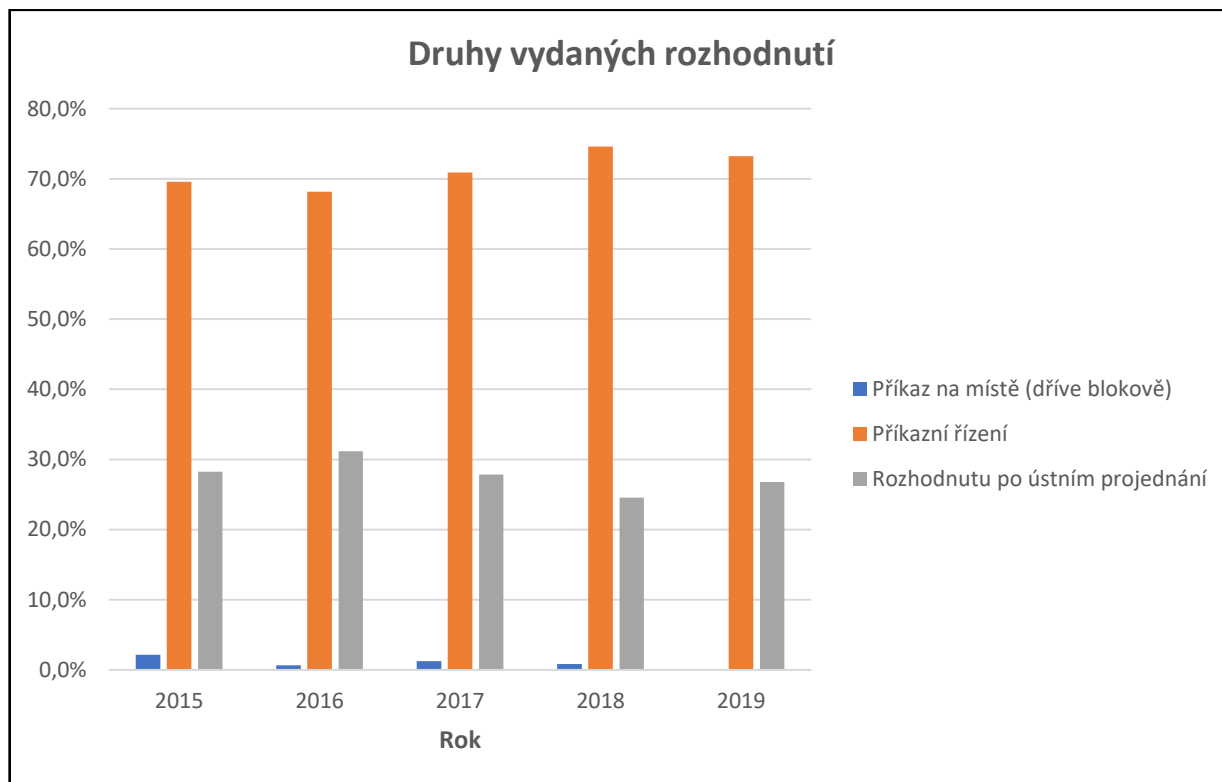

Zdroj: Městský úřad Česká Kamenice, vlastní zpracování

5.2.4 Druhy rozhodnutí

Mezi způsoby rozhodnutí ve věci patří vydání příkazu, příkaz na místě nebo vydání rozhodnutí po ústním projednání věci. Vydání příkazu a příkaz na místě jsou užívány převážně u méně závažných přestupků nebo u přestupků, které jsou kvalitně zadokumentovány (například obrazový záznam) a není potřeba, aby byly projednány v ústním jednání. Tyto dvě formy rozhodnutí jsou svou podstatou považovány za zkrácené řízení ve věci. Obecně jsou správními orgány hojně využívány, a to z důvodu své rychlosti, hospodárnosti a nízké administrativní zátěži. Rozhodnutí po ústním jednání je využíváno především u závažnější a složitějších případů. Následující graf zobrazuje procentuální zastoupení jednotlivých způsobů rozhodnutí ve věci.

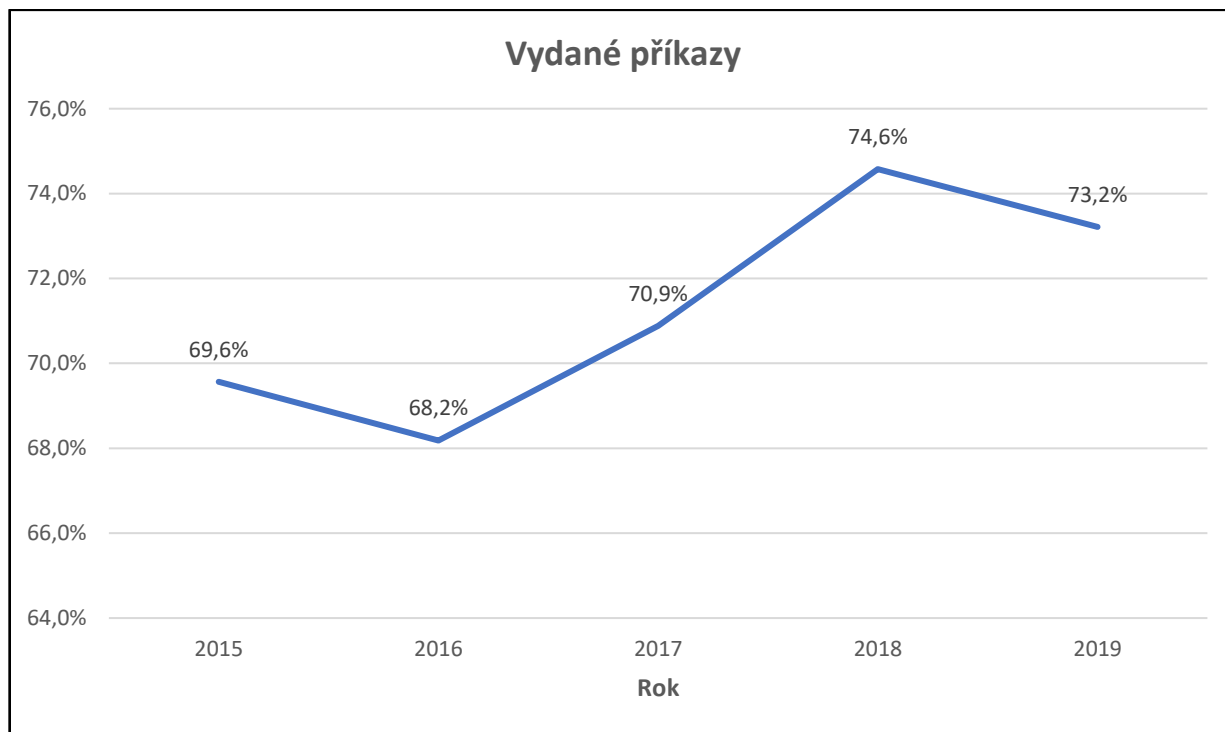
Graf 5 – Druhy vydaných rozhodnutí

Zdroj: Městský úřad Česká Kamenice, vlastní zpracování

Při pohledu na procentuální vývoj jednotlivých druhů rozhodnutí lze jednoznačně konstatovat, že příkazní řízení je nejčastěji využívaným druhem vydání rozhodnutí. Tento druh rozhodnutí tvoří 71 % všech vydaných rozhodnutí. Druhým v pořadí je rozhodnutí po ústním projednání, jehož procentuální hodnota se v průběhu sledovaného období pohybovala v rozmezí od 24,6 % do 31,2 %. Nejméně využívaným druhem rozhodnutí je vydání příkazu na místě, které bylo za staré právní úpravy označováno jako blokované řízení. Jeho podíl na všech vydaných rozhodnutích se pohybuje v průměru kolem 1 %.

Graf 6 – Vydané příkazy

Zdroj: Městský úřad Česká Kamenice, vlastní zpracování

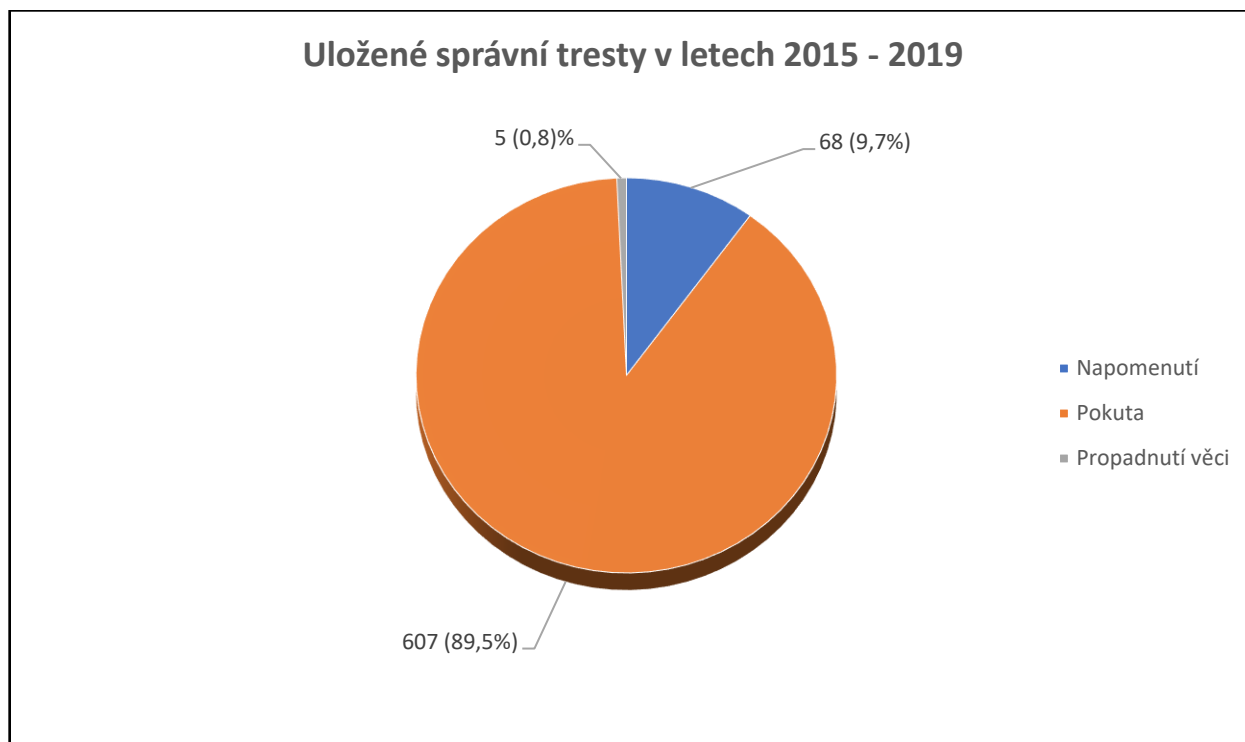
Výše uvedený graf zachycuje procentuální podíl vydaných příkazů z celkového počtu vydaných rozhodnutí. Z vizualizace dat je od roku 2016 do roku 2019 zřejmý rostoucí trend ve vydávání příkazů. Tento rostoucí trend je možné vysvětlit tím, že v roce 2017 vešla v platnost nová právní úprava, která stanovila, že ústní jednání není obligatorní fází řízení o přestupku, tím pádem mají správní orgány větší volnost a mohou přestupky rozhodovat v příkazním řízení, které méně zatěžuje celý správní aparát. Další skutečností, která mohla přispět k vyšší podílu vydaných příkazů, je výše pokuty. Výše pokuty, kterou lze uložit příkazem, není oproti předchozí právní úpravě nijak omezena. Dříve bylo možné příkazem uložit pokutu maximálně do výše 10 000,- Kč.

5.2.5 Správní tresty

V případě, že je obviněný uznán vinným, uloží mu správní orgán správní trest. Za přestupek je možné uložit několik druhů správních trestů, které jsou uvedeny v § 35 ZOPŘ. V následujícím

grafu jsou uvedeny správní tresty (dříve sankce) uložené v České Kamenici v rámci sledovaného období.

Graf 7 – Uložené správní tresty v letech 2015–2019

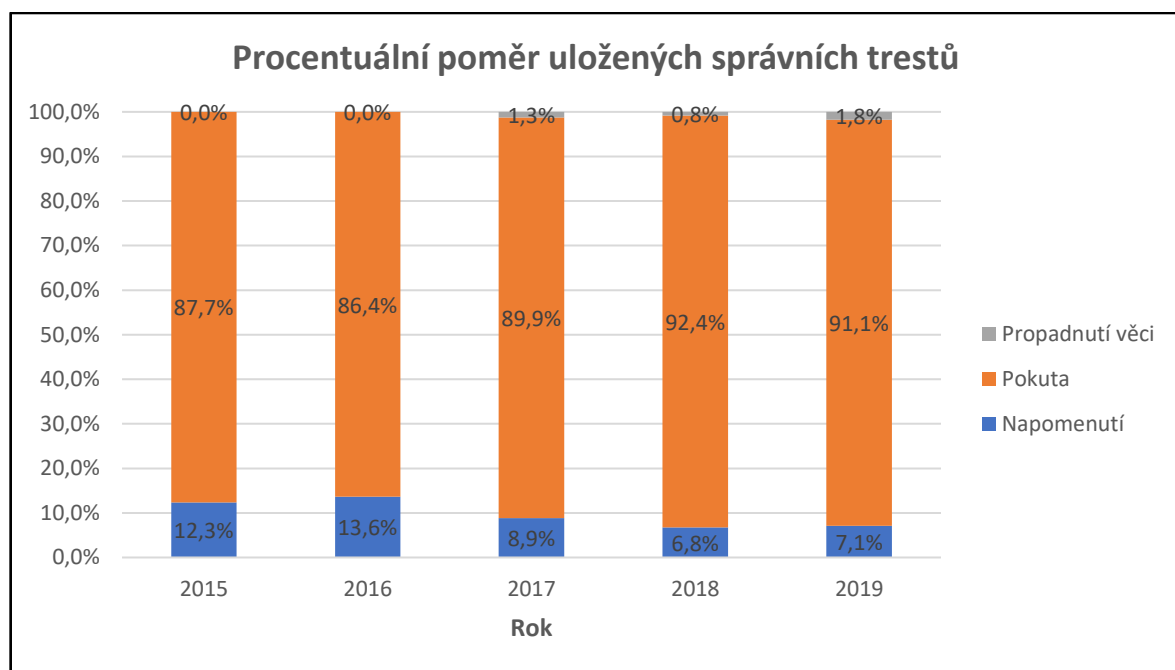
Zdroj: Městský úřad Česká Kamenice, vlastní zpracování

Správní orgán během sledovaného pětiletého období ukládal pouze tři druhy správních trestů, kterými byly napomenutí, propadnutí věci a pokuta. Jiné druhy správních trestů ukládány nebyly. Ze tří uvedených správních trestů byla z pohledu četnosti nejvíce ukládána pokuta. Celkový počet uložených pokut od roku 2015 do roku 2019 činil 609. Jedná se o 89,5 % všech uložených trestů. Podstatně méně bylo uloženo správních trestů napomenutí. Za sledované období bylo uloženo napomenutí celkem v 68 případech, s procentuálním podílem 9,8 %. Nejméně ukládaným byl správní trest propadnutí věci. Uložen byl pouze v pěti případech s podílem necelého 1 % ze všech správních trestů.

V následujícím grafu je zobrazen procentuální poměr správních trestů za jednotlivé roky sledovaného období. Z jeho vizualizace lze konstatovat, že z dlouhodobého hlediska je u správního trestu pokuty vidět mírně stoupající trend. Maximální procentuální poměr tohoto

správního trestu byl zaznamenán v roce 2018, a to 92,4 %. Z vývoje správního trestu napomenutí je naopak vidět klesající trend. Nejnižší procentuální poměr byl zaznamenán v roce 2018, a to 6,8 %. Správní trest propadnutí věci nebyl téměř vůbec ukládán. Ani jednou nebyl uložen v roce 2015 a 2016. V následujících letech se procentuální poměr pohybuje v průměru kolem 1 %.

Graf 8 - Procentuální poměr uložených správních trestů

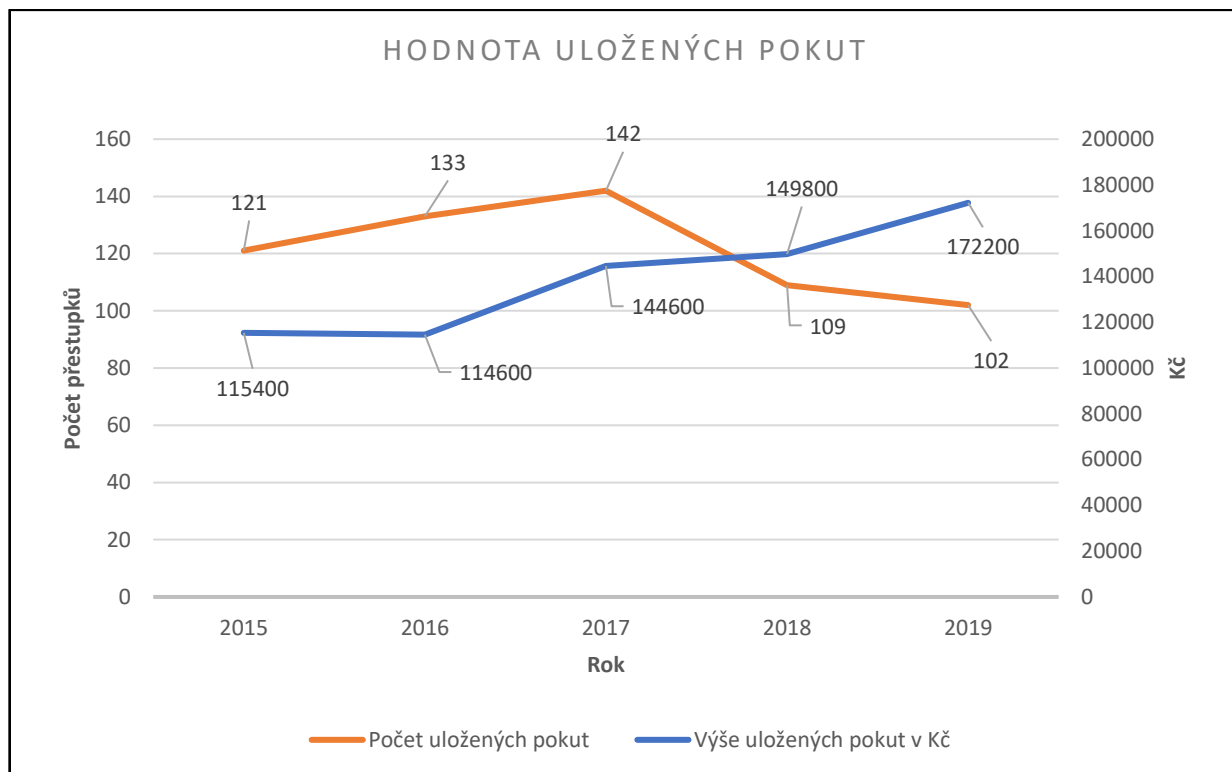

Zdroj: Městský úřad Česká Kamenice, vlastní zpracování

5.2.6 Výše uložených pokut

Z předchozí analýzy ukládaných správních trestů bylo zjištěno, že nejfrekventovanějším správním trestem je pokuta. Z důvodu, že pokuta je trest peněžité povahy, bude v následující části znázorněno, jak se v průběhu sledovaného období měnila hodnota uložených pokut. V následujícím grafu jsou zobrazeny celkové částky pokut uložených v letech 2015–2019.

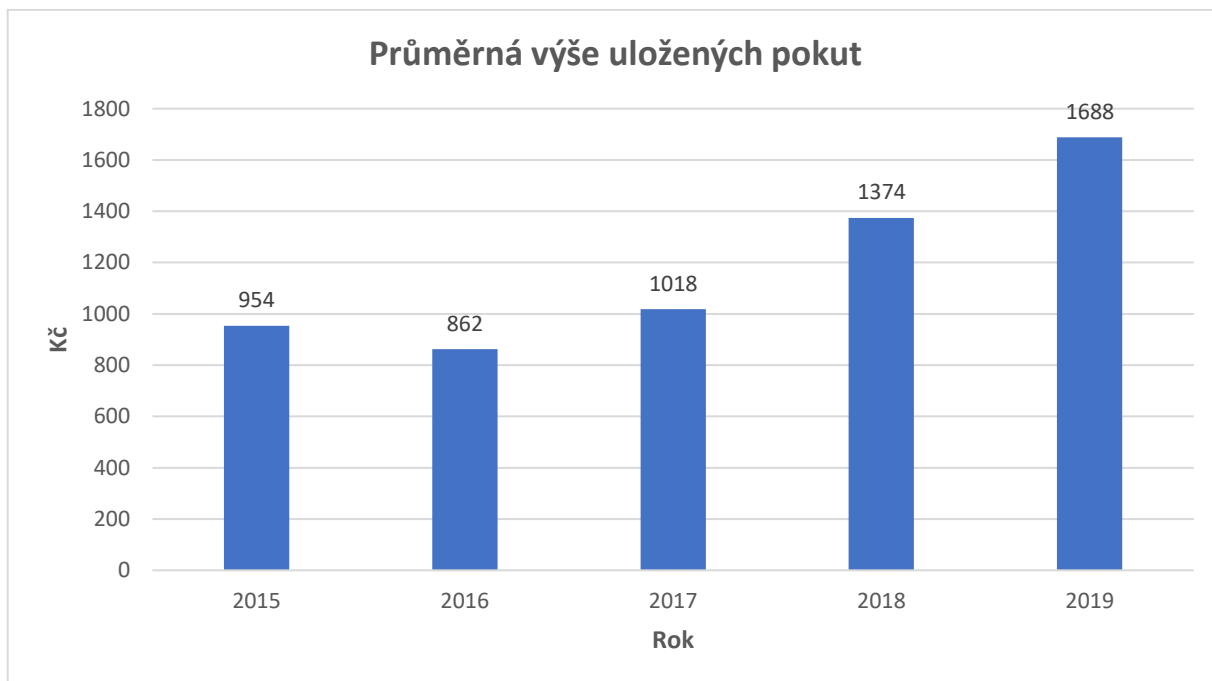
Graf 9 - Hodnota uložených pokut

Zdroj: Městský úřad Česká Kamenice, vlastní zpracování

Celková hodnota uložených pokut se během pětiletého období pohybuje v rozmezí od 114000,- Kč do 170000,- Kč. Nejnižší hodnota byla zaznamenána v roce 2016, a to 114600,- Kč. Naopak nejvyšší hodnota uložených pokut byla zaznamenána v roce 2019, a to 172200,- Kč. Od roku 2016 do roku 2019 je z grafu patrný postupný nárůst hodnoty uložených pokut, a to téměř o 36 %. Ve zmiňovaném grafu je možné si dále povšimnout, že ačkoliv hodnota uložených pokut roste, počet uložených pokut klesá. Z uvedeného vyplývá, že se zákonitě musí zvyšovat průměrná výše pokuty. V následujícím grafu je znázorněna průměrná výše pokuty v jednotlivých letech.

Graf 10 - Průměrná výše uložených pokut

Zdroj: Městský úřad Česká Kamenice, vlastní zpracování

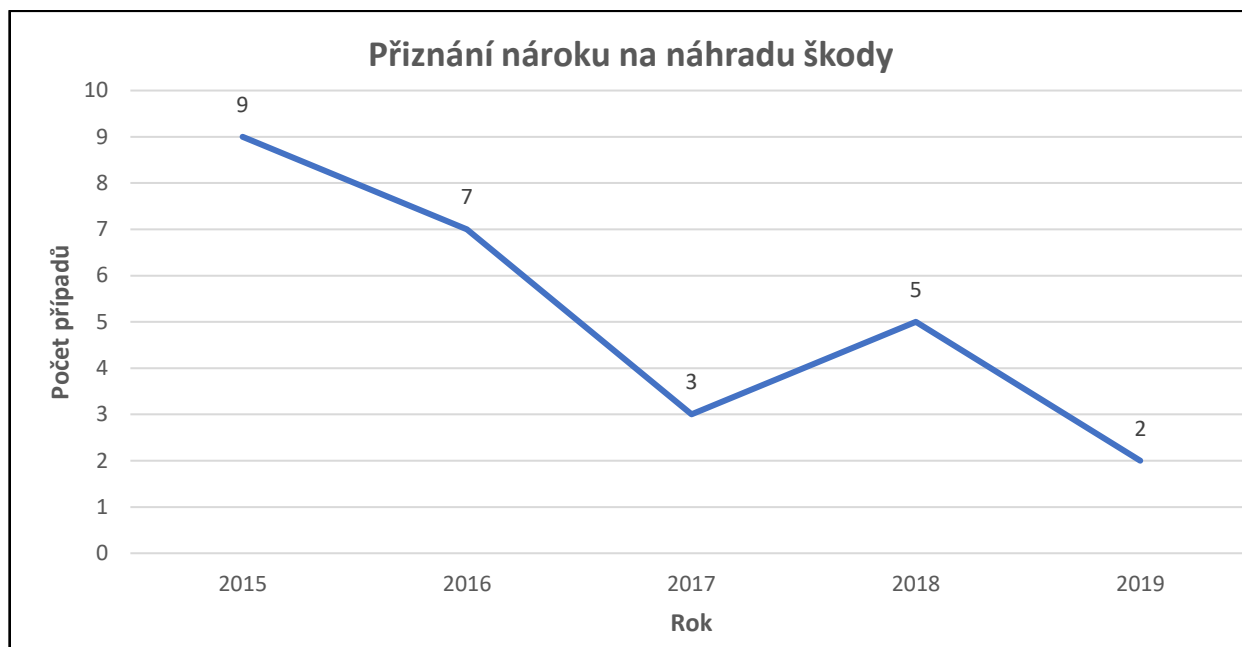
V roce 2015 byla průměrná výše uložené pokuty 954,- Kč. Mezi lety 2015 a 2016 došlo k poklesu průměrné výše pokuty na částku 862,- Kč. V následujících letech 2017–2019 došlo k výraznému nárůstu průměrné výše uložené pokuty, která v roce 2019 činila 1688,- Kč. Od roku 2016 tak došlo k nárůstu průměrné výše pokuty téměř o 100 %. Uvedené zvýšení průměrné výše pokuty lze odůvodnit tím, že se postupně zvedá životní úroveň obyvatel, se kterou se zvedají i příjmy obyvatel. Dalším důvodem postupného zvyšování průměrné výše pokuty je fakt, že s novou právní úpravou došlo ke změně výše sazeb za jednotlivé přestupky. Vedle zmíněných důvodů mohlo k nárůstu přispět i zřízení centrální evidence přestupků, kam se zaznamenávají určité druhy přestupků. Z centrální evidence je možné zjistit, zda jde o pachatele recidivistu, který se daného přestupku dopouští opakovaně, a tuto skutečnost je možné následně zohlednit při výši ukládané pokuty.

5.2.7 Náhrada škody

Součástí řízení o přestupku je i řízení o náhradě škody a o vydání bezdůvodného obohacení. Jedná se o tzv. adhezní řízení. Za předpokladu, že byl pachatel uznán vinným

a spácháním přestupku byla poškozenému způsobena majetková újma, rozhoduje správní orgán v rámci řízení o přiznání nároku na náhradu škody. V níže uvedeném grafu je uveden počet případů, v rámci kterých byla pachateli přestupku vedle správního trestu uložena povinnost nahradit poškozenému škodu způsobenou přestupkem.

Graf 11 - Přiznání nároku na náhradu škody

Zdroj: Městský úřad Česká Kamenice, vlastní zpracování

Z hodnot v grafu je zřejmé, že od roku 2015 do roku 2019 došlo k výraznému poklesu případů, ve kterých bylo rozhodnuto o přiznání nároku na náhradu škody. Z 9 případů v roce 2015 došlo k poklesu na 2 případy v roce 2019. Klesající trend je možné vysvětlit tím, že poškození se se svým nárokem na náhradu způsobené škody do řízení nepřipojují. To je nejspíše způsobeno skutečností, že škody vzniklé v rámci přestupku nejsou natolik vysoké, aby se poškozeným vyplatilo řešit jejich uplatnění v řízení o přestupku. Škodu na majetku si raději uhradí z vlastních prostředků než ztrácet čas administrativou při uplatňování jejího nároku v řízení o přestupku. Zajímavé však bude sledovat, jak se na vývoji počtu případů nároku na náhradu škody v budoucnu projeví novelizace zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákon, kdy škody vzniklé přestupkem budou vyšší.

5.2.8 Odvolání

Proti vydanému rozhodnutí se nejčastěji odvolává obviněný nebo poškozený. Obviněný se může odvolat v plném rozsahu. Poškozený pouze proti výroku o náhradě škody nebo nároku na vydání bezdůvodného obohacení a výroku o nákladech týkajících se této náhrady. V níže uvedené tabulce jsou uvedeny počty obdržených odvolání v rámci sledovaného období.

Tabulka 1 - Podaná odvolání

Rok	2015	2016	2017	2018	2019
Podaná odvolání	2	2	0	0	1
Podíl odvolání na vydaných rozhodnutích v %	1,4 %	1,3 %	0 %	0 %	0,9 %

Zdroj: Městský úřad Česká Kamenice, vlastní zpracování

Z hodnot v tabulce je patrné, že ve sledovaném období se správní orgán nepotýkal s příliš vysokým počtem odvolání. Během pětiletého sledovaného období jde o jednotky případů. Největší procentuální podíl odvolání na vydaných rozhodnutích byl zaznamenán v roce 2015, a to 1,4 %. V letech 2017 a 2018 neobdržel správní orgán žádné odvolání. Nevyšší počet odvolání byl zaznamenán v roce 2015 a 2016, shodně po dvou případech.

Napadená rozhodnutí o přestupku přezkoumává odvolací správní orgán. Odvolacím správním orgánem pro město Česká Kamenice je Krajský úřad Ústeckého kraje. V tabulce níže je uvedeno, jakým způsobem bylo o podaných odvoláních rozhodnuto.

Tabulka 2 - Rozhodnutí odvolacího správního orgánu

Rok	2015	2016	2017	2018	2019
Podaná odvolání	2	2	0	0	1
Rozhodnutí potvrzeno	2	1	0	0	1
Rozhodnutí zrušeno a vráceno k novému projednání	0	1	0	0	0

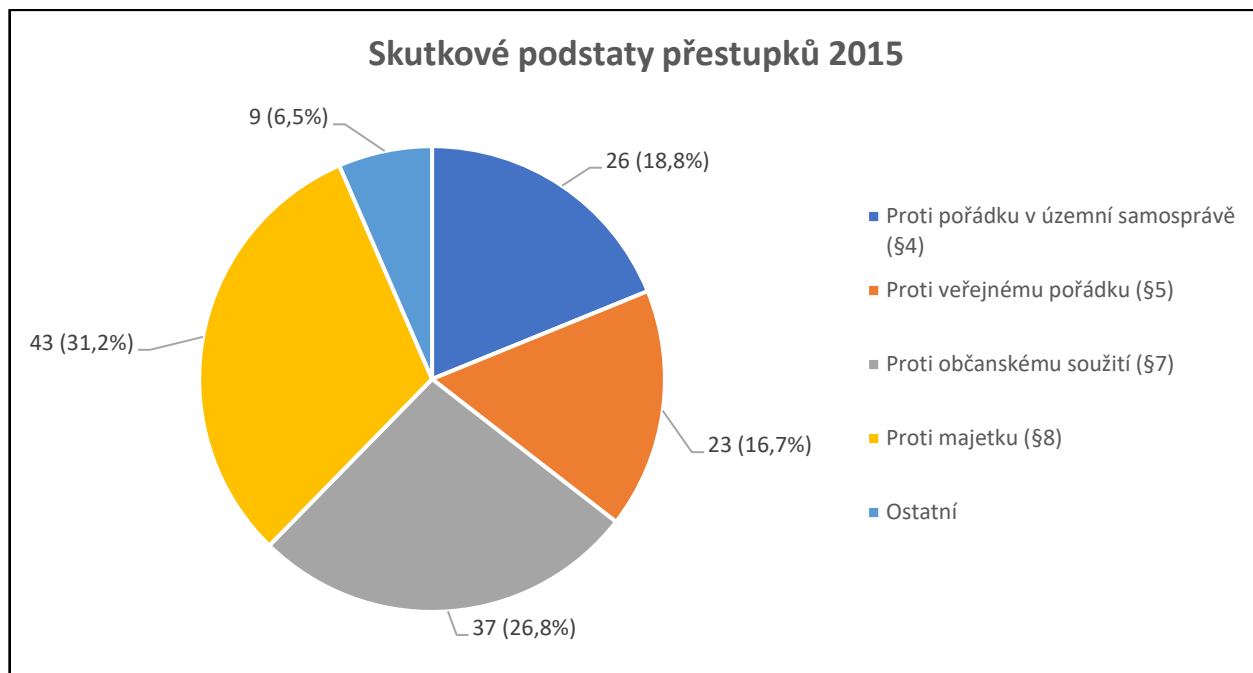
Zdroj: Městský úřad Česká Kamenice, vlastní zpracování

V roce 2015 byla podána celkem dvě odvolání. Po jejich přezkoumání Krajským úřadem byla obě rozhodnutí potvrzena. V roce 2016 byla zaznamenána opět dvě odvolání proti rozhodnutí, kdy jedno rozhodnutí bylo potvrzeno a druhé bylo zrušeno a věc byla vrácena k novému projednání. V následujících dvou letech nebylo evidováno žádné podané odvolání. V roce 2019 bylo napadeno pouze jedno rozhodnutí, které bylo po přezkoumání Krajským úřadem potvrzeno.

5.2.9 Skutkové podstaty

V této části diplomové práce je zpracován přehled skutkových podstat přestupků, které v rámci svého obvodu řeší správní orgán v České Kamenici. Před samotným zpracováním je nutné zmínit, že legislativní změnou, kdy 1.7.2017 vešel v účinnost ZOPŘ a zákon o některých přestupcích došlo k paragrafovým změnám jednotlivých skutkových podstat. Jelikož sledované období zasahuje do platnosti staré i nové právní úpravy, budou skutkové podstaty uvedeny pouze podle nové právní úpravy. Skutkové podstaty podle staré právní úpravy budou započítány do odpovídající kategorie. V rámci přehlednosti byly skutkové podstaty rozděleny do pěti základních kategorií. Kategoriemi jsou přestupky proti pořádku v územní samosprávě, přestupky proti veřejnému pořádku, přestupky proti majetku, přestupky proti občanskému soužití a poslední skupina byla nazvána jako ostatní. Do kategorie ostatní jsou zahrnuty přestupky, které se v rámci sledovaného období pohybovaly v jednotkách případů. Jedná se například o přestupky na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomániemi.

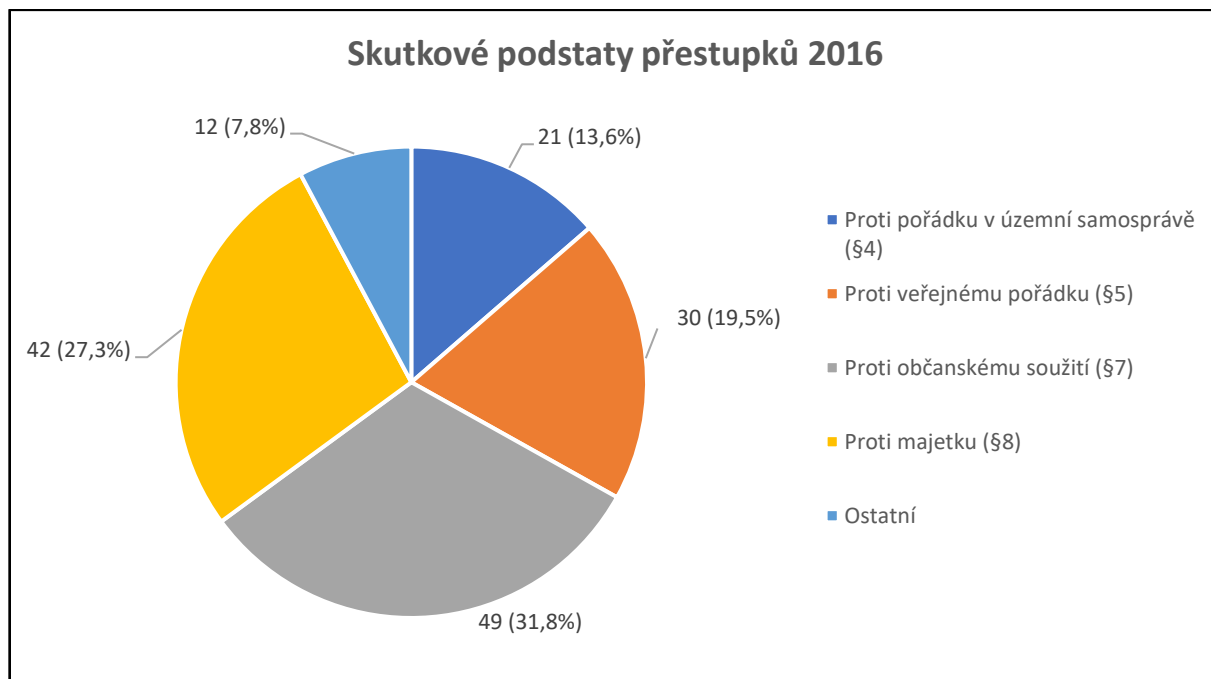
Graf 12 - Skutkové podstaty přestupků 2015

Zdroj: Městský úřad Česká Kamenice, vlastní zpracování

Ve výše uvedeném grafu jsou uvedeny skutkové podstaty přestupků v roce 2015. Z přehledu jasně vyplývá, že nejčastěji páchanými přestupky byly přestupky proti majetku. V roce 2015 jich bylo spácháno celkem 43. Procentuálně tato hodnota činila 31,2 % ze všech spáchaných přestupků. Druhý největší podíl zaujímaly s počtem 37 přestupky proti občanskému soužití s procentuálním podílem 26,8 %. Následujícími kategoriemi podle četnosti byly přestupky proti pořádku v územní samosprávě, přestupky proti veřejnému pořádku a na posledním místě je kategorie ostatní s podílem 6,5 % z celkového počtu přestupků.

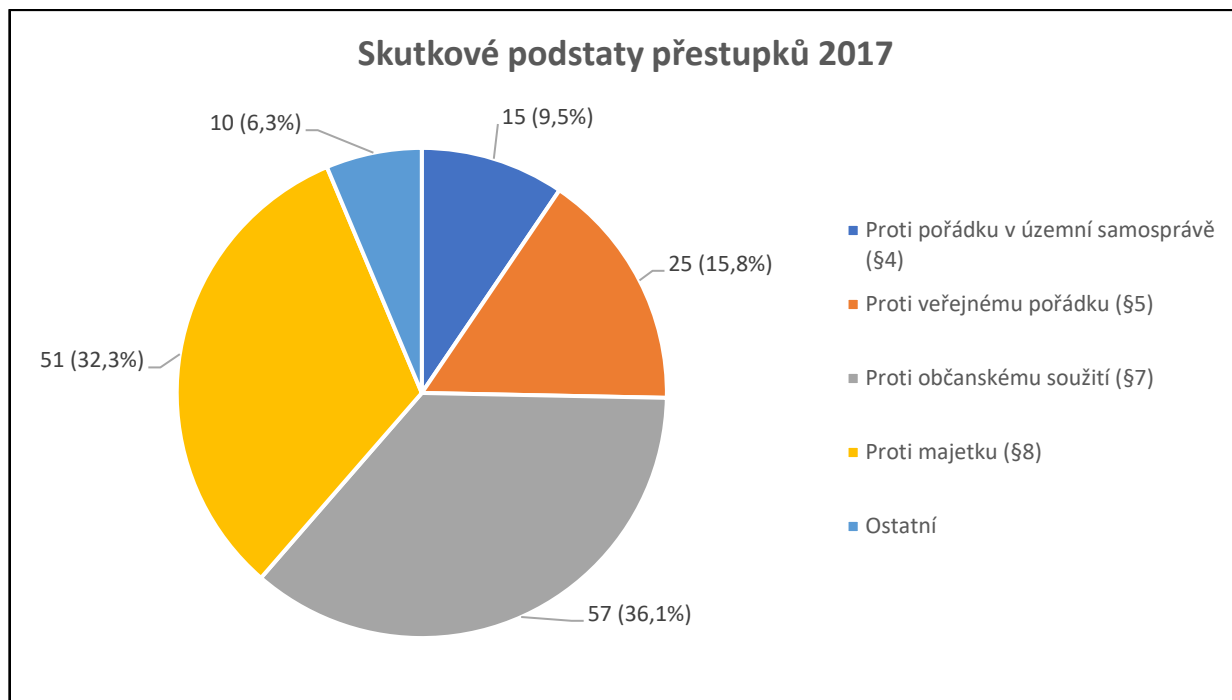
Graf 13 - Skutkové podstaty přestupků 2016

Zdroj: Městský úřad Česká Kamenice, vlastní zpracování

V roce 2016 došlo ke spáchání celkem 154 přestupků. Oproti roku předcházejícímu se nejvíce řešily přestupky proti občanskému soužití, které na prvním místě vystřídaly přestupky proti majetku. Celkem bylo v roce 2016 řešeno 49 přestupků proti občanskému soužití s procentuálním podílem 31,8 % z celkového počtu přestupků. Kategorie přestupků proti majetku se umístila na druhém místě s počtem 42. Procentuální podíl této hodnoty činil 27,3 %. Třetí největší skupinou řešených přestupků byly přestupky proti veřejnému pořádku s podílem 19,5 % a počtem 30. Následovaly přestupky proti pořádku v územní samosprávě a kategorie ostatní, kam patří přestupky na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomániami, přestupky na úseku zákona o obcích nebo přestupky podle zákona o provozu na pozemních komunikacích.

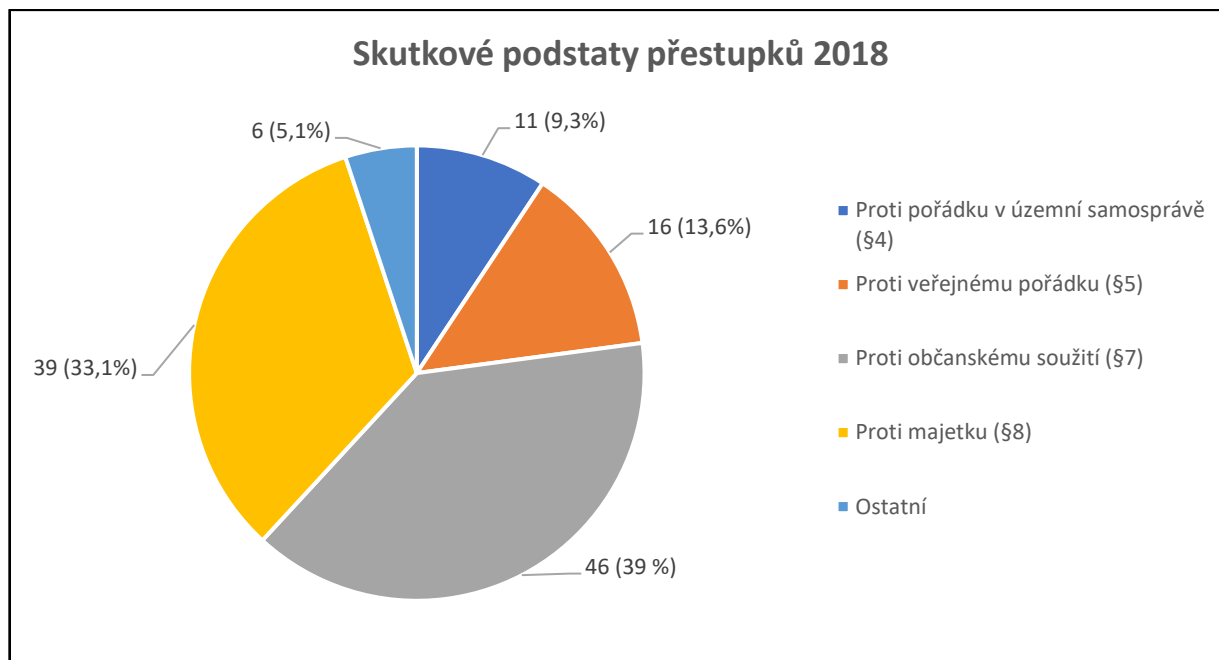
Graf 14 - Skutkové podstaty přestupků 2017

Zdroj: Městský úřad Česká Kamenice, vlastní zpracování

V roce 2017 pořadí řešených přestupků zůstalo stejné jako v roce 2016. Nejvíce se řešily opět přestupky proti občanskému soužití, kterých bylo řešeno celkem 57. Procentuální podíl těchto přestupků z celkového počtu činil 36,1 %. Druhým největší podíl 32,3 % zaznamenaly přestupky proti majetku, kterých bylo v uvedeném roce celkem 51.

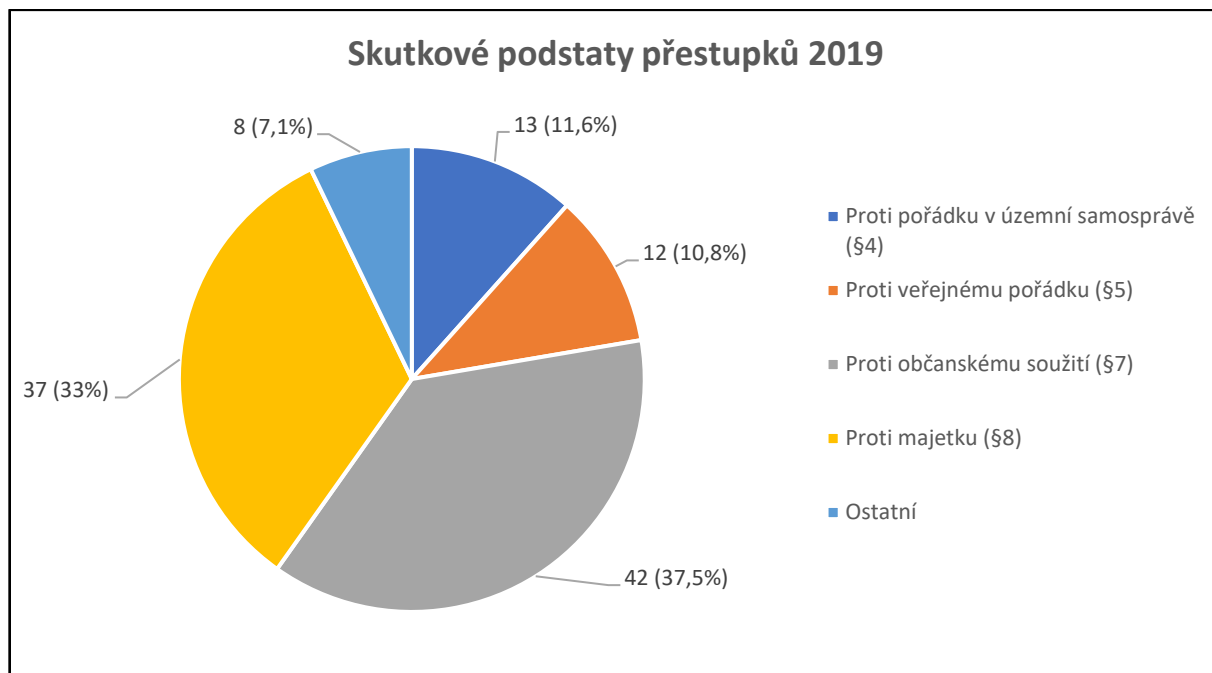
Graf 15 - Skutkové podstaty přestupků 2018

Zdroj: Městský úřad Česká Kamenice, vlastní zpracování

Při pohledu na rozložení přestupků, které byly v roce 2018 řešeny, je zcela patrné, že v tomto rozložení k žádným významným změnám nedošlo. Z hlediska četnosti se na prvním místě umístily přestupky proti občanskému soužití s procentuálním podílem 39 % a počtem 46. Druhé nejvíce řešené byly přestupky proti majetku s podílem 33,1 % a počtem 39. Následovaly přestupky proti veřejnému pořádku s podílem 13,6 % a počtem 16. Přestupky proti pořádku v územní samosprávě tvořily v roce 2018 procentuální podíl 9,3 % s počtem 11 případů.

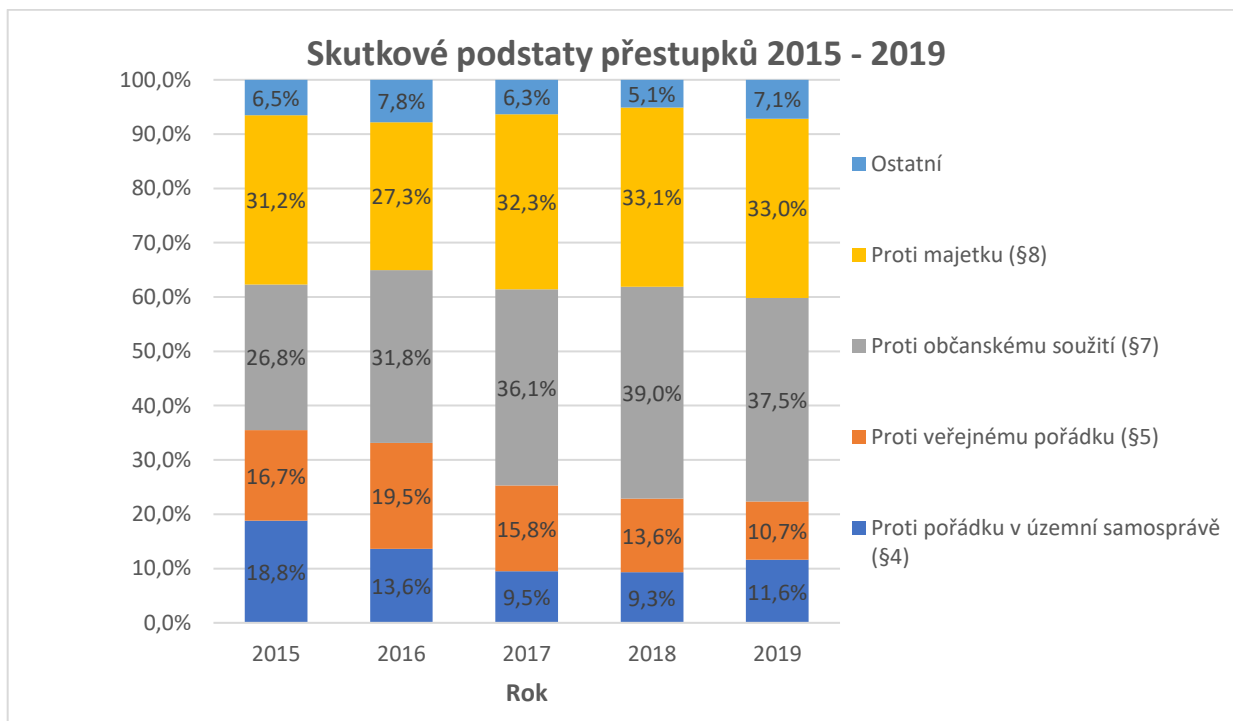
Graf 16 - Skutkové podstaty přestupků 2019

Zdroj: Městský úřad Česká Kamenice, vlastní zpracování

V posledním sledovaném roce byly opět jednoznačně nejvíce řešeny přestupky proti občanskému soužití, kterých bylo celkem 42 s procentuálním podílem 37,5 %. Na druhém místě s počtem 37 a procentuálním podílem 33 % byly řešeny přestupky proti majetku. Následovaly přestupky proti pořádku v územní samosprávě, přestupky proti veřejnému pořádku a ostatní přestupky.

Graf 17 - Skutkové podstaty přestupků 2015–2019

Zdroj: Městský úřad Česká Kamenice, vlastní zpracování

Ve výše uvedeném grafu je zachycen celkový vývoj jednotlivých podílů skutkových podstat, který koresponduje s vývojem počtu jednotlivých přestupků řešených během sledovaného období. V roce 2015 byl procentuální podíl přestupků proti pořádku v územní samosprávě z celkového množství 18,8 %. V následujících letech se jejich podíl na celkovém množství postupně snižoval až do roku 2019, kdy byl zaznamenán nepatrný nárůst. Nejmenší podíl z celkového množství přestupků byl zaznamenán v roce 2018 a to 9,3 %. Procentuální podíl přestupků proti veřejnému pořádku z celkového množství byl v roce 2015 16,7 %. Maximální hodnota procentuálního podílu byla zaznamenána v roce 2016 a to 19,5 %. V následujících letech se procentuální podíl přestupků proti veřejnému pořádku postupně snižoval, kdy v roce 2019 byl zaznamenán jejich nejmenší podíl a to 10,7 %. U přestupků proti občanskému soužití je z grafu patrný, jejich postupně se navyšující procentuální podíl. Minimální procentuální podíl byl u těchto přestupků zaznamenán v roce 2015 a to 26,8 %. Naopak maximální procentuální podíl byl zaznamenán v roce 2018 a to 39 %. Z vizualizace je dále patrné, že přestupky proti občanskému soužití tvoří největší podíl řešených přestupků.

U přestupků proti majetku můžeme z vývoje konstatovat, že jejich procentuální podíl je relativně konstantní a nevykazuje výraznější změny. Průměrná hodnota podílu za sledované období činí 31,4 %. Nejmenší procentuální podíl z celkového množství byl zaznamenán v roce 2016, a to 27,3 %. Největšího podílu dosáhly přestupky proti majetku v roce 2018, a to 33,1 %. Poslední sledovanou kategorií jsou přestupky zařazené do skupiny ostatní. U těchto přestupků nelze vypořádat výraznější pokles nebo nárůst. Procentuální podíl této kategorie přestupků dosahuje jednotek procent pohybujících se od 5 % do 7 %.

6 Diskuse a doporučení

V teoretické části práce byla provedena analýza právních předpisů a odborné literatury vztahující se k problematice přestupkového řízení. Hlavním analyzovaným zákonem byl zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, který vešel v účinnost dne 1.7.2017. Z pohledu jeho účinnosti se jedná o relativně nový zákon. Je zřejmé, že cílem zákonodárců byla snaha vytvořit moderní a efektivní právní úpravu. Po prostudování daného zákona se nová právní úprava přestupků jeví oproti předchozí právní úpravě jako propracovanější, a to jak z pohledu hmotněprávních, tak procesních institutů. Zákon o odpovědnosti za přestupky je rozdělen do dvou hlavních částí. V obecné části zákona jsou definovány především základní pojmy a upraveny jsou zde i základy odpovědnosti za přestupek. V této části jsou také uvedeny jednotlivé druhy správních trestů a ochranných opatření, které je možné za přestupek uložit, a pravidla jejich ukládání. Největším přínosem nové právní úpravy je sjednocení odpovědnosti za správní delikty fyzických a právnických osob. Přestupek tak nově zahrnuje nejen přestupky fyzických osob ale i jiné správní delikty právnických osob a podnikajících fyzických osob. Dalším přínosem je skutečnost, že obecnou právní úpravu přestupků je možné použít na všechny přestupky, a to i na přestupky jejichž skutkové podstaty jsou obsaženy ve zvláštních zákonech, za předpokladu, že tyto zvláštní zákony nestanoví jinak. Přestože obecná úprava je hodnocena kladně, z jejího prostudování byl zjištěn jeden nedostatek, a tím je délka promlčecí doby v případě jejího přerušení. Pokud je promlčecí doba přerušena z některých důvodů uvedených v zákoně, prodlužuje se promlčecí doba u méně závažných přestupků (horní hranice sazby pokuty do 100000,- Kč) z 1 roku na 3 roky a u závažnějších přestupků (sazba pokuty je od 100000,- Kč a výše) z 3 let na 5 let. Z této konstrukce promlčecí doby je zjevná její inspirace trestním zákoníkem, kde je délka promlčecí doby stanovena u trestných činů s horní sazbou odnětí svobody nejméně tři léta na 5 let a na 3 roky u trestných činů s horní sazbou odnětí svobody nižší než tři léta. Z tohoto důvodu se nabízí otázka, zda jsou přestupky srovnatelně společensky škodlivé jako trestné činy, aby u nich byla nastavena obdobně dlouhá promlčecí doba. Je třeba zmínit, že zákonodárci se takto zvolenou maximální délkou promlčecí doby u přestupků snažili reagovat na průtahy ze strany pachatelů, kterým se často dařilo těmito průtahy uniknout řádnému potrestání. Ovšem příliš dlouhá promlčecí lhůta má dva nedostatky – správní trest po tak dlouhé době ztrácí svůj účel a případné průtahy v řízení

mohou vést k tomu, že správní orgány budou ještě více zahlceny, než tomu bylo doposud. Řešením v dané situaci by bylo prodloužit maximální délku promlčecí lhůty pouze u přestupků s jednoletou promlčecí lhůtou a to na 2 léta. Takto nastavená maximální lhůta povede k rychlosti a hospodárnosti řízení a k naplnění účelu správního trestání.

Druhá část zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich upravuje procesní stránku projednávaných přestupků. Předchozí právní úpravě byla vytýkána roztržitost, v případě, že se nejednalo výslovně o přestupek, postupovalo se v řízení podle správního řádu. Tím, že byly sjednoceny správní delikty fyzických a právnických osob do jednoho pojmu – přestupek, odpadla nutnost dovozovat jednotlivé procesní instituty pomocí analogie, zejména z trestního zákoníku a zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. Z prostudování nové právní úpravy v oblasti procesní stránky lze konstatovat, že vymezení řízení o přestupku bylo zjevně inspirováno trestním řádem. To v určitých případech způsobuje, že nová právní úprava se stává složitější a komplikovanější. Zavedeny jsou zcela nové procesní instituty, které předchozí právní úprava vůbec neznala. Za zmínění stojí například uložení záruky za splnění povinnosti, dohoda o narovnání a vedení přezkumného řízení. Reforma správního trestání měla za cíl reagovat na vytýkané nedostatky předchozí právní úpravy, což se na základě prostudování daného právního předpisu zákonodárcům podařilo.

V praktické části práce byla provedena analýza přestupkové agendy v letech 2015-2019 ve městě Česká Kamenice. Jedním ze základních číselných údajů správního orgánu je počet přijatých a vyřízených oznámení. Z údajů vyhodnocených v praktické části je u přijatých oznámení zřejmé, že od roku 2015 do roku 2017 se počet oznámení pohybuje zhruba na stejné hodnotě, v průměru kolem 300 případů ročně. Od roku 2017, kdy v polovině roku vešla v účinnost nová právní úprava o přestupcích, je u přijatých oznámení vidět postupný klesající trend, a to z 301 oznámení v roce 2017 na 238 oznámení v roce 2019. Pokles v počtu přijatých oznámení lze přisuzovat nové právní úpravě a centrální evidenci přestupků. Správní orgán díky nim může pachatelům ukládat za přestupky přísnější tresty, které odrazují pachatele od páchání protiprávního jednání. Počet každoročně uzavřených případů se od počtu přijatých oznámení liší, jelikož ne všechny případy se podaří ukončit v roce, ve kterém byly přijaty a nevyřízené přestupky se převádí do následujícího roku.

U ukončených případů bylo zjišťováno, jakým způsobem došlo k jejich vyřízení, kolik případů bylo odloženo, postoupeno, případně pravomocně rozhodnuto. Během sledovaného období z uvedených dat vyplynulo, že nejčastějším způsobem vyřízení je vydání pravomocného rozhodnutí. Tímto způsobem bylo vyřízeno v průměru 54 % všech přestupků. Odloženo bylo v průměru 36 % všech přestupků. Postoupeno bylo každoročně 5 % až 7 % přestupků. Přibližně u 4 % přestupků došlo k zastavení po zahájení řízení. U případů, které byly pravomocně rozhodnuty, bylo zjištěno, že nejčastějším druhem rozhodnutí je vydání příkazu, a to průměrně v 71 % případů. Jedná se o formu rozhodnutí, která je správním orgánem hojně využívána. Důvodem je její rychlost, hospodárnost a nízká administrativní zátěž. Od roku 2016 do roku 2019 je u vydání příkazu zaznamenán mírně rostoucí trend. K tomu jistě přispělo, že podle nové právní úpravy není ústní jednání obligatorní fází řízení o přestupku a z tohoto důvodu je možné přestupky více rozhodovat v příkazním řízení. Podmínkou vydání příkazu je, že skutková zjištění věci jsou dostatečná a není potřeba dalšího řízení. Vydání příkazu má i nespornou výhodu pro pachatele přestupku, která se týká nákladů řízení. Pokud je příkaz vydán jako první úkon v řízení, nemusí platit náklady řízení. Zhruba 24 % až 31 % případů bylo rozhodnuto po provedení ústního jednání. Zpravidla se jedná o složitější případy, o případy, kde obviněným je mladistvý nebo o případy, kde je vyžadován souhlas osoby přímo postižené spácháním přestupku. Poslední druhem rozhodnutí ve věci bylo vydání příkazu na místě, které bylo vydáno přibližně v 1 % případů.

Vydaná rozhodnutí byla dále analyzována z pohledu druhu ukládaných správních trestů. Ze získaných dat vyplynulo, že v drtivé většině případů byla nejčastěji ukládaným správním trestem pokuta. Uložena byla téměř v 89 % případů. Přibližně s 9 % se na druhém místě umístil správní trest napomenutí. U napomenutí bylo vyzorováno, že jeho podíl na ukládaných trestech se během sledovaného období postupně snižoval. To je přisuzováno tomu, že v rámci páchaných přestupků bylo pachateli třeba uložit přísnější trest, který by přispěl k jeho nápravě. Napomenutí je nejmírnějším správním trestem, který má působit morálně a výchovně.

V souvislosti s klesajícím počtem uzavřených případů postupně klesal i počet uložených pokut. Dalo by se tedy předpokládat, že bude klesat i výše vybraných pokut, ta ale naopak roste. Z tohoto lze vyvodit, že během sledovaného období došlo ke zvýšení průměrné výše uložených pokut. Hodnota průměrná výše uložené pokuty v roce 2015 činila 954,- Kč. Postupem času se

tato hodnota zvýšila na částku 1688,- Kč v roce 2019. Došlo tím k nárůstu o 77 %. Tento nárůst lze odůvodnit tím, že správní orgán při ukládání pokuty využívá možnosti uložit za přestupek vyšší částku. Ovšem podíváme-li se na rozpětí výše ukládaných pokut, které umožňuje zákon, je možné konstatovat, že jsou pachatelům stále ukládány pokuty při spodní hranici možného rozpětí.

V jednotkách případů byl správním orgánem přiznán nárok na náhradu škody způsobenou spácháním přestupku. Z 9 případů v roce 2015 došlo k poklesu na 2 případy v roce 2019. Klesající trend je přisuzován tomu, že poškození se se svým nárokem na náhradu škody k řízení vůbec nepřipojují. Důvodem je, že výše způsobená přestupkem je pro poškozené natolik nízká, že poškození nemají motivaci řešit její uplatnění v přestupkovém řízení. Zajímavé bude sledovat, jak se situace bude vyvíjet po novelizaci zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, kterou došlo ke změně škody způsobené přestupkem z 5000,- Kč na 10000,- Kč.

Správní orgán se během sledovaného období nepotýkal s příliš vysokým počtem odvolání. Šlo o jednotky případů ročně. Podíl odvolání na vydaných rozhodnutích nepřekročil během 5 let 2 %. Důvodem tak nízkého počtu odvolání je fakt, že nejčastěji ukládaným správní trestem je pokuta, která je ukládána při spodní části hranice jejího rozpětí a pachatelé s takto uloženým správním trestem souhlasí a nemají potřebu se proti rozhodnutí odvolávat. U podaných odvolání měl správní orgán celkem vysokou úspěšnost u odvolacího správního orgánu. V roce 2015 byla podána celkem 2 odvolání a obě napadená rozhodnutí byla správnímu orgánu potvrzena. V roce 2016 byla situace obdobná co do počtu odvolání. Jedno rozhodnutí bylo správní orgánu potvrzeno a druhé rozhodnutí bylo zrušeno a vráceno k novému projednání. V následujících dvou letech nebylo podáno žádné odvolání. V roce 2019 bylo podáno 1 odvolání, kdy odvolacím správním orgánem bylo rozhodnutí opět potvrzeno. Výsledek potvrzených odvolání vypovídá o tom, že rozhodnutí vydávaná správním orgánem v České Kamenici jsou kvalitní.

V závěru praktické části diplomové práce byl zpracován přehled skutkových podstat přestupků, které byly během sledovaného období správním orgánem nejvíce řešeny. Z uvedených grafů je zřejmé, že nejčastěji byly řešeny přestupky proti občanskému soužití a přestupky proti majetku. U přestupků proti občanskému soužití je zaznamenán postupně se navyšující jejich procentuální podíl z 26,8 % v roce 2015 na 37,5 % v roce 2019. Přestupky

proti majetku mají po celou dobu sledovaného období relativně konstantní procentuální podíl, v průměru 31,4 %. U přestupků proti veřejnému pořádku a proti pořádku v územní samosprávě bylo vypořazováno, že jejich podíl na řešených přestupcích se v průběhu času postupně snižoval. Ostatní přestupky nevykazují výraznější pokles nebo nárůst.

Na základě zjištěných poznatků z teoretické části práce a praktické části lze konstatovat, že u přestupkové agendy je možné vypořazovat, že nová právní úprava v určitých ohledech vedla ke zlepšení praxe právních orgánů při řešení přestupkové agendy. Toto tvrzení se opírá především o výstupy získané z analýzy statistických dat městského úřadu v České Kamenici. Podle těchto výstupů vedla nová právní úprava k poklesu počtu oznámení přestupků, z čehož je možné vyvodit pokles drobné kriminality. Nová právní úprava přispěla i k tomu, že narostl počet přestupků, kde bylo o věci rozhodnuto vydáním příkazu, což vedlo ke snížení administrativní zátěži správního orgánu. S novou právní úpravou mohou správní orgány ukládat pachateli přestupku přísnější správní tresty. Z vyhodnocených dat je patrné, že této možnosti využívají, jelikož roste průměrná výše uložených pokut.

V závěru je třeba zmínit, že v roce 2020 se dá předpokládat, že dojde ke zvýšení celkového počtu přestupků z důvodu zmiňované novelizace trestního zákoníku. Ta způsobila, že správní orgán bude řešit protiprávní jednání, která dříve z pohledu výše škody spadala do kategorie trestných činů.

7 Závěr

V této diplomové práci byla zhodnocena problematika nové právní úpravy přestupkového řízení, kterou přinesly zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích. Diplomová práce je rozdělena na dvě hlavní části.

V teoretické části byly prostudovány a analyzovány odborné literární zdroje a relevantní právní předpisy upravující zkoumanou oblast. V rámci této části práce byla přiblížena legislativní stránka přestupkového řízení. Získané informace byly doplněny o názorová vysvětlení z praxe. Na základě získaných poznatků lze uvést, že nová právní úprava je oproti původní právní úpravě propracovanější a rozsáhlejší. Zásadní změnou je, že přestaly být rozlišovány správní delikty fyzických a právnických osob a došlo k jejich sjednocení pod jedním pojmem přestupek. Tím pádem nová právní úprava představuje obecný postup, který je aplikovatelný na všechny přestupky.

V praktické části práce byla zpracována statistická data týkající se přestupkové agendy. Uvedená data byla získána od Městského úřadu v České Kamenici, a to za období let 2015–2019. Získaná data byla zpracována do grafů a tabulek, na základě kterých pak bylo možné určit jejich vývoj. Ke každému grafu a tabulce byl připojen komentář odůvodňující vývoj zobrazených dat.

Cílem práce bylo zjistit, zda nová právní úprava vedla ke zlepšení praxe správních orgánů při řešení přestupkové agendy. Z vyhodnocených poznatků teoretické části práce a z výstupů získaných z analýzy statistických dat v praktické části práce lze konstatovat, že nová právní úprava vedla ke zlepšení praxe. V rámci její účinnosti došlo k poklesu počtu oznámených přestupků. Častěji je využívána možnost rozhodnout věc v příkazním řízení a správní orgán využívá i možnost přísněji trestat pachatele přestupků. Hlavní cíl práce lze považovat tímto za splněný.

Dílním cílem práce bylo v případě zjištění nedostatků nové právní úpravy v praxi navrhnout řešení k jejich odstranění. Z výstupů v praktické části nebyl zjištěn konkrétní nedostatek nové právní úpravy v praxi správních orgánů při řešení přestupkové agendy. Z analýzy předmětného zákona byl zjištěn pouze jeden nedostatek a ten se týká délky promlčecí doby v případě jejího přerušení, která je zákonem stanovena na 3 roky, respektive 5 let.

Ta je po prostudování odborné literatury považována za příliš dlouhou. Povede k průtahům řízení, což může mít v budoucnu vliv na zahlcení správních orgánů. Následné zahlcení může způsobit, že správní orgány se nebudou soustředit na postřeh protiprávních jednání, která jsou z hlediska plynutí času aktuální. Dalším negativním dopadem dlouhé promlčecí lhůta je fakt, že správní trest po tak dlouhé době ztrácí svůj účel. Řešením v dané situaci by bylo prodloužit maximální délku promlčecí lhůty pouze u přestupků s jednoletou promlčecí lhůtou a to na 2 léta. Takto nastavená maximální lhůta povede k rychlosti a hospodárnosti řízení a k naplnění účelu správního trestání.

Jelikož zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich je relativně novým zákonem, bylo by vhodné provést podobný výzkum přestupkové agendy za několik let znovu. V rámci delšího časového období bude možné lépe posoudit vliv nové právní úpravy na praxi správního orgánu při řešení přestupkové agendy. Již zmíněná novelizace trestního zákoníku bude mít dozajista významný vliv na celou přestupkovou agendu.

8 Seznam použitých zdrojů

1. FRUMAROVÁ, Kateřina. *Správní trestání*. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-250-9.
2. KUČEROVÁ, Helena. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích: s komentářem a judikaturou*. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2019. Komentátor. ISBN isbn978-80-7502-383-4.
3. ONDRUŠOVÁ, Marta. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: praktický komentář k zákonu č. 250/2016 Sb. (přestupkový řád) s důvodovou zprávou a základní judikaturou*. Praha: Leges, 2017. Komentátor. ISBN 978-80-7502-212-7.
4. PRÁŠKOVÁ, Helena. *Nové přestupkové právo*. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-221-9.
5. HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 9. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2016. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-624-1.
6. JEMELKA, Luboš. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: Zákon o některých přestupcích: komentář*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2020. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-772-9.
7. MATES, Pavel. *Základy správního práva trestního*. 7., přepracované vydání. V Praze: C.H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-680-7.
8. BOHADLO, David, Lukáš POTĚŠIL a Jan POTMĚŠIL. *Správní trestání z hlediska praxe a judikatury*. V Praze: C.H. Beck, 2013. Právní praxe. ISBN 97880-7400-413-1.
9. BOHADLO, David. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2018. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-052-6.
10. HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 3., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-459-6.

On-line zdroje:

1. ČESKO. Zákon č. 250/2016, o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. In: Sbíрка zákonů České republiky. 2016, částka 98, [online]. [cit.2021-04-03]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-250>
2. ČESKO. Zákon č. 251/2016, o některých přestupcích. In: Sbíрка zákonů České republiky. 2016, částka 98, [online]. [cit.2021-04-03]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251>
3. ČESKO. Zákon č. 40/2009, trestní zákoník. In: Sbíрка zákonů České republiky. 2009, částka 11, [online]. [cit.2021-04-03]. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>

4. ČESKO. Zákon č. 1/1993, Ústava České republiky. In: Sbírka zákonů České republiky. 1993, částka 1, [online]. [cit.2021-04-03]. Dostupné také z:
<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1>
5. ČESKO. Zákon č. 2/1993, Listina základních práv a svobod. In: Sbírka zákonů České republiky. 1993, částka 1, [online]. [cit.2021-04-03]. Dostupné také z:
<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-2>
6. www.beck-online.cz
7. www.pravniprostor.cz

9 Seznam grafů

Graf 1 – Počet přijatých oznámení	59
Graf 2 – Počet uzavřených případů.....	60
Graf 3 – Způsob vyřízení	61
Graf 4 – Procentuální vyjádření způsobu vyřízení	63
Graf 5 – Druhy vydaných rozhodnutí	64
Graf 6 – Vydané příkazy	65
Graf 7 – Uložené správní tresty v letech 2015–2019.....	66
Graf 8 - Procentuální poměr uložených správních trestů	67
Graf 9 - Hodnota uložených pokut	68
Graf 10 - Průměrná výše uložených pokut	69
Graf 11 - Přiznání nároku na náhradu škody	70
Graf 12 - Skutkové podstaty přestupků 2015	73
Graf 13 - Skutkové podstaty přestupků 2016	74
Graf 14 - Skutkové podstaty přestupků 2017	75
Graf 15 - Skutkové podstaty přestupků 2018	76
Graf 16 - Skutkové podstaty přestupků 2019	77
Graf 17 - Skutkové podstaty přestupků 2015–2019	78

10 Seznam tabulek

Tabulka 1 - Podaná odvolání	71
Tabulka 2 - Rozhodnutí odvolacího správního orgánu.....	71